migoe

CO KLEYN(CAB)
.....actieplan.....

Vandaag

STE JAARGANG – No.: 65 VRIJDAG 19 MAART 1982

EGERINGSLEGER BEKENT DAAD

Autoriteiten oordeelden banden met verzet "te nauw"

Nederlandse persmensen n El Salvador gedood

N SALVADOR – Het Salvadoriaanse regeringsleger ft vier Nederlandse journalisten doodgeschoten. Dit steren door het ministerie van Defensie in San Salva- bekendgemaakt. In een officiele verklaring staat dat vier werden gedood toen zij samen met guerrillastrij- in het noorden van het land reisden. Volgens de aring werd een colonne van de guerrilleros verrast r een legerpatrouille. Daarop volgde een 40 minuten end gevecht, waarbij in totaal acht personen om het n kwamen. Naast de vier Nederlandse journalisten oren drie rebellen het leven. Het achtste slachtoffer een man „met het uiterlijk van een niet-Salvado- , die een buitenlandse journalist of een huurling had en zijn", aldus de officiële verklaring.

Voor zover bekend wordt er geen andere journalist vermist. Ooggetuigen vertelden dat het achtste slachtoffer wel een Salvadoriaan leek te zijn. "Het leger betreurt ten zeerste wat er is gebeurd en herhaalt de oproep aan journalisten zich niet onnodig aan gevaren bloot te stellen door naar gebieden te gaan waar het onveilig is door activiteiten van het verzet dat door het internationaal communisme wordt gesteund". De autoriteiten gaven geen verklaring voor het feit dat de Nederlanders van enkele kledingstukken waren ontdaan. Niets werd gezegd over de sporen, die aangaven dat er met de lichamen van de slachtoffers is gesleept. De autoriteiten bleven eveneens het antwoord schuldig op de vraag waarom het bijna 24 uur duurde voordat de dood van de journalisten werd bevestigd.

De verminkte en gedeeltelijk ontklede lichamen van de journalisten zijn na de lijkschouwing in San Salvador aan de pers getoond. Op de lijken waren verwondingen van kogels zichtbaar. Naar verwachting worden de lichamen deze week naar Nederland gezonden. Koos Koster werd vorige week door de politie verhoord wegens zijn vermeende contacten met het verzet. Op het lichaam van een gedode guerrillero was een briefje gevonden met zijn naam. Koster vertelde de veiligheidspolitie geen idee te hebben hoe zijn naam bij de verzetstrijders terecht kon zijn gekomen.

VARA-correspondent Jan Schmeitz verklaarde vanuit San Salvador de indruk te hebben dat de vier in een hinderlaag zijn gelopen. Hij vermoedt dat hun gangen na het "onderhoud" met de politie zijn nagegaan. Een medewerker van de Ikon zei dat de Salvadoriaanse autoriteiten vonden dat de banden van de journalisten met het verzet "te nauw" waren. Het gesprek met de politie, dat ruim vijf uur duurde, verliep zonder problemen.

De internationale journalistenfederatie die haar afschuw over de vermoedelijke moord duidelijk uitspreekt, stelt in haar telegram dat deze daad de geloofwaardigheid van de junta in El Salvador in opspraak brengt. De vereniging van beroepsjournalisten in Belgie heeft eveneens met ontzetting kennis genomen van de tragische dood van het camerateam van de Ikon. De AVBB geeft uiting aan haar diepe solidariteit met de Nederlandse pers en eert de nagedachtenis van de slachtoffers die tijdens de uitoefening van hun beroep zijn omgekomen.

ote buit bij ofoverval

ARIJS – Twee gewapende nen hebben bij een roofval in Parijs sieraden ter rde van ruim vijf miljoen k (ongeveer f. 2 miljoen) gemaakt. ch voordeend als bloemenanciers drongen zij de wo- binnen van een 68-jarige welijke voormalige direc-generaal. Zij knevelden de w en dreigden haar te mis- delen. Op die wijze kregen de sleutels van de brandkast handen. Daaruit roofden zij lve de kostbare juwelen ook .000 frank (circa fl. 12.000,-) ontanten.

andinisten ontmoeten erzet in Nicaragua

ebellen infiltreren uit Honduras

MANAGUA – Een Nicaanse legerpatrouille is in ing gekomen met 80 antinistische opstandelingen uit Hondurese kampe- zouden zijn gekomen. rebellen en drie militairen en om. Dit heeft het Nicaanse ministerie van sie gisteren meegedeeld. otsing vond woensdag kort middernacht 340 km ten oosten van de hoofdstad uras plaats. tevoren had Nicaragua Salvadoriaanse kustwachtouille beschuldigd van het ndringen van zijn terriale wateren en beschieting en regeringsschip. Volgens ministerie waren de 80 opandelingen vermoedelijk Honduras geinfiltreerd opleidingskampen zouden zijn.

De Washington Post meldde vorige week dat Washington anti-Sandinistische groeperingen in Honduras financierde teneinde het linkse regiem te destabiliseren. Amerikaanse regeringsfunctionarissen weigerden dat bericht te bevestigen of te ontkennen. Nadat afgelopen zondag twee belangrijke bruggen in het grensgebied waren opgeblazen, riep de regering in Managua de noodtoestand uit. De meeste grondwettelijke vrijheden werden opgeschort en op de natie werd een beroep gedaan zich gereed te houden voor strijd tegen door de Verenigde Staten gesteunde aanvallen.

Honduras behoeft economische hulp

AKEN – De bisschop van Santa Rosa de Copan (Honduras), Oscar Andres Rodrigues, heeft gisteren in Aken verklaard dat zijn land economische hulp nodig heeft en geen militaire hulp, "die er slechts toe leidt dat nog meer bloed vergoten wordt". Na de verkiezingen van november 1981 en de ontbinding van het militaire bewind probeert Honduras een democratie op te bouwen. Men kan het land echter niet geisoleerd van de overige landen van Centraal-Amerika beschouwen, omdat het midden in het crisis-gebied ligt, aldus Rodriguez bij een bezoek aan "Misereor", de hulporganisatie van Duitse katholieken, in Aken. Als belangrijkste probleem in Midden-Amerika noemde de bisschop de politieke polarisatie in links en rechts.

enezuela ontkent un aan El Salvador

RACAS – Venezuela eft geen wapens of wat dan geleverd aan El Salvador of dat, zo heeft het Veneaanse ministerie van Buiten- se Zaken gemeld. Daarmee sprak het een bekendaking van de Salvadoriaanse bassadeur in Brazilie, onel Figueroa, die woensdag dat Venezuela en Argentinie Salvadoriaanse bewind mili- steunen.

VS laten geen Sovjet raketten toe op Cuba

Legering is schending afspraken uit 1962

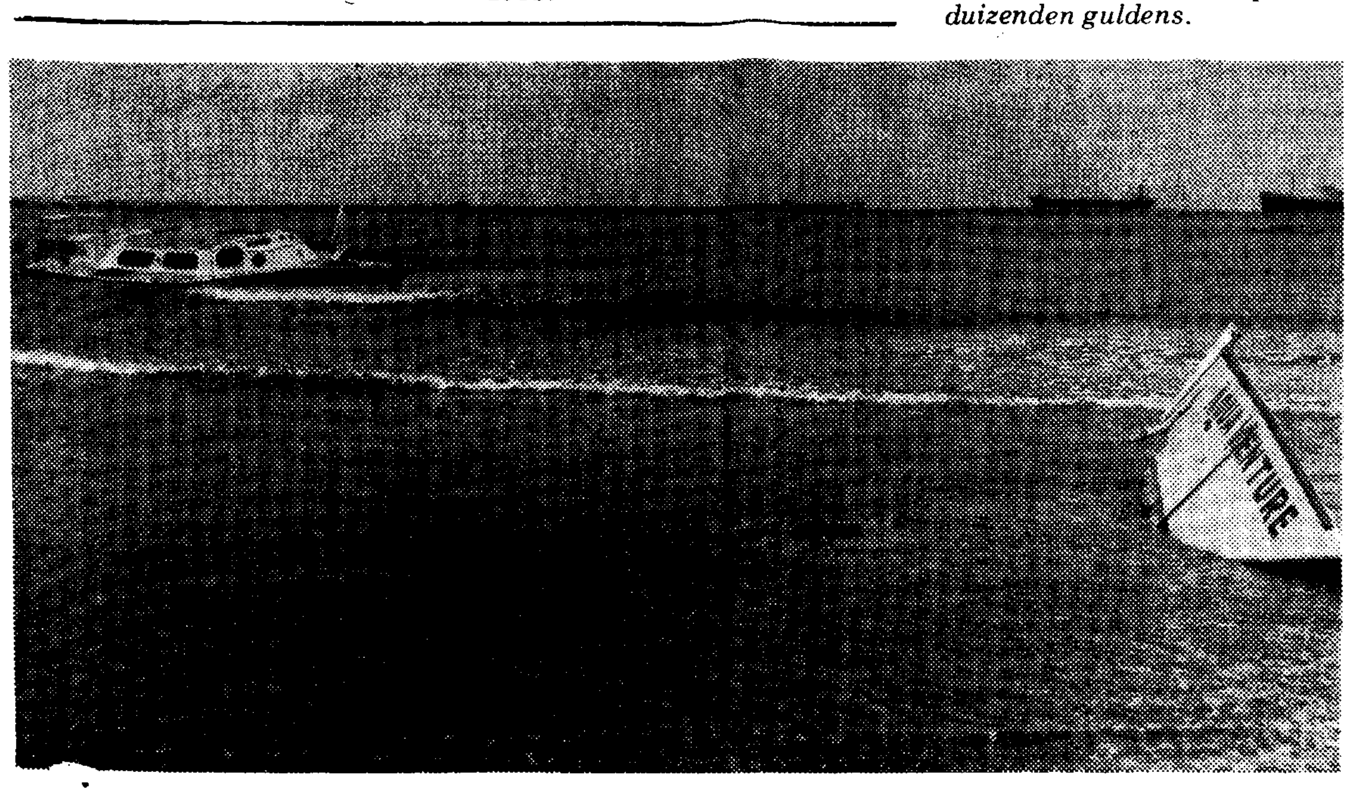
WASHINGTON – De Amerikaanse minister van Defensie, Caspar Weinberger, heeft gisteren verklaard dat de regering-Reagan geen stationering van Sovjet-kernraketten op Cuba zal dulden. Een dergelijke stap zou een schending zijn van afspraken tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie van 1962 die een einde maakten aan de Cubaanse raketcrisis en die leidden tot de verwijdering van Sovjetraketten van het ribische eiland. Weinberg heeft dit meegedeeld in een vraaggesprek voor de televisie van de omroep NBC.

De minister antwoordde op vragen over de toespraak van Sovjet-leider Leonid Brezjnjev van dinsdag waarin hij volgens westelijke functionarissen leek te dreigen met mogelijke plaatsing van raketten op Cuba indien de NAVO volgend jaar 572 Pershing- en Kruisraketten in Europa gaat plaatsen. "Als er een dergelijk dreigement is, zouden wij daartegen op dezelfde wijze optreden als wij in de jaren zestig deden".

Op de vraag of hij specifiek dreigde met uitvoering van hetzelfde soort marine-blokkade van Cuba als in 1962, antwoordde hij: "Nee, ik spreek over alles wat noodzakelijk zou zijn om geen raketten te hebben in Cubaans gebied". Weinberger noemde de waarschuwing van Brezjnjev nogal duister. "Wij weten niet waarover hij sprak. Het was een zeer duistere, dubbelzinnige opmerking". Brezjnjev had gezegd: Als de NAVO haar voorgenomen plaatsing van raketten uitvoert, zou dat ons dwingen vergeldingsmaatregelen te nemen die de andere partij, met inbegrip van de Verenigde Staten zelf, in een zelfde situatie zouden plaatsen.

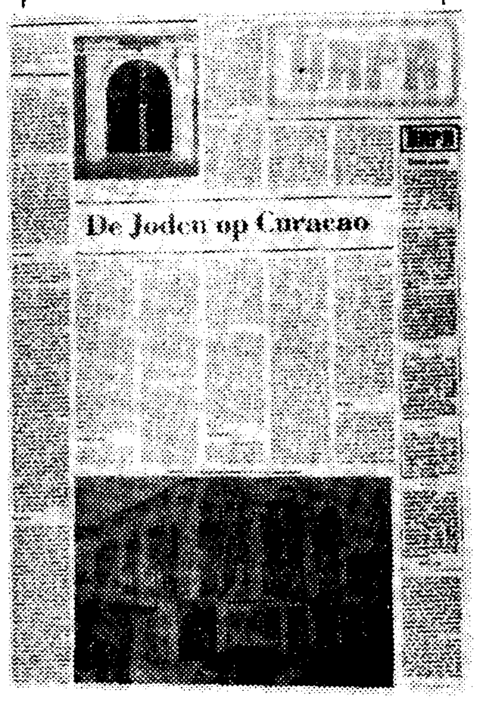
Volgens sommige functionarissen zou dit kunnen betekenen dat de Sovjet-Unie raketten voor middellange afstand op Cuba of elders op het westelijk halfrond zou kunnen plaatsen die gericht zijn op de Verenigde Staten.

Na de marine-blokkade van Cuba en een afspraak met Washington trok Moskou in 1962 zijn raketten terug. Die afspraak is nooit volledig door beide regeringen bekendgemaakt, maar het belangrijkste punt daarvan was dat Moskou geen aanvalswapens op Cuba zou plaatsen. Daartegenover zouden de Verenigde Staten geen poging meer ondernemen tot een invasie op Cuba zoals in 1961.

NAPA

Deze week

De Joden op Curacao

Polens schuldeisers blijven druk oefenen

Politieke toestand niet verbeterd

PARIJS – De landen in het westen die vorderingen op Polen hebben blijven weigeren met Warschau over een nieuwe aflossingsregeling te praten zolang de staat van beleg niet wordt opgeheven. Dit is vandaag in Parijs vernomen na afloop van een vergadering van financiele deskundigen uit zestien Europese en Noordamerikaanse landen die naar schatting elf miljard dollar van Polen tegoed hebben. Officiele mededelingen zijn niet gedaan.

De deelnemers aan het overleg zouden er zich toe beperkt hebben vast te stellen dat er "geen verbetering van betekenis" is gekomen in de politieke situatie in Polen. Daarom valt er met het Poolse bewind niet te praten over een nieuwe aflossingsregeling voor een schuld van ongeveer 2,7 miljard dollar die dit jaar moet worden afgelost. Polen heeft met banken in het westen overeenstemming bereikt over een nieuwe aflossingsregeling voor schulden van 2,4 miljard dollar die al verleden jaar vervallen zijn. Het akkoord is nog niet ondertekend. Op 14 januari hadden vertegenwoordigers van de zestien regeringen al besloten de onderhandelingen over herfinanciering van een deel van de Poolse buitenlandse schuld op te schorten in verband met de militaire onderdrukking van de vrijheid in Polen. Donderdag zagen ze geen reden om van dat besluit terug te komen. Er zou donderdag wel over de economische toestand in Polen zijn beraadslaagd, vooral over de kolenproductie van het land, maar of dat tot enige conclusie heeft geleid wisten de zegslieden niet.

Nicaragua stelt zich teweer tegen aanval

Bouw begonnen van schuilkelders

MANAGUA – Nicaragua heeft gisteren een omvangrijk burgerbeschermingsprogramma ontvouwd dat de bouw van schuilkelders tegen luchtaanvallen vanuit het buitenland omvat.

De Nicaraguaanse minister van Defensie Humberto Ortega deelde op een persconferentie in Managua mee dat de aanleg van de schuilkelders het eerste stadium van een burgerbeschermingsprogramma vormde dat Nicaragua moet beschermen tegen een aanval uit het buitenland.

De minister maakte gewag van informatie van de inlichtingendienst dat hoge militairen uit Zuidamerikaanse landen in Midden-Amerika waren aangekomen "om samen te werken met de Noordamerikaanse imperialisten en hun agressieve voornemens". In het raam van het burgerbeschermingsprogramma, zei hij, "zullen de steden van Nicaragua steen voor steen en huis voor huis verdedigd worden".

De instructies voor haar bescherming zullen de bevolking via radio en televisie en in de plaatselijke kranten gegeven worden. Het maken van de schuilkelders zal gebeuren onder toezicht van buurtblokhoofden en "defensie-eenheden in fabrieken", die daarbij zullen worden geholpen door de burgerwacht, die ongeveer 50.000 leden zou tellen.

Maandag heeft de regering van Nicaragua voor het land een uitzonderingstoestand afgekondigd die de burgers van bepaalde rechten beroofd. Gisteren maakte het ministerie van Defensie het eerste incident in het kader ervan bekend: een gevecht in de afgelegen noordelijke kuststreek Zelaya tussen regeringsmilitairen, rechtse guerrilleros en plaatselijke indianen die autonomie eisen. Elf guerrilleros zijn volgens het ministerie gedood en drie militairen kwamen om het leven.

ORANJESTAD – Met zestien toeristen aan boord liep de catamaran "Agua venture" ter hoogte van Malmok tegen de rotsen op. De toeristen zouden een duiktrip maken. Gelukkig gebeurde het ongeval in ondiep water, waardoor de toeristen veilig aan de kant konden komen zonder te behoeven te duiken. De schade aan de boot welke geheel vernield werd, loopt in de duizenden guldens.

Eerlijke vinder

KONSTANZ – In elk geval sinds donderdag gelooft een rustend echtpaar in Konstanz in de bondsrepubliek weer aan het goede in de mens: een eerlijke vinder bezorgde het een handtas terug met spaarboekjes en papieren ter waarde van ongeveer 100.000 Mark.

De vrouw had de tas op weg naar een bank in een stadsbus laten liggen. Naar verder bekend werd, wees de vinder elke gedachte aan beloning af.

Griekenland stemt in met Sovjet-moratorium

Positief antwoord van westen verwacht

ATHENE – De Griekse premier, Andreas Papandreou, heeft "het gebaar" van Sovjetleider Leonid Brezjnjev tot bevriezing van de plaatsing van SS20-raketten "zeer positief" genoemd. Hij hoopte dat het antwoord van het westen ook "positief" zou zijn. Hij herinnerde eraan dat zijn partij, de Pasok, altijd voorstander was geweest van beeindiging van de kernwapenwedloop tussen de super-mogendheden.

Griekenland is van mening dat het "dringend nodig is dat het oosten en het westen zo snel mogelijk vorderingen maken met diepgaande onderhandelingen voor een de-escalatie op het gebied van de kernbewapening en tot een evenwicht komen op het laagst mogelijke niveau".

"De nul-optie vertegenwoordigt zonder enige twijfel voor Oost- en West-Europa het belangrijkste oogmerk van dergelijke onderhandelingen. Maar zulke onderhandelingen zullen zeer lang duren omdat daarbij de onafhankelijke kernmachten van Frankrijk en Groot-Brittannie in beschouwing moeten worden genomen". De nul-optie houdt in dat bij ontmanteling van alle Sovjet-SS-raketten geen 572 Pershing- en Kruisraketten in Europa door de NAVO zullen worden geplaatst.

Schietpartij in Canadese rechtszaal

TORONTO – Bij een schietpartij in een rechtszaal in de Canadese stad Toronto zijn gisteren twee personen om het leven gekomen. Een man schoot vanuit het publieke gedeelte van de zaal een advocaat en een tweede persoon dood. Er werd nog een advocaat gewond. Volgens een woordvoerder van de politie is onenigheid binnen de zogenaamde Sikh-sekte aanleiding voor de schietpartij. De vermoorde advocaat was bezig met een proces dat verband hield met een conflict over een verkiezingsprocedure binnen deze sekte.

Politie doet inval in kazerne

MUENCHEN – Westduitse en Amerikaanse politieagenten hebben vandaag bij een inval in een Amerikaanse kazerne in Garmisch-Partenkirchen (Beieren) 32 personen in hechtenis genomen. Onregelmatigheden in de naleving van de dienstvoorschriften was volgens de Amerikaanse militaire autoriteiten de reden van de gemeenschappelijke politieactie. In de kazerne is het bestuur van het militaire hospitaal van de Amerikaanse troepen in Europa ondergebracht. Er zijn daar ongeveer 1.000 civiele functionarissen en 150 militairen werkzaam.

Andere landings plaats voor Columbia

KAAP CANAVERAL – Het ruimteveer Columbia, dat maandag begint aan een ruimtevlucht van een week, zal op 29 maart moeten landen op White Sands in New Mexico, als de uitwijkmogelijkheid die al eerder was aangewezen voor geval van nood, zo is donderdag door de NASA-functionarissen besloten. De luchtmachtbasis Edwards in de Mojave-woestijn in Californie is onbruikbaar geworden door overstromingen na zware regenval.

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE N.V.
Scherpenheuvel z/n
Curaçao N.A.
Postbus 577
Giro 440.000
Bankrek.: nr. 11-07-313
Algemene Bank N.V.;
bankrek. nr. 874.825.10.

CURACAO
Centrale (alle afdelingen): 672000
Directie. drs E. R. Wilsoe
Namens Antillean News Holding n.v.: R. F. Snow.
Hoofdredacteur:
Frans Heiligers
Overige leden Redaktie:
Mayra van der Dijs, Oswald Chatlein, Toon van Dongen, Bernadette Baroud, Max Suart (sportverslaggever), Sheila Rhodes (secretaresse)
Advertentie-afdeling (acquisitie):
Ingrid de Maaver. Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
ADVERTENTIE-AFDELING:
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 7.30 - 16.00 uur;
Zaterdag 7.30 - 10.00 uur.
Alle advertenties voor de volgende dag moeten 1 dag van tevoren **vóór 3 uur** binnen zijn.

ZOEKERTJES: verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 7.30 - 16.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag.
Alléén zoekertjes die op maandag en donderdag **vóór 12 uur** binnen zijn kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE (ARUBA) N.V.
Nassaustraat 110,
tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redaktie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE:
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Gouv. N. Debrotweg z/n, tel.: 8627.

SINT MAARTEN:
Abonnement en Advertenties:
Vance James, kantoor: tel.: 2283 - 3040; huis, tel.: 3072.

SABA:
Correspondente: Eleonora Piers, tel.: 3288 (kantoor) en 3245 (huis); Fotografe: Eline Drieze

ST. EUSTATIUS:
Correspondente: Anna Hoofstee, tel. 2222; fotografe: Olga Schats, tel. 2222.

DEN HAAG:
Correspondent: Jan Schinkelshoek, Dr R. J. Fruinplantsoen 30, 2552 LH Den Haag, Nederland, tel.: 070-975886.

DRUKKERIJ: Rotaprint n.v.
DISTRIBUTIE (ook abonnementen):
Curaçao:
Districo n.v.
tel.: 70503, 70504, 70304.
(**Ook voor klachten betr. bezorging**)
(het abonnementsgeld kan ook betaald worden via de Giro rek. nr. 208.000, Maduro's Bank rek. nr. 286.330.08 en ABN rek. nr. 11.15.626).

Aruba, Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire: Entrejol 153-A, tel.: 4222.

Losse nummers 50 cent.
Abonnementen op Antillen twaalf gulden per maand.
(Bovenwinden elf gulden per maand).
Buiten Antillen (Nederland): NA fl. 80,15 per maand (luchtpost) of NA fl. 24,00 per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

AGENDA CURAÇAO

WEEKEINDEDIENST eilandsgeneeskundigen 20 maart 1982 van 08.00 uur t/m 22 maart 1982 om 06.00 uur:
Stads- en 2de distrikt Oost: dokter F. da Costa Gomez, spreekkamer boven Bot. Popular, Hoek Madurostraat, tel.: 613822; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 674126.
19 maart 1982 van 18.00 uur t/m 22 maart 1982 om 06.00 uur:
Stads- en 2de distrikt West: dokter A.King, Spreekkamer Seru Fortuna, tel.: 84122; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen, tel.: 84866.
Derde distrikt Banda Abao: dokter H.Stigter, spreekkamer Barber, tel.: 641658/641605; spreekuren: 10.00-12.00/16.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 81073.

★★★

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag gesloten; de wacht heeft zuster Kreeftmeyer, tel.: 648169/44398 (zat.- en zondagochtend is zuster Van der Loo ook te bereiken op tel.: 53746).

KLEUTERBUREAU: van 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

★★★

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmorgen van 12.30-15.30 uur; donderdagmorgen van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

★★★

TANDHEELKUNDIGE KLINIEK: woensdagmiddag van 14.00-16.00 uur gelegenheid voor behandeling.

★★★

BOTICA BANDABAO geopend van maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; zaterdag gesloten.

BIOSCOPEN
CINELANDIA
19.15 en 21.15 uur *Chain reaction* (actiefilm, Engels, boven 18 jaar, fl. 2,50 en fl. 3,50); 24.00 uur *Crocodile* (horror, Engels, boven 18 jaar, fl. 2,50 en fl. 3,50).

THEATER DE TEMPEL
19.00 en 21.00 uur *The Caddy shack* (suspense, Engels, boven 18 jaar, fl.5,-).
(zaterdag)
14.30 uur *Robinson Crusoe* (actiefilm, Engels. alle leeft., fl. 2,50 en fl. 5,-).

GOLDEN DRIVE-IN
19.00 uur *Menudo* (musical, Spaans, alle leeft., fl. 5,-); 21.00 uur *Dead and buried* (horror, Engels, boven 18 jaar, fl. 5,-); 24.00 uur *For your eyes only* (actiefilm, Engels, boven 18 jaar).

★★★

CINE-TRUCK: Hedenavond te Juan Domingo en morgenavond te Montagne.

★★★

TELECURACAO: 17.00 little house on the prairie; 18.00 AGHUSA; 18.30 kurso di schaak; 18.45 CFW/SAD; 19.00 telenovela: La esclava Isaura; 19.30 EVD-program; 19.55 mini notisia; 20.00 ladies' man; 20.30 Hart to Hart; 21.30 notisiero tele-8; 22.30 show di Job; 23.30 sluiting.

★★★

BOTICA'S (nachtdienst)
Otrabanda: Sta Maria, tel.: 80800; Punda: Brievengat (1968), tel.: 79098/79567.

★★★

VERLOF BEGRAFENIS
20 **maart**: R.M.E.Penso, Pallasstraat 7.
21 **maart**: E.F.Cannister, Schottegatweg Oost 25.

★★★

DIVERSEN
DE TEMPEL: tentoonstelling van batik- en keramiekspullen van Colombiaanse artiste Glorialuz Arellano.

★★★

ZATERDAG
DIVERSEN
CUR. POSTZEGEL VER.: 09.30-11.30 uur ledenbijeenkomst-clubgebouw De Tamarijn.
OPENBARE BIBLIOTHEEK (Joh. Walbeeckplein 13, Afd. Volwassenen): dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00-12.00 uur; maandag, woensdag en vrijdag van 14.00-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 14.00-18.00 uur; zat. van 09.00-12.00 uur. De studiezaal is op maandag en donderdag ook open van 10.00-12.00 uur.

JEUGDBIBLIOTHEEK (Conscientiesteeg, Plaza Brion): maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en vrijdag van 10.00-12.00/14.00-18.00 uur en zaterdag van 09.00-12.00 uur.

FILIAAL MUNDO NOBO: alleen op maandag en vrijdag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen).

FILIAAL BARBER: maandag t/m vrijdag open van 09.00-12.00 uur; dinsdag van 14.00-19.00 uur.

BIBLIOTEKA MONQUI MADURO (Landhuis Rooi Catootje): openingstijden dinsdag, donderdag en vrijdag van 09.00-12.00 uur (voor afspraken gelieve mevr. Pijpers, tel.: 35119 of mevr. Dankmeyer, tel.: 34263 te bellen).

DOCUMENTATIECENTRUM VOLKSKUNST "ZIKINZA": geopend op werkdagen van 08.00-11.30/14.00-16.30 uur, Roodeweg 7A.

DE TEMPEL: dagelijks geopend van 09.00-23.00 uur; zondag van 10.00-23.00 uur.

SYNAGOGE: museum open van maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur.
CARMABI (Caribisch Marien Biologisch Instituut): openingstijden maandag t/m vrijdag van 08.00-16.30 uur.

CHRISTOFFELPARK: 08.00-15.00 uur geopend voor publiek (na 14.00 uur wordt niemand meer toegelaten).

WEGA-TECA: open van 15.00-17.00 uur; op woensdag en vrijdag van 19.00-21.00 uur.

TENTOONSTELLING CURAÇAOS MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00/14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand).

BARBARA BEACH CO.: iedere dinsdag- en vrijdagmiddag (behalve feestdagen) excursies en rondleiding naar de Tafelberg. Vertrek: 14.00 uur vanaf de White Gate, Porta Blancu.

AGENDA BONAIRE

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

BONAIRE MUSEUM: openingstijden maandag, woensdag en vrijdag van 08.00-12.00 uur; zaterdag 09.00-13.00 uur.

Radiomuseum RNWO na afspraak, tel.: 8472.

OPENBARE BIBLIOTHEEK: dagelijks van 08.00-12.00/15.00-18.00 uur; woensdag van 08.00-21.00 uur; zaterdag gesloten.

POSTSLUITING (maandag t/m vrijdag): aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: woensdagavond Mona Lisa om 19.30 uur.
Lions: 2e vrijdag van de maand Hotel Bonaire.
Round Table: elke tweede maandag Hotel Bonaire om 20.00 uur.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30-19.00 uur.
Coromotokerk Antriol
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur.
Ludovicuskerk Rincon
dagelijks, ook zondag 19.30 uur.

Morgenmiddag

Poppentheater op Fortkerk

WILLEMSTAD — Het echtpaar Aad en Mary Peters, in Nederland bekend van Het gespeelde Woord als Evangelisch poppentheater verblijft op het ogenblik op Curacao. Dit op initiatief van een paar ingezetenen van Curaçao en met medewerking van de KLM. Het echtpaar is verbonden aan de In de ruimtestichting te Soest. Aad Peters heeft al op veel scholen, aldus de ontvangen mededeling, en voor kindertehuizen zoals het Mgr Verriet instituut Het gespeelde Woord gebracht en dit met veel succes, aldus het bericht. Ook werden er ongeveer vijftien tv-opnamen gemaakt van dit poppenspel.
Zaterdagmiddag om vijf uur wordt er op het Fortplein een voorstelling gegeven. Dan brengt men Aad de Boef. De toegang is er gratis. Kinderen van boven de zeven jaar zijn welkom.

Ingezonden

El Salvador

Mijn t.v. mag U hebben
meneer de President.
Met de wens dat 't U
tot aan uw einde
laat zien 't zinloos lijden
in El Salvador.

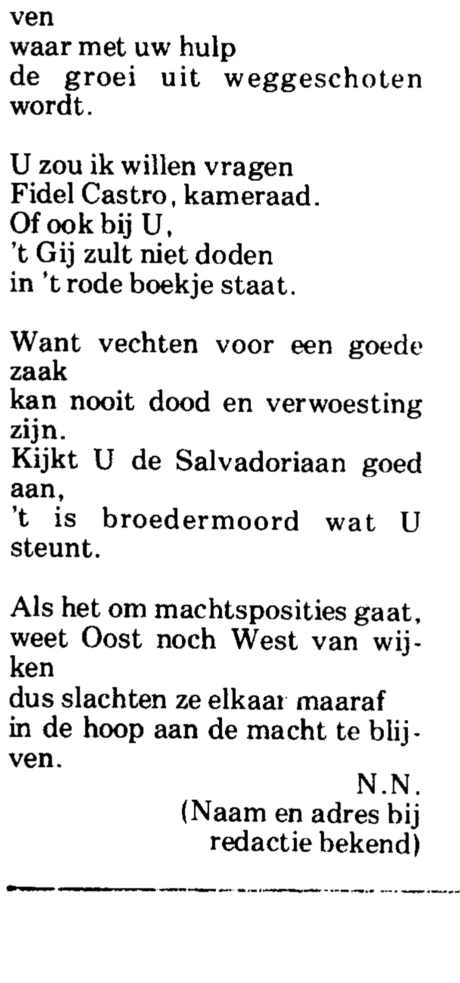
Misschien kunt U dan verklaren
hoe een land zich moet handhaven
waar met uw hulp
de groei uit weggeschoten
wordt.

U zou ik willen vragen
Fidel Castro, kameraad.
Of ook bij U,
't Gij zult niet doden
in 't rode boekje staat.

Want vechten voor een goede zaak
kan nooit dood en verwoesting zijn.
Kijkt U de Salvadoriaan goed aan,
't is broedermoord wat U steunt.

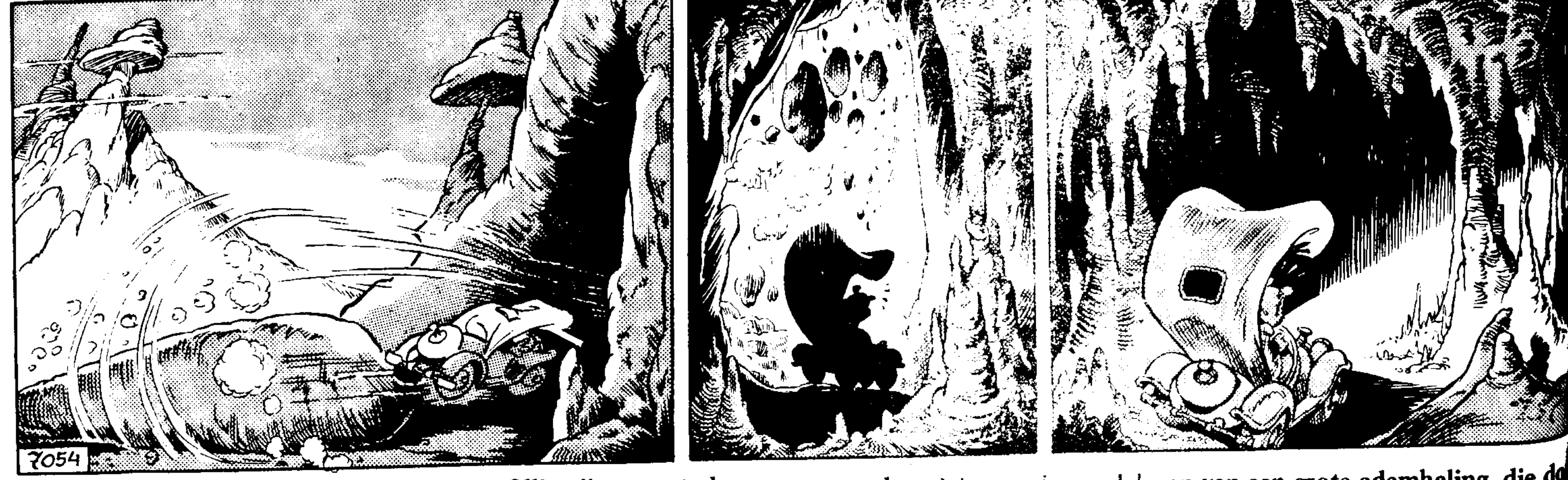
Als het om machtsposities gaat,
weet Oost noch West van wijken
dus slachten ze elkaar maaraf
in de hoop aan de macht te blijven.

N.N.
(Naam en adres bij redactie bekend)

WILLEMSTAD — *De Shell Werknemers Recreactie Centrum (SWRC) overhandigde gisteren aan vertegenwoordigers van de (vandaag) jarige blindenzorg (Sociedad Nacional di Siegunan) een werktafel en typemachine. Op de foto vlnr H. Cruz, O.H. Virginia, mevrouw Lourdes Ogenia, Frank Willem (laatste twee van blindenzorg) A.E. Louisa, D.P. Bebiana, H. Sakoetoe en A. Ogenia.*

Tom poes en de erfpachter

7054 — In de gierende tocht begon heer Ollie zijn auto te keren, maar op het moment, dat hij van 'achteruit' naar 'vooruit' schakelde, keerde de wind en zoog gorgelend de grot weer in. Dit gebeurde met zo'n kracht, dat de Oude Schicht werd meegevoerd, ondanks het harde werken van de bestuurder.
Deze stiet een ijle kreet uit, toen hij in het donker van de spelonk getrokken werd en hij keek wanhopig naar de uitgang, die het enige lichtpunt in de akelige toestand vormde. Maar ook hieraan kwam een einde, toen er buiten een regen van rotsblokken begon neer te dalen, die de opening aan het gezicht onttrok. De echo's vermengden zich met de windvlagen van een grote ademhaling, die door het rotshol loeide. Deze ging echter over in een vreemd klotsend geluid en toen daalde er een diepe stilte over de duisternis.
"Dtknnt..." sprak heer Bommel, toen hij zijn gewone tegenwoordigheid van geest weer hervonden had. Met bevende handen knipte hij de koplampen aan en staarde in een groot, hoog gewelf rond, dat verlevendigd werd door allerlei soorten druipstenen.
"D-dit k-kan niet," hernam hij met trillende lippen. "W-wat was dat voor een storm, bedoel ik? En wat isdat voor een geplas? Kan hier een zee zijn?"

KRALENDIJK — Tijdens het bezoek aan de diverse projecten brachten BC en eilandsraadsleden onlangs ook een bezoek aan de plaats waar Lagun Villas zou verrijzen. Lagun Villas is een zogenaamd timesharing project, waar men eigenaar wordt van de bungalow of apartment voor de tijd van een of meer weken. Het geheel is een onderdeel van Lac Bay development, terwijl het terrein behoort onder Bonil. De raadsleden en het BC kregen van de heer Fisherman van Lagun Villas uitleg over het contract dat vorige week werd afgesloten tussen Bonil en Bonbocemi over de bouw van veertig bungalows, een zwembad en een barrestaurant. Het ligt in de bedoeling om vooral ook buitenlanders te interesseren, maar eveneens zal de Curaçaose en Arubaanse markt bewerkt worden. Verkoopdirecteur Leo van Veen verklaarde kortgeleden, dat het te bouwen zwembad aan de wedstrijdeisen zal voldoen en dat is van belang voor een eiland, dat een dergelijk bad niet heeft. Eveneens wordt overwogen in hoeverre het zwembad beschikbaar gesteld kan worden voor schoolzwemlessen. Bij de foto: derde van links de heer Fisherman tijdens zijn uitleg aan de raadsleden.

MAS over PPB en PDB: één pot nat

KRALENDIJK — De leider van de pasopgerichte politieke partij Movementu Antillas Social (MAS), Moses Semeleer, heeft laten weten, dat hij nauwelijks verschil ziet in de huidige bestaande partij Partido Patriotico Bonairiano (PPB) van Rudy Ellis en de Partido Democratico Bonairiano (PDB) van Jopie Abraham. Beide partijen, aldus Semeleer, komen uit hetzelfde nest en van een familie die er dezelfde principes op na houdt. Het enige verschil tussen de bestaande partijen is de kleur die zij met hun partij voeren.

Volgens Moses Semeleer zal de MAS deelnemen aan de komende Statenverkiezingen om een alternatief te bieden voor degenen die willen kiezen voor een oplossing en een verbetering van de huidige situatie. Op 27 april, aldus Semeleer, zullen wij onze lijst met kandidaten inleveren en wij nemen deel aan de verkiezingen met een witte kleur. Uit principieel oogpunt wil de MAS-leider nog geen ruchtbaarheid geven aan de namen die op de witte lijst zullen verschijnen. De primaire doelstellingen van de nieuwe partij zijn echter wel bekend: strijd voor een sociaal gerichte ontwikkeling van een verenigd Nederlands Antillen. Verder wil de MAS een totaal vernieuwde politiek waarin mensen zullen zitten met de kwaliteit hebben om in het algemeen belang voor het eiland te werken. Het moest, aldus MAS-leider Moses Semeleer, maar eens afgelopen zijn met de traditionele manier van politieke politiek-voering, persoonlijke aanvallen en misbruik maken van de bevolking.
Regerende partij PPB noch de oppositiepartij PDB vindt genade in de ogen van Semeleer want de Partido Democratico wordt gekwalificeerd als een mislukte partij die nimmer het vertrouwen van de bevolking zal krijgen, terwijl ook het huidige BC het werk niet goed uitvoert. Voor hem is het kennelijk een pot nat.

Mitterrand naar Japan

PARIJS — De Franse president François Mitterrand brengt van 14 tot 18 april een bezoek aan Japan. Dat is donderdag in Parijs van officiele zijde vernomen.
Het is het eerste officiele bezoek dat een Franse president aan Japan brengt. Mitterrands voorganger Valéry Giscard d'Estaing woonde in 1979 wel een bijeenkomst van industrielanden in Tokio bij.

Bonaire is toneel van cement-oorlog

KRALENDIJK — De problemen die zich in het verleden hebben voorgedaan met het tekort aan cement bleken voor het BC aanleiding om een officiele brief te zenden aan de toenmalige importeur. Toch kwam het nog regelmatig voor dat de bouw van ondernemingen en particulieren wegens cementgebrek gestopt moest worden en zelfs het carco-project van de drie Benedenwindse eilanden werd met een jaar vertraagd, omdat het gebouw noch de kweekbakken gebouwd konden worden.
Kortgeleden heeft een Bonaireaanse ondernemer contacten gelegd in Santo Domingo om regelmatig en maandelijks een grote hoeveelheid cement te importeren. Daarmede begonnen ook de moeilijkheden, aldus de importeur Papa Lucia, want plotseling werden ook door een Curaçaose importeur grote hoeveelheden cement naar Bonaire vervoerd. In een gesprek met de heer Lucia bleek, dat de beschuldiging dat vroeger het cement voor een hogere prijs verkocht werd dan noodzakelijk geen hout sneed.
Papa Lucia: "Inderdaad hebben wij de cementprijs laten zakken want dat was nu mogelijk. Vroeger werd cement op inefficiente wijze uitgeladen hetgeen kostenverhogend werkt. Dat moest gewoon doorberekend worden. Nadat er maatregelen waren genomen en het cement aangevoerd kon worden op palets, bleek dat kostenbesparend te werken. Cement dat vroeger op Bonaire aankwam, moest gekocht worden tegen vijftien gulden per zak. Als er tenminste cement naar Bonaire verscheept werd!"
Een van de problemen die meespeelde in de hoge cementprijs op Bonaire was volgens Lucia gelegen aan het feit dat vervoer tussen Curaçao en Bonaire vaak duurder was dan tussen Miami en Bonaire. Dat momenteel een Bonaireaanse firma cement importeert, aldus Lucia, komt doordat degenen die nu een oneerlijke concurrentie voeren, in het verleden het belang van het zenden van cement naar Bonaire in het geheel niet inzagen. Tenslotte merkt Lucia op, dat er nu enige druk wordt uitgeoefend op de kopers om geen cement dat door Papa Lucia uit Sto Domingo wordt ingevoerd, te gebruiken. Op zeer korte termijn, aldus Papa Lucia, zal men leren wie in het gelijk heeft.

PPB: onderwaterwereld Bonaire op 3e plaats

KRALENDIJK — Gezien de mogelijkheden die er liggen op het gebied van het toerisme heeft de Partido Patriotico Bonairiano (PPB) besloten al het mogelijke te doen om Bonaire door intensivering van het toerisme economisch meer te ontwikkelen. Tot nu toe is gebleken dat men de goede weg is ingeslagen, aldus de PPB, want zonder al te veel op de borst te slaan, mag toch wel gezegd worden, dat het eiland momenteel de derde plaats inneemt op de wereldranglijst wat duikgelegenheid en de onderwaterwereld betreft. Deze bekendheid van het eiland heeft bij buitenlandse investeerders belangstelling gewekt en hun komst naar hier betekent werkgelegenheid voor onze jongeren. Inmiddels onderhandelt het BC reeds met investeerders als Flamingo Paradise, Lagun Villas, Melia International, Kralendijk Playa Beach Resorts en nog diverse andere projecten, die echter nog niet in een bouwstadium zijn. Heel duidelijk blijkt hieruit, aldus de PPB, dat het eiland momenteel over een goed Bestuurscollege beschikt en het behoeft trouwens niet gezegd te worden, dat ieder die Bonaire bezoekt, met eigen ogen kan zien, dat de gebouwen als paddestoelen uit de grond verrijzen, dat op vele plaatsen de oude Bonaireaanse gebouwen van grote waarde gerestaureerd worden en dat dit alles een basis legt voor de werkgelegenheid van de Bonaireaan.

Lesbrieven Redt Lora

KRALENDIJK — In verband met de actie voor het behoud van de Bonaireaanse Lora zullen voor de diverse scholen van het eiland lesbrieven geschreven worden met allerhande informatie over De Bonaireaanse ondersoort van de Lora, die nog maar alleen in het noordwesten van Bonaire en op Klein Bonaire overgebleven is. De lessen voor de eerste klassen van de basisscholen zullen verzorgd worden door Geraldine ... mers, terwijl die voor de ... denklassen en hogere klassen resp. verzorgd zullen worden door Gert Rietjens en ... van Amstel. Ook de school ... voortgezet onderwijs zal ... brieven ontvangen en ... auteurs daarvan zijn de ... Henk Waayers, Jan van ... Linden en Cor Smarius. Ook ... aan de scholen verzocht worden om de handenarbeidlessen ... te passen aan de actie Redt Lora en ook het lesmateriaal daarvoor zal verschaft worden.
Tenslotte zal via de jeugd getracht worden om ... vruchten te verzamelen, die ... kunnen dienen tot voedsel ... de Lora's die het moment ... hard te verduren hebben. ... Stinapa-zijde is het fraterdidus die zich belast heeft ... de verspreiding van de opgehaalde vruchten.

Lege kleding dozen gevonden

WILLEMSTAD — Een bewoner van Fleur de Marie haalde de politie erbij toen hij na het opstaan 's morgens een aantal lege kartonnen dozen van een herenondergoed-merk had ontdekt. Over de herkomst van een en ander kon niet meteen helderheid worden verschaft.

B OVERWEEGT ACTIEPLAN EN CFW SOMBER

Nieuwe projecten blijven uit

Meer en meer bouwvakkers op straat

EMSTAD— Door het systeem van natuurlijke afvloeiing in de ak wordt naar buiten toe niet direct gemerkt van de leeg- die sector. Toch is het zo dat het leger van werkloze bouw- s door het uitblijven van nieuwe bouwprojecten aanzienlijk egroeid. Dat bleek vanmorgen uit gesprekken met ondermeer adviseur Ewald Ong-A-Kwie en CAB-voorzitter Co Kleyn. De eversorganisatie is van plan om met een actie te komen om op st van deze situatie te wijzer

eds verleden jaar werd de bouwwereld meer in algemeen gewaarschuwd een teruglopende tendens iet snel wat meer bouw- ten van de grond zouden . Er werd er bij de over- p aangedrongen om meer te maken met de uit- g van op stapel staande ten.
overheid heeft zich de jaren weten op te werken n van de belangrijkste chtgevers in de Curacaose wereld. Dat heeft te gehad met de vele en projecten, die werden ge- erd met Nederlandse en ese ontwikkelingsgelden. t de stroom van Neder- e gelden voor financiering at soort projecten niet eheel naar de wens van de id verloopt, komen er ook nieuwe bouwprojecten grond. Er is wel nog ge- rd om meer fondsen los te n om de werkgelegenheid ouwsector te garanderen, tot op heden heeft dat resultaat opgeleverd.
olgende week houdt CAB- itter zijn traditionele jaarrede. Naar hij de Amigoe vanmorgen meedeelde zal hij daarna een persconferentie beleggen en de situatie van de bouwwereld daar aan de orde stellen. De CAB overweegt sterk om met een actie-plan te komen om de gemeenschap in zijn totaliteit met de neus op de trieste feiten te drukken en aan te geven welke gevolgen dat kan hebben. Het is niet de bedoeling om lijdzaam toe te zien hoe de situatie verder verslechtert, zei hij, maar om opnieuw de discussie daarover aan te zwengelen in de hoop dat er verbetering uit zal rollen.
Op dit moment zijn er weinig overheidsprojecten in uitvoering. Het volkswoningbouwproject op Tera Korá is in december opgeleverd en die op Montaña Abou is aan de gang en loopt geleidelijk aan af. Nieuwe projecten lijken er vooralsnog ook niet los te komen. Het laatste gegunde bouwproject is die van de nieuwe bibliotheek op Scharloo, waarmee kort geleden de bouw is begonnen. Dan is er wel nog de bouw van de containerhaven, maar daar worden toch betrekkelijk weinig arbeidsplaatsen gecreeerd in de bouwperiode, dacht de heer Kleyn.

UITZONDERING
Wat de particuliere sector betreft merkte hij op dat de bouw-activiteiten op Rooi Catootje voor nieuwe kantoren langzaamaan ook afloopt en er zijn geen plannen bekend voor verdere uitbouw op korte termijn. Het Fatum-gebouw wordt later dit jaar opgeleverd, evenals langs de Nieuwe Havenweg het APNA-complex. Maar voor de rest zijn de bouwactiviteiten vanuit die hoek geinitieerd op dit moment vrij laag.
Een uitzondering vormt overigens wel de raffinaderij Shell Curacao, die twee projecten in uitvoering heeft waar heel wat bouwvakkers bij ingeschakeld worden. Ook is er het bouwplan van het Shell-pensioenfonds op Jan Thiel. Van andere bouw-activiteiten of plannen in die richting is vooralsnog niets bekend bij de CAB.
De particuliere woningbouw is voor de (grotere) georganiseerde bouwondernemingen minder interessant, al was het alleen maar om de prijs. Particuliere woningen worden in de regel gebouwd door kleinere aannemers die goedkoper werken, maar waarmee toch ook meer risico's gemoeid zijn. Dat verschil van die prijzen en die van de georganiseerde bouwondernemers is vrij groot en moeilijk te overbruggen, aldus de heer Kleyn. Bovendien geschiedt de financiering daar niet zelf zelden in fasen.

HANDELSCENTRUM
De volkswoningbouw ligt helemaal stil, aldus de heer Kleyn. Daar hebben juist in de afgelopen twee á drie jaar 500 tot 600 bouwbakkers werk kunnen vinden. Dat valt allemaal weg als er niet snel wat meer financieringen loskomen uit Den Haag. Maar de berichten die van daar komen wijzen er juist op dat zelfs voor volgend jaar weinig extra's verwacht kan worden en hooguit kan rekening worden gehouden met projecten die in 1984 misschien in uitvoering komen. Verder ligt er nog een arbeidsintensief project op stapel als het scheepssloopbedrijf Curem (eilandgebied met Eisen und Metall) en het handelscentrum.
CFW-adviseur Ong-A-Kwie is al even somber. Hij beaamt dat meer en meer gewerkt wordt op contract-basis. Dat betekent dat een bouwvakker een contract tekent met een onderneming voor de duur van een project. Aan het eind daarvan kan hij op straat komen als er geen nieuwe werk voorhanden is. Op die manier heeft niet de ontslagwet aangesproken te worden die voorschrijft dat er toestemming moet komen van het departement Sociale zaken voor ontslag van werknemers. Op een geruisloze manier komen echter evengoed bouwvakkers op straat te staan, ook mensen die jaren bij een firma hebben gewerkt.

REGISTRATIE
Maar het is ook al erg moeilijk om dit allemaal hard te maken omdat een geleide registratie ten enenmale ontbreekt. Daardoor kan ook moeilijk aan de hand van cijfers de neergaande tendens in het werknemersbestand worden aangegeven.
Wel moest het hem van het hart te hebben kunnen bemerken dat er aardig wat gemanipuleerd wordt in de bouw-wereld. Hij doelde hierbij vooral op de "ongeorganiseerden", die door Kleyn werden betiteld als "beunhazen". Die schrikken er niet voor terug om hun onderneming failliet te laten verklaren en vervolgens onder een andere firma-naam door te gaan en zo werknemers in de kou ta laten staan als uitkomt. En hoe zeer daar ook de overheid daar het een op is gewezen, verleden jaar vooral nog altijd blijken overheidsdiensten deze praktijken te stimuleren door die aannemers te accepteren. Zo is het verhaal bekend van de onderneming Van Velzen die verleden jaar over de kop ging en de werknemers op straat kwamen. De directeur besloot daarna, aldus Ong-A-Kwie, een andere NV van hem, die in zijn statuten geen vermelding heeft van bouw-activiteiten, van stal te halen en in te schrijven op overheidsprojecten. Dat de Dienst Openbare Werken zo'n inschrijving alleen al aanvaardt kan er bij Ong-A-Kwie niet in. Met interesse wordt gekeken wat de DOW uiteindelijk gaat aanbevelen en het BC gaat beslissen, want de betrokken firma schijnt ook nog eens de laagst ingeschrevene te zijn.

WILLEMSTAD — Op de Curaçaose luchthaven landde gisterenmiddag om tien voor half vier de tweede Fokker-Maritime F-27 ter completering van het nieuwe 336 squadron op Hato. De route vanuit Nederland was Dakar-Fortaleza-Rochambeau. De bemanning stapte zoals op de foto te zien is, vermomd als rasechte Arabieren uit het vliegtuig. Het 336-squadron is een squadron van de Koninklijke luchtmacht, die op 20 maart alle taken van het MLD-detachement zal overnemen. Het squadron staat onder bevel van de Commandant der Zeemacht op de Antillen en de bemanning bestaat uit luchtmacht- en marinepersoneel. Op de foto de Commandant Zeemacht, Commandeur P.A.A.J. van Oppen, die de 'Arabieren' ter verwelkoming de hand schudt.

WILLEMSTAD — Twee functionarissen van de Europese Investeringsbank, de heren Weber Krebs (links) en Becher (rechts), hebben een orienteringsbezoek gebracht aan de Antillen in verband met de oprichting van de Antilliaanse ontwikkelingsbank, waaraan ook EEG-fondsen worden besteed. Ter gelegenheid van hun bezoek was er gisteravond op het kantoor van de EEG-missie op Arrarat een receptie. Op de foto de beide heren in gesprek met CDM- directeur Roggeband.

erkeer dode 5 gewonden

STAD — Het on- keer heeft donderdag ração één dode en vijf ge- en geëist. De 53-jarige o Cletano Hansen werd htste verkeersdode op ao in 1982.
d half negen 's avonds en personenauto op de Se- rtunaweg twee voetgan- aan. Eén van hen was de Hansen. Dit gebeurde ter van het perceel Stenen l 77. De autobestuurder igszins onder invloed ver- van sterke drank, ver- aan de politie dat hij ing in de naar links gaan- cht zich geconfronteerd t de twee voetgangers die n op de rijbaan liepen. Hij g wel geremd naar zijn , maar kon niet voorko- t de voorkant van zijn e beide mannen raakte. poed werden de beide offers naar het ziekenhuis d. Rond drie uur in de en nacht kwam het be- nnen dat de heer Hansen erleden. Hij woonde aan eraldaweg 40.
e weg naar Westpunt ch 's middags rond vijf n aanrijding voor tussen personenauto's. Daarbij er drie gewonden: de bei- uurders en een inzitten- atstgenoemd slachtoffer e Intensive Care-afdeling t ziekenhuis opgenomen s een longperforatie. t de voorruit van een der losraakte, verloor de be- r van de betrokken auto ht over het stuur en ge- zo op de linkerhelft van an met als gevolg een botsing. Beide auto's n als totaal verloren wor- schouwd.
litie handelde donderdag inder dan vijftien onge- in het verkeer af. De di- gerichte materiele scha- rdt op achttien mille ge-

Record verkoop benzine op Curacao

WILLEMSTAD — In het laatste kwartaal van 1981 zijn alle verbruikrecords van benzine op Curaçao verbroken. Met tussen haakjes de cijfers van 1980, krijgt men het volgende beeld: oktober: 10.116.000 (971.900) liter; november: 9.909.000 (9.536.000) liter en in december: 10.702.000 (10.398.000) liter. Zo blijkt uit het jaarverslag in het maandblad Nos Isla, waarvan dezer dagen het februari nummer verscheen.

Maduro: vermogen is bijna 3/4 miljard

WILLEMSTAD — Maduro & Curiel's bank nv had eind 1981 bijna driekwart miljard gulden onder zich, een aanzienlijke stijging ten opzichte van eind 1980 toen men aan 660 miljoen gulden kwam. Op 31 december 1981 bedroeg het vermogen in totaal een bedrag van 739.647 miljoen gulden dat op de Antillen geinvesteerd is. Zo blijkt uit het jaarverslag van deze Curaçaose en Antilliaanse bankinstelling. Uit de toelichting blijkt onder meer dat de aandeelhouders besloten hebben een bedrag van 7,5 miljoen gulden in het bankbedrijf zelf te stoppen. In het verslagjaar zijn er verder binnen het bedrijf 45 nieuwe arbeidsplaatsen gecreeerd, een feit waarop men nogal trots is.
In tegenstelling met de vaak gehoorde kritiek dat men zo moeilijk een hypotheek kan krijgen, wijst de directie er op dat men in 1981 niet minder dan 450 hypotheken heeft verleend tot een totaal bedrag van ongeveer 40 miljoen.
Alles bij elkaar is 1981 wat de Maduro-bank betreft een geslaagd jaar geweest. Naast de activa ad 740 miljoen gulden bedroeg het deposito-totaal 618 miljoen gulden respectievelijk een groep met 12 en 16 procent in vergelijking met het jaar daarvoor.
In het verslagjaar nam men de Auto-bank-uitbreiding in gebruik bij Rio Canario, vestigde men een mini-kantoor te Otrobanda en nam men bij alle filialen een "speedy deposit-service" in gebruik. De computer-afdeling werd ook bij de tijd gebracht. Bij de filialen op Aruba, Bonaire en Sint Maarten is men bezig met een procedure om de afhandeling van zaken te stroomlijnen. Er bestaan verder plannen op de Salinja-afdeling uit te breiden. In dit vier verdiepingen hoge gebouw, zal men de meest moderne apparatuur ter beschikking krijgen, aldus het verslag zoals automatische teller-machines en tv-tellers.
President-directeur en general-managing director is Lionel Capriles, directieleden zijn M.E.Curiel, M.F.Henriquez, R.A.C.Henriquez, M.S.L.Maduro, W.S.McDonald, R.Moreno, F.S.Polanski, C.E.Ritchie, R.G.Taylor en plaatsvervangend directeur F.Brandao, M.Curiel, mevrouw M.D.Delvalle, R.P.Gerard, en D.W.Whitaker; managing director Frank Polanski, assistant managing directors: systems Vic Brandao Jr, subsidaries Charles Gomes Casseres, credit: Vic Henriquez en branch operations Sonny Jonckheer; assistants tot managing directors: Ron Gomes Casseres en Wim Strijbosch en consultants Max Henriquez en Stanley Maduro.

AMSTERDAM — Internationals vaster, Hypotheekbanken willig, banken vaster, verzekeringen ruim prijshoudend, uitgevers verdeeld, aannemers vriendelijk, scheepvaart prijshoudend, Ahold vriendelijk, lokale markt verdeeld met flinke uitschiets, staatsfondsen zeer licht verdeeld.

Oud-premier Rozendal komt met eigen partij

WILLEMSTAD — Oud-premier en DP-voorzitter Boy Rozendal gaat een eigen partij oprichten omdat hij zich niet kan verenigen met de "nieuwe koers" die de rode partij volgt.
In verklaringen voor Z-86 zei de heer Rozendal vanmorgen dat hij door de partij aan het lijntje is gehouden, omdat er maar geen duidelijkheid komt over eventuele disciplinaire maatregelen tegen zijn persoon. Die houden verband met het feit dat de heer Rozendal gezorgd heeft voor een crisis in het kabinet-Martina, dat door de DP wordt gesteund. Omdat Rozendal zijn Statenzetel niet wilde teruggeven aan de partij, werd een procedure op gang gebracht om geeigende stappen te nemen tegen het partij-lid, dat de partij-lijn losliet. De commissie die daarvoor werd opgesteld heeft zijn werk evenwel nog niet afgerond.
Dit is door de heer Rozendal kennelijk opgevat als een tactiek van de DP om de zaak zolang te rekken, totdat de verkiezingen zo dicht bij zijn dat hij niet of nauwelijks nog in staat geacht mag worden om eventueel met een eigen partij op de proppen te komen. Om dat te vermijden heeft hij daarom zelf de knoop doorgehakt, aangezien hij voelde aankomen dat het toch op een royement zou aankomen. Het huidige bestuur [illegible], hoewel volgens Rozendal een grote groep wijkleiders die lijn niet wil volgen.
Toch verklaarde Rozendal dat hij door de partij is uitgezet. Hij heeft lak aan de "rumbo nobo" waarmee geschermd wordt. Na 24 jaar in de DP-gelederen actief te zijn geweest restte hem geen andere mogelijkheid meer dan om zijn eigen partij op te richten samen met enkele volgelingen. De details daarover kon hij nog niet vrijgeven, aangezien er nog wat vergaderingen moeten plaats vinden. Te zijner tijd zal hij via radio en tv de bevolking van een en ander op de hoogte stellen.
Rozendal verwacht dat zijn uittreding en de oprichting van zijn partij de DP een geweldige klap zal bezorgen, maar dat is van nu af aan zijn verantwoordelijkheid niet meer. Hij is er zeker van een grote groep fervente DP-ers mee te kunnen krijgen. Hij denkt dat hij in tegenstelling tot voorgaande dissidente DP-ers wel in staat zal zijn om tenminste één Statenzetel in de wacht te slepen bij de verkiezingen en niet dat zijn plannen evenzo op een mislukking uitlopen.
Rozendal is gedurende aardig wat jaren voorzitter, leider en lijsttrekker geweest van de DP na een breuk in de partij in 1973. Hij is verder gedeputeerde, gevolmachtigde minister en premier geweest in zijn politieke carrière tot nu toe.

DP-leider Agustin Diaz:

Stap van Boy Rozendal is daad van verraad

WILLEMSTAD — De stap van de heer Boy Rozendal om een eigen partij op te zetten wordt voor de heer Agustin Diaz beschouwd als een verraad aan de DP. Aan de andere kant vergemakkelijkt het wel het werk van de discipline commissie, aangezien een royement van de heer Rozendal en diens eventuele medestanders onherroepelijk is.

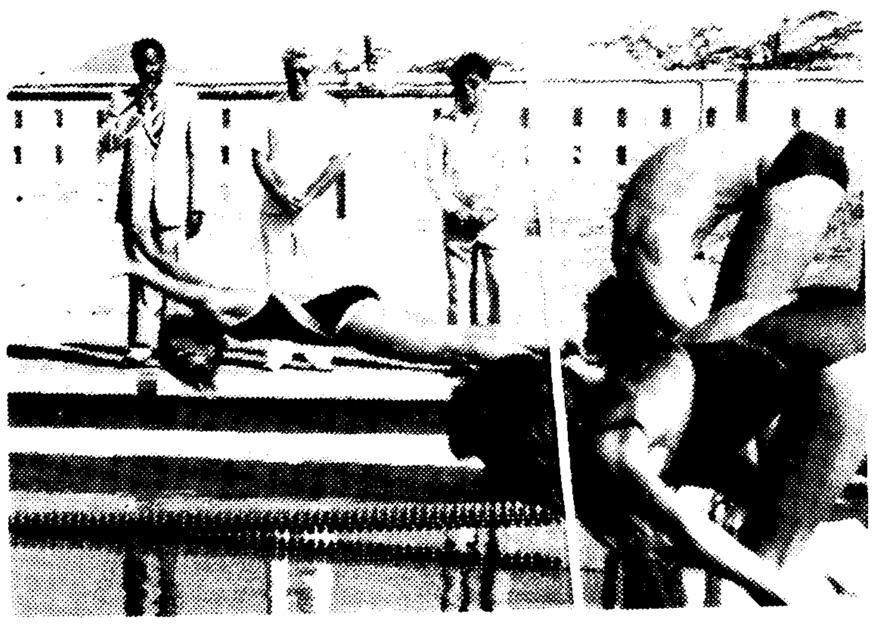
Hij erkende dat de afwikkeling van het vraagstuk-Rozendal binnen de partij op zich heeft laten wachten. Rozendal moest volgens het bestuur op de een of andere manier gestraft worden voor het feit dat hij de partijlijn had verlaten en gezorgd had daardoor voor de crisis in het kabinet-Martina, waarin de DP mede participeert. Maar door de politieke ontwikkelingen volgend op het kabinet-crisis heeft het bestuur zich niet ten volle met die zaak kunnen bezighouden, die namelijk naar het vierde plan werd geschoven. Direct na het kiezen van het nieuwe DP-bestuur begin deze maand werd afgelopen maandag een lange brief gestuurd naar de commissie die was ingesteld om de zaak-Rozendal te bekijken. Daarin wordt een uitvoerig overzicht gegeven van de verwikkelingen rondom Rozendal vanaf 4 januari dit jaar. Gevraagd werd van de commissie om een aanbeveling te doen voor het bestuur. Gesuggereerd werd een "strenge maatregel" aan te raden vóór 31 maart.
"Maar Rozendal heeft het werk van de commissie nu heel wat vergemakkelijkt", zei de heer Diaz, partij-leider vanmorgen tegen de Amigoe. "Zijn royement volgt nu onherroepelijk, want hij is op eigen houtje een partij gaan oprichten. Dat strookt niet met onze regels. Dat is verraad aan de partij. Het gebeurt ook op het moment dat zijn zaak nog in onderzoek is". Ook diegenen die eventueel met Rozendal mee doen in die nieuwe partij en uit de DP komen, zullen onherroepelijk geroyeerd worden. Overigens verwacht de heer Diaz niet dat de heer Rozendal veel steun - althans niet uit de huidige DP- krijgt.

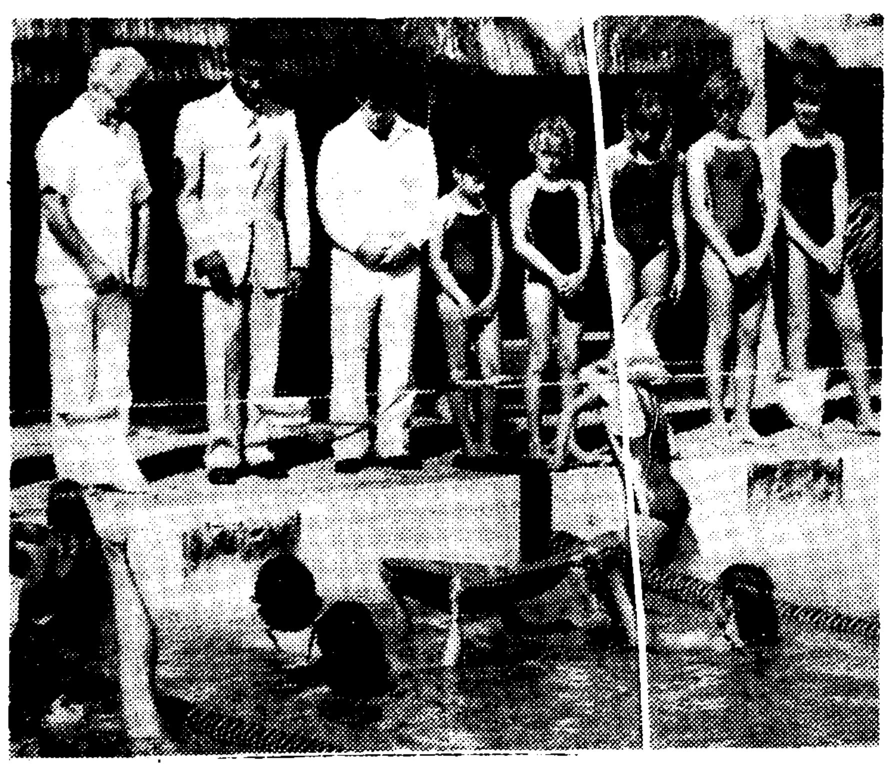
De kans op een succesvolle voortgang van de politieke carrière van Rozendal met een nieuwe partij acht hij erg klein. "We hebben er ervaring mee, legio zelfs, dat prominente politici hun partij de rug toekeren en het op eigen kracht proberen en vervolgens mislukken. Datzelfde staat Rozendal te gebeuren". Het moest hem van het hart dat tot nu toe in de DP slechts oud-partijleider Efraim Jonckheer de partijleiding heeft weten over te geven aan opvolgers zonder problemen. De andere keren zoals met Ciro Kroon, Ronchi Isa en nu Boy Rozendal is dat met scheuringen gepaard gegaan, die de partij toch altijd te boven is gekomen. "Met mij zal dat niet gebeuren. Ik zal het rustig overdragen", zei de heer Diaz. "En dat zelfde geldt ook voor de heer Onofre Bikker, voorzitter van onze partij. Wij zijn echte partij-mensen".

Voorzichtigheid bij aankoop vis uit Venezuela

WILLEMSTAD — De Antilliaanse bevolking wordt door de overheid opgeroepen voorzichtigheid te betrachten bij het kopen van vooral gezouten en bevroren vis uit Venezuela. In bepaalde gebieden van de Venezolaanse wateren is namelijk een massale vissterfte geconstateerd, reden waarom de Venezolaanse overheid zowel het inhalen als de verkoop van vis uit deze gebieden heeft verboden. Tevens is in Venezuela geadviseerd geen vis uit de wateren in kwestie te eten.
De Antilliaanse overheid roept ook op tot voorzichtigheid en voegt er aan toe, dat verse vis tenminste de volgende eigenschappen moet vertonen: heldere ogen, rode kieuwen, stevigheid van weefsel bij druk en geen stinkend slijm van binnen.
De minister van Volksgezondheid heeft in verband met de zaak een telegram gestuurd naar de Bestuurscolleges van alle eilandgebieden, waarin wordt opgeroepen tot extra controle bij het op de markt brengen van deze vis tot nadere maatregelen bekend worden gemaakt. Mochten er afwijkingen worden gevonden, wordt gevraagd dit aan het departement van Volksgezondheid te melden.

ORANJESTAD — In het Pova-zwembad gingen donderdagmiddag de Arubaanse zwemkampioenschappen 1982 officieel van start. De opening geschiedde in het teken van de Dag van Vlag en Volkslied. Nadat de deelnemende clubs rond het zwembad waren aangetreden, zwommen vier deelneemsters de Arubaanse vlag (bovenste foto) over het zwembad in de richting van Sportgedeputeerde Remie Zaandam die de officiele opening verrichtte. Na het hijsen van de vlag, gaf ged. Zaandam (onderste foto) het startsein voor de eerste wedstrijd. De Arubaanse kampioenschappen worden vandaag, morgen en op zondag voortgezet.

BOGOTA — De mogelijkheid bestaat dat Colombia voor het einde van deze eeuw de beschikking heeft over twee of drie kernenergie-reactoren voor zijn electriciteitsvoorziening. Een en ander heeft wel te maken met het resultaat van de onderzoekingen naar de aanwezigheid van grondstoffen als uranium. Zo heeft de directeur van het instituut voor Atoom-energie laten weten.

AGENDA ARUBA

LOSSE NUMMERS OP Aruba, dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, Ingrid-La Fama, Popular, Piet Soda Fountain en Spark and Clean.

NOORD: Panaderia Turibana.

SAN NICOLAS: Nicolas Store, De Wit Stores in Aruba, Caribbean- en Sheratonhotel, Van Dorp in Americana en Holiday Inn drugstore.

Kantooruren: 08.00-12.00/14.00 - 17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22316, 22950.
Pageboy: 027 - 774.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100

ALARMCENTRALE: 115.

BIOSCOPEN
ORANJESTAD
Boulevard Theater: 20.30 en 24.00 uur *Sabine* (14 jr.).
Rialto: 20.00 uur *The island* (18 jr.); 22.30 uur *Dance of death* (18 jr.).
BALASHI
Drive-in: 20.30 en 24.00 uur *Hill Angels* (18 jr.).
SAN NICOLAS
Principal: 20.30 uur *Friday the 13th* (18 jr.); 24.00 uur *Sartana, angel of death* (18 jr.).

★ ★ ★

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz: tel.: 28288; Paradera: tel.: 25543; Savaneta: tel.: 47020; Brazil: tel.: 48301; Dakota: tel.: 29008; San Nicolas: tel.: 45906; Tijdens kantooruren van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur: Patiastraat 27, tel.: 24444.

BOTICA'S: Oranjestad: Aruba, tel.: 21081; San Nicolas: San Lucas., tel.: 45119.

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Sta Cruz, Paradera en Noord: dokter B.A.R.Heinze, tel.: 24783.
San Nicolas en Savaneta: dokter C.E.Zaandam, Centro Clinica, tel.: 48833 of via hospitaal, tel.: 24300.
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander spoedgeval, gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

★ ★ ★

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.
ARUBAANSE VOETBALBOND: 19.30 uur algemene ledenvergadering-vergaderzaal, Wilhelminastadion.
CAS DI CULTURA: 19.00-22.00 uur ikonen-expositie.

★ ★ ★

ZATERDAG
DIVERSEN
TOERISTENSCHIP: 08.30-19.00 uur "Victoria"-vert. Selma.
ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): 24 **uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).
SPORT
CAMACURI BOWLING CENTRE: maandag t/m vrijdag open van 18.00-24.00 uur; zaterdag van 13.00-19.00 uur; op zondag gesloten.

★ ★ ★

BILJART: 15.00 uur Lucky Strike Devils vs Kwihi Inn-Lucky Strike Bar.

★ ★ ★

TELEARUBA: 17.00 Casper and the Angels; 17.25 incredible hulk; 17.50 common grounds; 18.45 news in Dutch; 19.00 telenovela: La esclava Isaura; 19.30 cocktail musical; 20.00 telenoticias; 20.30 Benson; 21.00 wrestling; 22.00 documentary; 23.00 resumen di noticias; 23.05 sluiting.

Bij vieren Dag vlag en volkslied veel publiek

ORANJESTAD — Onder grote publieke belangstelling had gisteravond de culturele manifestatie met dans, zang, declamatie en toespraken plaats bij de viering van de Dag van vlag en volkslied op het Juancho Irausquinplein. Deze culturele avond begon met het zingen van Aruba dushi tera, door Efrem Benita. Toespraken werden gehouden door wnd gedeputeerde van Cultuur Pedro Kelly, algemene adviseur Betico Croes en Chibi Croes van de Arubaanse volkspartij. Na het zingen van het volkslied declameerde Chomi Lacle het gedicht Nos Aruba y bandera, waarna Boysie Croes met zijn groep enkele liederen presenteerde.

Pedro Kelly sprak in zijn rede dat God Aruba heeft geschapen met aan een gedeelte van het eiland, woest, ruw zeewater en scherpe rotsen en aan het andere gedeelte kalm, rustig water en prachtige stranden. De gemeenschap bestaat uit verschillende godsdiensten, rassen en talen maar toch hebben allen eenzelfde wens namelijk dat Aruba vrij is. De vlag moet de eenheid van het volk vertegenwoordigen. Het volk vooral de jeugd, moet de vlag en het volkslied respecteren en waar het nodig is verdedigen.

Na de toespraak van Pedro Kelly ging de show verder met de dansgroep Palisia (een groep van oudere dansers), wat erg in de smaak viel. Trio los Arubenos trad ook op met een aantal liederen. De vertegenwoordiger van de Arubaanse volkspartij Chibi Croes ging vooral in zijn rede in op de bestaande omstandigheden in het Caribisch gebied en andere Zuidamerikaanse landen, waar na het onafhankelijk worden, het volk onderdrukt werd, waardoor het volk zijn identiteit verloor.

Betico Croes, in zijn toespraak benadrukte weer de wens van het volk om onafhankelijk te worden, het respect voor de vlag en het volkslied die het volk internationaal moet vertegenwoordigen. Vooral op de jeugd deed hij een beroep om de kleuren van de vlag (Aruba) te verdedigen en te strijden om eigen baas te worden. Verder trad er op deze avond nog op de groep Simadanza, en de Dans en balletschool. De Boysie-groep sloot deze avond.

ORANJESTAD — Voor het Bestuurskantoor in Oranjestad werd gistermorgen met een aubade en lintendans de dag van vlag en volkslied herdacht. Jong en oud (zie foto's) namen hieraan enthousiast deel. Namens Bonaire bood statenlid Rudy Ellis de Arubaanse gemeenschap (zie foto) de nieuwe Bonaireaanse vlag aan, die naast de Arubaanse vlag voor het Bestuurskantoor werd gehesen.

AVP vraagt om raadsvergadering

ORANJESTAD — De AVP-eilandsraadsleden Adri de Palm, mr Henny Eman, R.Lopez Henriquez en S.Bareño, hebben voor dinsdag een openbare vergadering van de eilandsraad aangevraagd met als onderwerp het beleid van het Bestuurscollege ten aanzien van de Aruven en casino's op Aruba in het algemeen.

Fowler en Benita uit PPA partijraad

ORANJESTAD — De heren mr Benky Fowler en Franklin Benita hebben ontslag genomen als leden van de partijraad van de PPA. Als reden werd opgegeven drukke werkzaamheden en dat men zich buiten de politiek wil houden. Ofschoon beide heren geen verklaring aan de pers wensten af te leggen, kwam toch naar voren dat één van de voornaamste redenen is dat zij het niet eens zijn met het PPA-beleid van de laatste jaren.

De algemene secretaris van de PPA Benny Nisbet bevestigde desgevraagd aan de Amigoe dat de heren Benny Fowler en Frank Benita reeds op 15 februari om persoonlijke redenen ontslag hebben genomen als leden van de partijraad. De heer Nisbet merkte op dat genoemde leden wanneer zij op 27 april niet op de lijst verschijnen zij automatisch geen lid meer van de partijraad zouden zijn geweest. Uit andere bronnen verneemt de Amigoe dat het ontslag van beide heren gezien moet worden als het zich terugtrekken uit de actieve politiek in verband met functies die zij bekleden of gaan bekleden.

Venezolaans sport bezoek bij Douane

ORANJESTAD — Op uitnodiging van het douane-softbalteam en de Douaneclub (DOSVA) brengt het Venezolaanse softbalteam Los Padres de los Celis dit weekeinde een bezoek aan Aruba. Men wordt vanmiddag om half vijf op Aruba verwacht en zal in het Caribana hotel logeren. Vanavond wordt de gasten een bbq aangeboden in de Douaneclub met muzikale omlijsting van Mariachi Misteca. Morgenmiddag wordt op het terrein van DOSVA de eerste wedstrijd van de Douane tegen Venezuela gespeeld. Zondagmorgen volgt de tweede wedstrijd, waarna tijdens een feest in de Douaneclub de trofeeen worden uitgereikt. De gasten keren zondagavond naar Venezuela terug.

ORANJESTAD — De Pauselijk nuntius in Port of Spain op Trinidad met onder zijn verantwoordelijkheid ook de Nederlandse Antillen, aartsbisschop mgr Paul Tabet bracht in gezelschap van de bisschop van Willemstad mgr W.M. Ellis een bezoek aan Aruba. In gezelschap van pastoor Rodrigo Zuluaga en Jaime Zuluaga en mevrouw Ida G. Mesman Curiel directrice/eigenaresse van Basi Ruti beachhotel werd in dit hotel de lunch gebruikt.

Geld gehaald uit portemonnee

ORANJESTAD — In een woning te weg Seroe Pretoe had een inbraak plaats waarbij een bedrag van 1400 gulden weggenomen werd. De onbekenden haalden glazen shutters eruit en namen het bedrag uit de portemonnee die in een broekzak zat.

WILLEMSTAD — De jongedame A.G. op Sint Maarten werd onlangs aangehouden door de politie omdat zij een pakje sigaretten voor een der gedetineerden had gebracht. In het pakje bleken namelijk ook zeven marihuana sigaretten te zitten. Een en ander kwam aan het licht toen men de eigendommen van betrokken gedetineerde eens controleerde. De dame was een paar dagen eerder uit het Huis van Bewaring ontslagen. In dit geval draaide zij erin wegens het in bezit hebben van marihuana.

Spanning bij domino:

Kop-staart-verschil is twee wedstrijden

SANTA CRUZ — Met ieder nog vier wedstrijden te spelen, kan het onder de 6 ploegen in de Arubaanse domino-finale niet spannender zijn. Kampioen White label ziet zijn titel in gevaar, omdat na 6 gespeelde wedstrijden Hollandia op gelijke voet staat met 4 gewonnen en 2 verloren partijen voor White label en Hollandia. Daarnaast staan de overige 4 ploegen eveneens gelijk op de tweede of de derde plaats, waardoor het verschil tussen koplopers en hekkesluiters slechts 2 wedstrijden bedraagt.

Dit weekeinde zal reeds de beslissing kunnen vallen wie op 9 april de Arubaanse vertegenwoordiger zal zijn op de Antilliaanse kampioenschappen op Sint Maarten. De wedstrijden voor vanavond half acht in de Trappersclub zijn: CS Paradera-Nwiwa, Pedro's place -White label, en Hollandia-Godfather CS. Het wedstrijdschema voor zondagmiddag twee uur, eveneens in de Trappersclub, is als volgt: Pedro's place-CS Paradera, Godfather CS-White label, en Nwiwa-Hollandia.

De stand, na 6 gespeelde wedstrijden, is: 1. White label en Hollandia 4 gewonnen en 2 verloren partijen; 2. Nwiwa en Pedro's place, 3 gewonnen, 3 verloren en 3. CS Paradera en Godfather CS, 2 gewonnen, 4 verloren.

Bij de dames is de stand, na 10 of 11 gespeelde wedstrijden: 1. Trappers 7 gewonnen en 3 verloren,; 2. Cunucu angels en Deportivo Stadion 5 gewonnen, 6 verloren; 3. Sporting 3 gewonnen, 8 verloren wedstrijden.

Halve kilo cocaine gevonden

AEROPUERTO REINA BEATRIX — De buitenlandse dame — J.M. (39) — reizend via Curaçao naar Aruba, werd op de Arubaanse luchthaven aangehouden. Bij het passeren van de douane gedroeg de vrouw zich erg zenuwachtig hetgeen een opmerkzame douane-beambte niet ontging. Bij controle van de bagage werd in haar handtas een zakje met anderhalve kilo pure cocaine gevonden. Volgens experts heeft deze vangst een marktwaarde van bijna een miljoen dollar. In haar bezit werd tevens een brief gevonden voor L.B. met wie zij contact moest zoeken. Deze persoon werd door de politie in verband met het onderzoek aangehouden. Ook M. werd voor verder onderzoek aangehouden. De dame was in Lima aan boord van het KLM-vliegtuig naar Curaçao gestapt en was — vermoedelijk om onopgemerkt Aruba binnen te komen — met de Twinotter naar Aruba gevlogen, waar zij dankzij de opmerkzame douaneambtenaar gegrepen werd.

In marihuanazaak

Straffen van drie tot anderhalf jaar

ORANJESTAD — Vanmorgen deed de rechter zijn uitspraak in de marihuanazaak, waarbij begin januari op een terrein te Plantenrust een partij van ruim 110 pond marihuana in een grote kist begraven onder de grond werd aangetroffen. De rechter veroordeelde kapitein R, tot 1 jaar en 9 maanden, waarbij bewezen werd verklaard dat beklaagde de marihuana ingevoerd had. Vorige week eiste de officier 3 jaar voor R. Beklaagde AL hoorde vanmorgen een veroordeling van 1 jaar en 6 maanden. De rechter vond bewezen dat beklaagde deelgenomen had aan het invoeren van de marihuana. Ook voor AL eiste de officier vorige week 3 jaar. Beklaagde AQ, voor wie de officier 4 jaar eiste, werd veroordeeld tot 3 jaar. De rechter vond bewezen dat hij een der initiatiefnemers is voor het invoeren van de marihuana. Deze zaak is nog niet afgelopen.

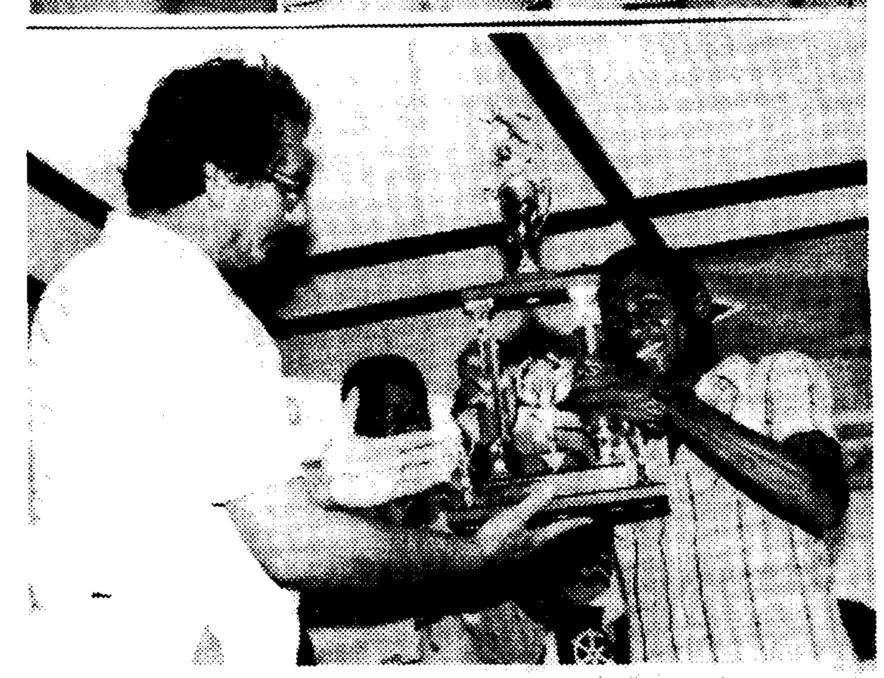
Belangstelling groeit voor mineatuur botenrace

ORANJESTAD — In het kader van de viering van Arubadag werd onder leiding van de heer Sint Jago Orman — die dit ook reeds vele jaren voor de Oranje Vereniging op Koninginnedag organiseert — een mineatuurboten-race gehouden. De groeiende belangstelling voor deze sport bleek ook gisteren toen niet minder dan 33 boten aan de start verschenen. In groep B behaalde Status Aparte van Tonko voor het derde achtereenvolgende jaar de eerste plaats, gevolgd door Sorpresa van Miguel Tromp en Crispen van Ruben Orman. In de grote A-klasse won Raspa van Brigilio gevolgd door Fria van Sweetnam en El Látigo van Rafael. Na afloop reikte de heer Sint Jago Orman de prijzen uit.

ORANJESTAD — Na afloop van de tweede aflevering van de Aruba Mini-Marathon was in de Douaneclub de prijsuitreiking. Bij bijgaande foto's (van boven naar beneden): overhandigt Idefre-directeur Roy van Putten (rechts) de trofee aan marathonwinnaar Jorge Gonzales; Sportgedeputeerde Remie Zaandam heeft net de trofee uitgereikt aan de eerste dame die binnenkwam, Alie van der Grindt; eilandsraadslid Domi Tromp overhandigt op zijn beurt de prijs aan de 15-jarige Steve Duzanzon (rechts) die in zijn leeftijdsklasse nummer 1 werd; de winnaar bij de oude veteranen, Hubert Richardson (55), krijgt zijn trofee uitgereikt door ged Zaandam.

Commentaar

Betalen

IEDERE BURGER moet zijn schulden betalen, ieder bedrijf idem dito en ook overheden hebben uiteraard die plicht. Als we onze belastingen niet betalen, krijgen we de deurwaarder op de stoep en als een auto gekocht werd en niet betaald, brengt de autohandelaar zijn wanbetalende klant voor de rechter. Als de lagere overheid niet betaalt aan de hogere, is de gouverneur de deurwaarder. Zo is alles keurig geregeld naar het schijnt. Toch gaat het niet altijd om willen, maar ook soms om kunnen. "Waar niets is verliest de keizer zijn recht", zegt een oud spreekwoord. De grote vraag blijft dan natuurlijk waarom is er geen geld. Heeft men te lichtvaardig geld uitgegeven, meer gekocht dan men kon betalen, is het inkomen plotseling lager, het kunnen allemaal factoren zijn die een rol spelen als iemand niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Ook bij overheden spelen deze factoren een rol. De uitgaven zijn moeilijk aan banden te leggen, hebben de neiging te stijgen en vereisen een voortdurende kosten-bewaking, ook bij de overheid.

De inkomsten van een overheid zijn echter wisselvallig. De begroting is een raming van wat er naar schatting aan belastinginkomsten binnen zal komen. Dat kan tegenvallen en dan is er een groot probleem. In plaats van tegenvallers hebben de overheden zowel op Curaçao als Aruba de laatste jaren behoorlijke meevallers gehad. Op Aruba waren de inkomsten uit de Lago-winstbelasting hoger dan geraamd en op Curaçao zorgden de off-shore maatschappijen voor van jaar tot jaar spectaculair stijgende belasting-inkomsten. De uitgavenkant was echter nog veel meer gestegen in de opgaande lijn. Op Curaçao moest daarom nog veel meer geld geleend worden en de eilandsoverheid leende onder andere door afdrachten aan de Centrale overheid achterwege te laten, leende dus eigenlijk zonder daar toestemming voor te vragen. Aruba volgde dat voorbeeld. Inmiddels is herhaaldelijk getracht dit systeem van illegaal lenen stop te zetten en via een terugbetalingsregeling af te bouwen. Met Curaçao is zo'n overeenkomst gemaakt, maar de onderhandelingen tussen Aruba en de Centrale regering liepen vast.

Als we gaan kijken wie het gelijk aan zijn kant, heeft dan komen we eigenlijk tot de conclusie dat beide partijen gelijk en ongelijk hebben. Aruba zegt best te willen betalen, maar het wil dezelfde gemakkelijke voorwaarden hebben als Curaçao, de Centrale regering zegt dat Curaçao niet bevoordeeld wordt. Feit is natuurlijk dat dit wel gebeurt, maar dat dit niet altijd rationeel te benaderen is. Als je van iemand geld te vorderen hebt, mag je aannemen dat zo iemand betaalt als hij het geld op de bank heeft staan, terwijl je begrip toont als blijkt dat hij iedere maand de laatste guldens bij elkaar moet schrappen om zijn gezin te voeden. Curaçao zit met een lege kas met een groot gat in de bodem, er staat geen andere weg open dan om langzaam in te vorderen. Aruba heeft geld op de bank — gedeputeerde De Kort heeft dat reeds enige malen met terechte trots uiteengezet — maar Aruba vindt dat Curaçao bij vorige afspraken zich niet aan de betaalverplichtingen heeft gehouden en dat nu ook weer niet zal doen. Dat op die manier de lastenverdeling onevenredig wordt en een eiland dat "zuinig" is daarvoor gestraft wordt.

Onze mening is dat ook hier de verkiezingen een rol spelen. Aruba vindt het eigenlijk niet zo erg dat het geld via de gouverneur moet worden geind, want dan kan men in de komende campagne weer stellen dat Aruba door Curaçao wordt gedomineerd, wat natuurlijk niet waar is, maar het altijd wel goed doet in de verkiezingscampagnes, vooral in een tijd als men maar weinig "issues" heeft. Daarbij wordt vergeten te vertellen, dat de minister die tot deze onpopulaire maatregelen besloot zich niet bepaald ontpopte als een "vriend van Aruba" doch wel door de Arubaanse meerderheidspartij in het financiele zadel werd geholpen en gehouden. Minister De Castro en zijn partij kunnen in de campagne stellen dat er met Aruba niet te werken is. Een gebrek aan volwassenheid, dat opnieuw aantoont dat er nog teveel en onnodig gepolariseerd wordt en te weinig echt constructief samengewerkt. Ook de slechte kosten-bewaking en het onverantwoord geld uitgeven door de eilandsbesturen speelt hierbij een rol. Wij moeten hierop wijzen. Pas als er een strakker financieel beheer komt, kan dit probleem echt opgelost worden.

Leerkrachten: Onderwijs in handen van de overheid

Informatiedag SITEK overweldigend succes

WILLEMSTAD — Ruim tweeduizend leerkrachten namen gisteren deel aan de door SITEK (Sindikato di Trahadó den Enseñansa na Kòrsou) in SDK (Sentro Deportivo Kòrsou) georganiseerde informatiedag over de onderwijsbeleidsnota 'Enseñansa pa Un i Tur'. Zelfs buiten de sporthal was - aan de zee van auto's, die zich uitstrekte tot ver in de omtrek van SDK - te zien, dat de opkomst overweldigend was en ieders verwachtingen overtrof.

Nadat ceremoniemeester Elvin Pietersz de aanwezigen welkom had geheten, sprak minister van Onderwijs Veeris als eerste van drie sprekers een kort inleidend woord. Hij begon met te stellen dat de aanwezigen een applaus voor zich zelf hadden verdiend vanwege hun grote opkomst. Vervolgens plaatste hij enige kritische kanttekeningen bij de manier waarop er tot nu toe aandacht was besteed aan de beleidsnota. Hij betreurde de oneigenlijke [illegible] en achtte het de hoogste [illegible] dat de betrokkenen zich gingen concentreren [illegible] waar het werkelijk om ging: [illegible] het werkelijk om ging: [illegible] het belang van het [illegible] kind, [illegible] teloor [illegible] in het tumult rondom de in een sfeer van polarisatie en agitatie getrokken nota. Hij benadrukte nogmaals, dat de regering deze sfeer ten zeerste afwees en er steeds op gewezen had, dat er alle ruimte was voor een open dialoog. De beleidsnotacommissie zelf, zo zei hij, had de eerste aanzet gegeven tot deze open dialoog door hun werk te presenteren als een discussiestuk.

In oktober vorig jaar, zo maakte de minister bekend, was door de premier en hem een landsbesluit ondertekend, waarin inspraak wordt gegeven aan onderwijsvakbonden, schoolbesturen en ouderorganisaties. Dit inspraakorgaan, dat op korte termijn zal gaan functioneren, past in een periode van openheid en duidelijkheid. Minister Veeris verwees met de bekendmaking van dit landsbesluit [illegible] ruimte is tot inspraak, indirect naar het rijk der fabelen.

Na de minister sprak gedeputeerde van Onderwijs Winston Lourens een korte rede uit. De gedeputeerde wees op de grote noodzaak van onderwijsvernieuwing en op het feit, dat participatie en betrokkenheid van de werkers in het veld bij het vernieuwingsproces een vereiste van de eerste orde was.

SITEK-voorzitter Errol Cova sloot de rij van inleidende sprekers. Hij wees erop, dat de bond er zich steeds van bewust was geweest, dat de in 1975 via een "keiharde strijd" verworven inspraak tevens verplichtingen met zich meebracht. Een van de belangrijkste verplichtingen is een intensieve [illegible] om zo op [illegible] tot goed gefundeerde standpunten te komen. Bij een van de voornaamste voorwaarden [illegible] informatie. In dat kader moest dan ook de dag van gisteren worden gezien. Cova noemde het duidelijk, dat iedere [illegible] onderwijsvernieuwing [illegible] van de [illegible] de status quo willen handhaven, die alleen hun [illegible] baat. Hij vond het te betreuren, dat meestal marionetten werden gebruikt om de standpunten van die groep met oneigenlijke argumenten te verdedigen, waardoor de buitenwereld de indruk kon krijgen dat het onderwijsveld verdeeld was, terwijl de groep zelf buiten schot bleef.

Na de drie inleidende sprekers schetste drs Stanley Lamp, adjunct-directeur van het Departement van Onderwijs en lid van de Beleidsnotacommissie, de achtergronden van de noodzaak tot onderwijsvernieuwing. Hij wees op het falen van het huidige onderwijssysteem, dat met zijn leerstofjaarklassensysteem, zijn vreemde voertaal en zijn afgestemd zijn op Nederlandse waarden, per definitie ondemocratisch is omdat het een kleine groep bevoordeelt en een grote groep benadeelt. "Via het onderwijs wordt de maatschappelijke ongelijkheid bevorderd" aldus Lamp.

[illegible] voorzitter van de beleidsnotacommissie drs Ralph Van Breet, hoofd van het Pedagogisch-Didactisch Bureau van Aruba, achter de microfoon.

Hij ging met name in op het veel bekritiseerde stuk over de beheersstructuur in de nota. Dat met afschaffing van gelijke subsidie aan bijzondere en openbare scholen de vrijheid van onderwijs geweld zou worden aangedaan, bestreed hij ten zeerste. Hij wees erop, dat in de VS bijvoorbeeld het zelfs bij de grondwet verboden is bijzondere scholen gelijk te subsidiëren. Refererend naar het verwijt, dat de leden van de commissie communisten zouden zijn, stelde hij dat de VS toch moeilijk beschouwd konden worden als communistische [illegible], dat de [illegible] meer scholen [illegible] worden, noemde hij ongegrond. De openbare scholen zouden neutraal zijn echter niet in passieve maar in actieve zin. Dat zou betekenen, dat er wel degelijk aan religieuze vorming zou worden gedaan en wel door vertegenwoordigers van de religieuze en levensbeschouwelijke groeperingen [illegible]. Hiermee zouden [illegible] groeperingen, die binnen het huidige systeem niet aan bod kwamen, [illegible] aan bepaalde [illegible] moet worden [illegible] om in [illegible] te komen voor [illegible] krijgen.

acclamatie werden door de zaal verscheidene conclusies aangenomen. Zo sprak de zaal los van de inhoud van de beleidsnota zijn waardering uit over het feit, dat het een document was dat door eigen Antilliaanse experts was opgesteld., dat zij voor het eerst in de geschiedenis een integraal plan voor een onderwijsbeleid hadden opgesteld. Tevens kwam de zaal bij acclamatie tot de conclusie, dat onderwijs in handen van de overheid dient te zijn en niet in handen van een of ander particulier groepje. Unaniem was de zaal ook van mening, dat onderwijs ten dienste van het hele volk moet staan en niet ten dienste van een kleine elite. Een andere conclusie behelsde het feit, dat het buiten kijf is en strikt noodzakelijk dat het Papiaments in de toekomst de voertaal in het onderwijs dient te zijn: het is wetenschappelijk bewezen, dat elk volk dat zijn eigen taal beheerst beter in staat is zijn kapaciteiten en intelligentie te ontwikkelen en bovendien beter in staat is een vreemde taal aan te leren. Een andere conclusie van de zaal was, dat de centrale regering inspraak van ouders, leerkrachten en leerlingen in onderwijszaken, wettelijk moet regelen. Tevens was de zaal van mening, dat het meer dan duidelijk was, dat onderwijsmiddelen en -instructie op de Antillen aangepast moeten worden aan de dagelijkse levensbehoeften hier. Het enthousiasme van de zaal was bijzonder groot. Onder de vele aanwezigen waren ondermeer premier Don Martina en vertegenwoordigers van het Protestants-Christelijk en Advent-Schoolbestuur. Sitek-voorzitter Cova dankte in zijn slotwoord met name de laatsten voor hun aanwezigheid.

In zijn slotwoord wees hij er tevens op, dat de grote opkomst en met name de door de zaal aangenomen conclusies bewezen, dat de leerkrachten de lijn van de Sitek steunden, wat niet wegnam, dat de leden wanneer ze het met bepaalde punten niet eens waren, die kritiek altijd op vergaderingen naar voren konden brengen. "We staan altijd open voor kritiek".Maar polarisatie via gemene en anonieme stukken, zoals de laatste tijd het geval was geweest, pasten leerkrachten en zeker een schoolbestuur niet, vond hij. Hij vond trouwens, dat het verloop van de informatiedag een duidelijk bewijs was, dat de leerkrachten de houding van het RK Schoolbestuur ten zeerste afkeurden.

In de loop van de dag kwam diverse malen de wens naar voren meer studiedagen te organiseren over de nota. De Sitek-voorzitter beloofde, dat de bond de organisatie daarvan ten spoedigste ter hand zou nemen.

RKCS afwezig

WILLEMSTAD — Het RK Centraal Schoolbestuur schitterde gisteren op de informatiedag, georganiseerd door Sitek, door afwezigheid. De vice-voorzitster van het RKCS, Vigdis Jonckheer-Mensing, had eergisteren voor TeleCuraçao verklaard geen uitnodiging voor de dag te hebben ontvangen. Reden voor Sitek-bestuurslid, Fifi Nieuw, om gisteren in SDK de microfoon te grijpen en plechtig te verklaren dat hij een dergelijke reactie van het RK Schoolbestuur wel had verwacht en daarom afgelopen zondag hoogstpersoonlijk en in het bijzijn van twee getuigen de uitnodiging op Scharpenheuvel in de brievenbus was gaan stoppen. Er zijn twee mogelijkheden, zo zei hij: óf de administratie van het RKCS is niet zo denderend als ze plegen te doen voorkomen, waardoor na bijna een week de brief nog niet 'bij de [illegible]' beland was, óf er was sprake van een duidelijke boycot.... De zaal vermoedde het laatste, aan de reacties [illegible].

Principes

WILLEMSTAD — Een van de aanwezigen kwam gisteren tijdens de informatiedag van Sitek met een prachtig voorstel. Blijkbaar waren er leerkrachten, die uit principes niet op waren komen dagen, omdat de informatiedag op een schooldag werd gehouden. Zou het niet prachtig zijn wanneer deze principiele leerkrachten het geld voor de dag waarop ze niet hadden gewerkt voor een goed doel zouden benutten, bijvoorbeeld de aankoop van zo hard benodigde leermiddelen. Wellicht zou het Schoolbestuur een handje kunnen helpen en de presentielijst kunnen checken, waarna het loon van de niet aanwezigen kon worden ingehouden voor het goede doel.....? Een volgende spreker wees de indienster van het voorstel er echter op, dat principes wel speelden als het er om ging tegen Sitek te zijn, maar zelden als het ging om geld......

Mensenrechten-comite Curaçao:

Afkeuring executie Hawker en niet van totale NMR-beleid

WILLEMSTAD — Het Curaçaose Mensenrechten-comite heeft in een verklaring aan de Nationale militaire raad (NMR) in Suriname zijn afkeuring geuit over de executie van [illegible] Wilfred Hawker [illegible]. Iedereen heeft volgens de Universele verklaring van de rechten van de mens recht op een eerlijk proces. Dit geldt [illegible] voor een gewezen [illegible], zo meent men. Dit is echter volgens het Mensenrechtencomite evenwel nog geen reden om nu alle ontwikkelingen in de afgelopen twee jaar in Suriname in één klap af te keuren.

Het militaire bewind heeft namelijk in de laatste twee jaar ruimte geschapen voor bepaalde positieve ontwikkelingen en bovendien de ten [illegible] corruptie van [illegible] 1980 durven [illegible]. Voorts is [illegible] volkshuisvesting, [illegible] sociale voorzieningen en de dienstverleningen [illegible] zijn er pogingen gedaan om de economische afhankelijkheid te verminderen en om de [illegible] volksinspraak te geven.

"[illegible] is dan ook zeer betreurenswaardig, dat zich tegen de achtergrond van deze positieve ontwikkelingen een dergelijke actie heeft voorgedaan". Aldus de boodschap van het Curaçaose Mensenrechtencomite aan de NMR in Suriname.

Den e terser jornada hipiko

Jinete Guillermo Gavidia den akshon na Koral Tabak

WILLEMSTAD — Djadumingu 21 di mart 1982 fundashon pa Promoshon di hipismo Curazoleño ta organisá e di terser jornada hípiko die e temporada 1982 na Koraal Tabak. Atrakshon spesial e biaha aki lo ta:

E aktuashon di e jinete Venezolano ku tin mas di 15 anja di reputashon internashonal, nada menos ku Guillermo Gavidia, ganador entre otro di Clasico del Caribe y triunfador den e miho hipodromonan di Merka, Mekshiko, Perú i Argentina.

Tambe lo ta un biaha mas presente na Korsow e popular Felix Garcia di La Rinconada pa deleitá tur e miles di fanátiko dje deporte fasinante aki, segun e kumunikado ku Amigoe a hanja.

Ta klaro ku e jinetenan lokal lo sigi pa kontinua nan tenas lucha pa un bon puesto riba e estadistika dje anja aki. Huntu ku e jinetenan invitá nan lo por demonstrá durante 10 kompetensha di velosidat kon sa buta bai di kareda "bula". Pa mantenan di kompetensha di kareda lo tin un lucha entre 8 kompetidor ku reparishon di copa Azul.

Toke ta priminti di bira algu espesial ta e 6 karedanan den kual e kabainan purasangre lo kompeti, esta 2 kareda den klas A i 4 kareda den klasse AAA.

Loke ta hendenan sá ku e preparadornan di e kabainan aki ta butando nan kabainan den óptima kondishon pa por partisipa den e karedanan di Triple Korona, ku e anja aki pa promé biaha lo kordu koré na Korsow. Tambe e preparashonan aki lo sirbi pa duna e 10 purasangrenan ku aki un par di luna lo bai kore na Paraguaná, Venezuela.

Pues rason dé sobra pa un i tur ta tempran présente djadumingu awor na Koral Tabak, segun e komunikado. Kareda ta kuminsa mitar di dos.

E programma den korto ta siguiente: kareda 1: klasse paso, salida 13.30, distansha 1000 meter: Picao, High Intrest, Pricipe i Carino tur di Bucanero, Rosita di David Salsbach, Geraldo di Sixto de Windt, Tornado di Winston Salsbach i Copa Azul di Victor Clotilda.

Kar. 2: klasse C, salida 13.55; 800 m; Stalin di Dries Abdul Hamid, Super di SL, Grango di Negro i Super Fly di FG Liesdek; kareda 3: B salida 14.25; 850 m; Golden Arrow i Topogigo di RPL, Khan di Rancho uni, Damegusto di Audy i Azabatjes di Miles Meyer; kareda 4: AA; salida 14.50, 1300 m; Bayalibe i La Pollera di RPL i Don Daniel di Negro; kareda 5; AA, salida 15.15, 1300 m; El Monono di Las Vegas i Pastora, Pele i Petrolero, tur di RPL;

kareda 6: AAA, salida 15.40; 1400 m: Pipita di Las Vegas, Carolus Pain di Audy; Indian God di Rancho Uni, Night Runner di RPL; kareda 7 A/B, 16.05, 800 m; Golden Arrow, Mujeka Topogigo i Gina, tur di RPL; kareda 8: AAA; salida 16.30: 1400 m: Dianita di Audy, Juristic di Las Vegas i Rio Canas i Rome, tur dos di RPL;

kareda 9: AAA, salida 16.55; 1600 m. Mister Buck di RPL, Princely Nashua di SV. Aguinaldo di Audy i Never Caring di Negro; kareda 10: AAA, salida 17.20; 1400 m; El Punto di Bai Bientu, Querubin di Las Vegas i Mistiquille i Canario di tur doe di RPL i kareda 11: 1,; handicap libre: salida 17.45, 1000 m: Gina i Pequeno di RPL i Comanche di M. van Daalen.

Remitido

Interes general

PUEBLO POR A nota kon ex-ministro presidente di Antiya ku asiento den Staten a tumba un gobierno, pa resolvé personal sin mira interes general. Despues di esaki hopi hende politikonan di Antiya a kuminsa hasi politika sushi, responsabel, pensando solamente riba interes personal i di [illegible] i pidi pa bini un elekshon nobo, sabiendo ku esaki lo ta e solushon o mester [illegible] ku lo kambia di posishon di prinsipio, lokual por hasi sin elekshon tambe.

Politikonan di e diferente partidonan a perba di hustifiká posishon i usa e palabra demokrasia pa bin un elekshon sin por [illegible] e historia di pueblo [illegible] solushon. E [illegible] i doño di trabou ku no a [illegible] chens di aprobechá di e gobierno aki, a lubida kompletamente riba interes general i responsabilidat pa ku pueblo di Antiya i solamente ta [illegible] ku un elekshon nobo lo [illegible] kombininan.

[illegible] ta kere ku awor ku politikonan a buta argumentonan [illegible] di tanto [illegible]ismo [illegible] doño di [illegible] banda, [illegible] hunto [illegible] komo [illegible] responsabel i yega na kompronde [illegible] sin tin [illegible] di gasta tantu plaka ku elekshon ta trese ku ne, ta [illegible] asko pa tur kos ku ta [illegible]ka. T'asina ku un elekshon [illegible]ten awor, sigi pa unu di [illegible]sraad otro aña ta [illegible] so ta werdu hasi, [illegible], intriga, lo hunga un [illegible] i ta laga Antiya sin [illegible]mashon pa por lo menos 2 [illegible] Ku esaki nan a demonstrá [illegible] interes personal, interes di [illegible] i oportunismo e poli[illegible] aki ta [illegible]. Mi ta kere [illegible] pueblo ta consiente ku [illegible] ku kampaña a kuminsa, lo [illegible] nan tur kos i ku nan ta [illegible] maluza.

[illegible] mester stop di laga politikonan malusa nos i divide e trahado pa motibu politiko. Ta trahado uni so por [illegible]onde otro i logra pa por [illegible] bida miho. Mi kier pa e [illegible] buska nan derecho i [illegible]dishon di trabou dor di [illegible] ku doñonan di trabou [illegible]mente i di buena fe. Nos [illegible] ku nan a kalifika e [illegible]an sindikal i trahador [illegible] iresponsabel i kontra [illegible] general; p.e. Den e [illegible] negosashonnan di [illegible]C/Shell NV, tambe por a [illegible] trahadonan di Shell ta [illegible] mas i ta iresponsabel i [illegible] interes general. [illegible]dor lo sigi buska nan [illegible] i miho kondishon di [illegible] mi ta ansioso pa mira ta [illegible] hai usa e palabranan [illegible] general" i "respon[illegible] kontra [illegible]. Mi [illegible] politikonan i otro ku [illegible] elekshon komo un solu[illegible] hopi eksito i te despues di [illegible]on.

ALCIDES COVA

(miembro PWFC)

Duiven doen naam Snelvlucht eer aan

Tweede vlucht van Aves-eilanden snel verlopen

WILLEMSTAD — Met een snelheid van [illegible] de negentig kilometer [illegible] hebben afgelopen zondag niet minder dan drie duiven de afstand tussen de Aves-eilanden en hun Curacaose honk afgelegd. Dit deden de duiven van L. Bouwhuis, E. Panneflek en F. Eustatia. Zij namen deel aan de zesde wedvlucht van de vereniging van postduivenhouders de Snelvlucht met jonge duiven. Het betrof de tweede vlucht vanuit de omgeving van de Aves-eilanden, waarbij de afstand varieerde tussen de 145 en 158 kilometer. Van zeventien [illegible] in totaal 114 duiven [illegible] sor was weer Coca Cola. Medewerking, wat het lossen betreft verleenden Lilian, Max en de heer Huizinga. Om 09.50 uur was de luchtlossing een feit bij helder weer en een krachtige oostenwind. Als gevolg hiervan ontwikkelden de duiven hoge snelheden en arriveerden op Curacao in plm. 100 minuten voor plm. 150 km. De beste binnenkomers van de kopgroep die gelijk aankwam, waren dit keer van L. Bouwhuis met 1489.960 mpm, van E. Panneflek met 1483.665 mpm en van F. Eustatia met 1481.2[illegible] mpm. Door verschuivingen [illegible] en daar op de standenlijst zal de laatste vlucht van Los Roques - plm. 250 km - uiteindelijk moeten uitmaken wie deze series op hun naam zullen brengen. De spanning zit er nog volop in.

De complete uitslag van deze Aves[illegible]: L. [illegible]huis 1.(11)[illegible]; E. Panneflek [illegible]4.37.66; F. Eustatia [illegible]5.27.32; C. Castillo [illegible]0.21.28.40; S. Lacruz (5).[illegible].49.56.63; L. Maria 8.32.45.[illegible].60; E. Agatha & Zn (1[illegible]).36.38.44.45.69; A. Pestana (8).45.61.62.64.65; D. Seferina (9).22.35.74; R. Petronia (18).47.58.59; W. Geurds 14.16.23.(50); C. Domacassé 17.18.19.(24).41; R. Evertsz (26); A. Petronilia (29).46.52.53.68; J. Francisca 54.(67).70.71; Th. Montero (55).57.73.

De volgende vlucht is 21 maart, de laatste vlucht van de serie jong; luchtlossing omgeving Los Roques, afstanden gemiddeld 250 km. Inkorven op 20 maart van 19.00-20.00 uur. De nog geplasseerde Barbies 1981 zullen op deze vlucht voor de betreffende pool worden ingezet.

Bouw Little League stadion vordert

WILLEMSTAD — De werkzaamheden aan de bouw van het Sintmaartense little league stadion vorderen naar wens. Men neemt aan dat men volgens schema op tijd klaar zal komen. Zo blijkt uit een bericht in het SM-blad Clarion. In dit stadion zullen later dit jaar Latijnsamerikaanse kampioenschappen moeten worden georganiseerd in de senioren afdeling.

Personalia

NELSON IRAUSQUIN, directeur van 'Antilliana de Viajes y Turismo SRL' in Caracas en zoon van Ruben Irausquin, die op Curacao directeur van Ford Agencies is, heeft van de Asociación Empresarial de Venezuela, de prijs 'Prestigio Nacional' gekregen voor zijn buitengewone verdiensten op toeristisch gebied in Venezuela. Het was de eerste keer, dat de prijs werd uitgereikt aan een onderneming geleid door een Antilliaan.

MR. DRS. HARING heeft in gezelschap van de directeur van het departement van Volksgezondheid dr. J.A. Elassaiss zijn opwachting bij de minister van Volksgezondheid en Milieuhygiene Mr. G.T. Hernandez gemaakt. Mr. drs. Haring is jurist op het gebied van Volksgezondheid en is op verzoek van de minister op de Nederlandse Antillen in het kader van technische bijstand waar hij op het gebied van de Volksgezondheids-wetgeving zal adviseren. Een Antilliaanse counter part zal tevens op het departement van Volksgezondheid worden benoemd. Het ligt in de bedoeling van de minister om genoemde wetgeving in zijn totaliteit onder de loupe te nemen, ten einde deze aan te passen aan de huidige Antilliaanse omstandigheden en behoeften.

JACINTO L. CIJNTJE is bevorderd tot hoofdgevangenisopzichter belast met de leiding van de afdeling Huisdienst. De heer Cijntje trad op 1 september 1954 in dienst van het gevangeniswezen als adspirant gevangenbewaarder. Gedurende de 28 dienstjaren heeft hij alle rangen bekleed in geuniformeerde dienst en heeft thans de rang van hoofdgevangenisopzichter bereikt. Een carrière welke zonder meer aantoont dat de heer Cijntje in de loop van de jaren zich uitstekend van zijn verschillende taken heeft gekweten. Aldus een ontvangen persbericht.

Ramon Rico volleybol

Viktoria pa volley birds in The Birds

WILLEMSTAD — Na Sentro Deportivo Korsou tabatin ayeranochi kontinuashon di e torneo Ramon Rico ku dos partido. Den e prome partido e damasnan di Kleenex Volley Birds ta derota den un partido mediokre e [illegible] Construction [illegible].

Volley Birds [illegible] dos set ku skor di 15-1[illegible] despues ku nan tabata atras [illegible] na set. Diarason awor, 24 di maart, nos ta hanja e semi-final entre Volley Birds i e selekshon [illegible] ku ta kausando furor den e kampeonato aki.

Den e di dos partido di ayeranochi The Birds a derota Reds 3-0. Pero mas [illegible] e Buchinan [illegible] duro pa por a gana ku parsialnan 15-10, 15-12 i 15-1[illegible]. Pa Birds a destaka Rodney Concepcion i Mio Offerman mientras pa Reds a sobresali Rodney Angela y Luisson Ocalia.

Awe [illegible] e torneo ta kontinua ku e siguiente partidonan: 7.30 Hurricane-Meja Berde Dateum; 9.00 Sithoc-Heiniken-Volley Stars Juma. E weganan aki ta priminti di bira hopi emoshonante ya ku tur e ekiponan aki ta preparando nan mes fuerte pa bai ku e título kampeon.

ORANJESTAD. — De 2e "Aruba Mini-marathon" hardloopwedstrijd is - zoals gisteren reeds vermeld - een geslaagd evenement geworden op de Dag van Vlag en Volkslied. Bij de foto's: de grote winnaars van deze 30 km hardloopwedstrijd van San Nicolas naar Malmok. Van links naar rechts: nummer 1, Jorge Gonzalez (Puerto Rico), nummer 2: Jose de Jesus (Puerto Rico), nummer 3: Edwin Muñiz (Puerto Rico), en de eerste Arubaan die over de finish ging, Ronny dos Santos, als nummer 13.

Om Curacaose windsurftitel

Marcel de Vries snelste in zwaargewicht-klasse

WILLEMSTAD — Voor het eerst werden de officiele Curacaose Windsurf-kampioenschappen gehouden, ook deze keer georganiseerd door AWA. Men kon zich inschrijven in de volgende klassen: A. deze werd onderverdeeld in platbodem lichtgewicht, platbodem-zwaargewicht en de relatief snelle rondbodems. Gezien het geringe aantal inschrijvingen en de matige prestaties werd er in de rondbodemklasse slechts 1 prijs uitgeloofd welke naar Max Nieuwenhuizen ging. Op zijn nieuwe racemachine zeilde Nieuwenhuizen alle 5 manches naar een eerste plaats en werd automatisch kampioen. Bij de volgende officiele wedstrijden zal het bestuur een minimum aantal deelnemers in elke klasse eisen daar een kampioenstitel op deze manier slechts weinig waarde heeft, aldus een AWA-communique.

Bij de platbodem lichtgewichten was de strijd volkomen open: Van-Koert, Fricke en Ten Hoopen joegen als wolven achter de favoriet Nagel aan, maar ofschoon het Nagel meer dan ooit moeite kostte wist hij van de vijf manches er vier op zijn naam te zetten. Aro Fricke zeilt nog te grillig en is derhalve (nog) geen gevaar voor de doorgewinterde kampioen, die zich volkomen thuis voelde op "zijn" water, doch insiders verwachten dat het jonge talent, Aro Fricke, de Curacaose- en Antilliaanse kampioen Jan Paul Nagel eens van de troon zal kunnen stoten.

Mark van Koert was vooral in technisch opzicht Hans ten Hoopen de baas en werd 3e in de [illegible] wicht platbodem klasse had Marcel de Vries geen enkele moeite met zijn tegenstanders. Ongeacht het [illegible] deze koning der Antilliaanse wateren [illegible] weet hij telkens weer [illegible] sportieve, zekere en beheerste manier naar de volgende titel te zeilen. Aldus het ontvangen relaas. Ver achter hem, nog maar nauwelijks zichtbaar, streden Bosma en Bus om de 2e plaats. Pas in de laatste manche leek het er even op dat Frits Bus deze manche op zijn naam zou gaan zetten. Na een briljant Kruisrak gezeild te hebben scheen Marcel de Vries geen kans meer te hebben maar toen toonde de toekomstige kampioen dat er voor zo'n titel meer nodig is dan alleen voldoende techniek en tactisch inzicht nl. karakter! Van achter uit het veld werkte hij gestaag naar de eerste plaats waarop Frits Bus gedesillusioneerd terug viel tussen de lichtgewichten en aldus als 2e eindigde voor Yoe Bosma.

In de B-klasse waar de minder professionele surfers een buitengewoon sportieve strijd streden wist Lex de Vos op de voet gevolgd door Marc de Groot beslag te leggen op de 1e plaats. De favoriet in deze klasse, de jeugdige Norbert Kramer, kwam deze keer niet verder dan een [illegible]plaats. Gezien zijn leeftijd ziet het ernaar uit dat wij in de toekomst meer van hem zullen horen. Onder de deelnemers in deze klasse bevonden zich ook enkele dames van wie Eva Nagel al haar sexe genoten en veel mannen te snel af was. Met haar soepele techniek bewees zij dat windsurfen geen sport is die uitsluitend door mannelijke krachtpatsers beoefend hoeft te worden.

De organisatie van het toernooi verliep vlekkeloos, aldus het communique, de geroutineerde wedstrijdcommissarissen Marjon Dijk en Jena de Vries zorgden ervoor dat het programma geheel volgens schema afgewerkt werd, daarbij deskundig bijgestaan door Franz Aarts, manager van Marine watersportcentrum Brakkeput. Zoals altijd was Piet Dijk present om surfers die in nood verkeerden op te pikken. Mede dankzij zijn inzet en ervaring kan de AWA terecht stellen dat de door haar georganiseerde sport evenementen tot de veiligste van Curacao behoren. Veel surfers beschouwden deze wedstrijden als generale repetitie voor de eind april te houden officiele Antilliaanse kampioenschappen die de ABC in samenwerking met de AWA deze keer op Aruba zal organiseren. Tijdens de prijsuitreiking van de door Carseto nv beschikbaar gestelde hoofdprijzen kondigde de secretaris van de AWA, Arthur Oster, aan dat de Nederlandse surfkampioen Stefan v/d Berg bereid gevonden is naar Curacao te komen. Het bestuur van AWA hoopt dan een evenement te organiseren waarvoor alle Antilliaanse topsurfers nog een uitnodiging zullen ontvangen om zich met dit [illegible] kanon te kunnen meten. Evenementen-commissaris Hans ten Hoopen onderzoekt de mogelijkheden om in mei voor het eerst in de wereld-windsurf-geschiedenis de zogenaamde primus inter pares wedstrijd te houden. Dat wil zeggen dat alle factoren die de snelheid van de plank zoals gewicht, het zeil en de toestand van de plank zelf, beinvloeden, gelijk getrokken worden opdat dan de enige echte kampioen bekend zal worden. Arthur Oster dankte voorts de SNAV, Maduro & Curiel's bank en de Amstelbrouwerij voor hun financiele steun aan dit toernooi.

RCC-tennis

WILLEMSTAD — Het junior-senior-dubbeltoernooi van de tennisvereniging RCC nadert zijn finale. Vanmiddag om vijf uur en daarna om zeven uur worden nog enige wedstrijden afgewerkt, waarna morgenmiddag om vijf uur de finale van de extra ronde is en om zeven uur de finale van de winnaarsronde.

Direktiva di Dominebond

WILLEMSTAD — Den un reunion general riba diadomingo 14 di maart 1982 ku a tuma luga den Sentro deportivo Korsow, un direktiva nobo a keda eligi pa e [illegible] domino bond. [illegible] di direktiva [illegible] a keda reparti [illegible] forma: presidente Popi Sille, secretario Emilio Fecunda, tesorero Donald Emer, 2do presidente Amado Francisco, 2do secretario Elmer Everts, 2do tesorero Patricio Jesri, director di kampeonato Ronald Job, ass. director di kampeonato Hector Maduro i comisario Ecto Emer.

KOMISHON DI KAHA

Gilbert Brute, Ronald Ansencion, Eddy Reinilla; komishon di protesta i penal: Gilbert Brute, E. Bruno, C. Paulina, R. Amada, srta. Frisia Bernadina; komishon di reglamento: E. Fecunda, D. Kwas, M. Kirindongo, M. Marcelina.

Badminton:

Antilliaanse club-kampioenschappen

WILLEMSTAD — In de sporthal van Sentro deportivo Korsou worden voor de eerste maal in de Antilliaanse badmintongeschiedenis kampioenschappen voor clubs gehouden. Daarbij komt de Curaçaose kampioen Cadushi I uit tegen de Arubaanse hoofdklasse kampioen. Er wordt gespeeld volgens het best of three systeem. Elke wedstrijd bestaat uit vijf partijen te weten een heren- en dames-enkel, een heren- en dames-dubbel partij en een gemengd-dubbel partij.

Vanavond begint de wedstrijd om acht uur, morgen (zaterdag) om half zes. Zondag wordt er om negen uur gespeeld in de hal van Rust en Burgh. Elke wedstrijd zal naar verwachting drie uur in beslag nemen. Tegelijkertijd zal er een interinsulaire ontmoeting worden gehouden tussen kampioensteams van de eerste klasse van Aruba en Curaçao. De wedstrijden zijn mede mogelijk geworden door de steun van Garage Cordia. Belangstellenden zijn welkom. De toegang is alle speeldagen vrij.

ZOEKERTJES
DINSDAGS EN VRIJDAGS

tot 10 woorden
F. 5,50
Elk woord meer f. 0,25.
UITSLUITEND À CONTANT!

TE KOOP AANGEBODEN CURACAO

WEGENS AANSCHAF kleinere, een z.g.o.h. Boston Whaler, 17 voet, Newport met overwoestbare 85 HP Evinrude, compleet met dekzeil en powertrimpackage, tel.: 672355 na 16.00 uur.

AUTO CAMARO '79, airco, radio-cassette AM/FM, power steering etc., prijs fl. 12.000,-, financiering mogelijk. Adres: Architectenweg 82, tel.: 43077/35004.

2 AIRCO'S GENERAL Electric, 11.700 BTU; porchset, direct beschikbaar; gasstoof Tappan, tv-antenne + mast. Oude Caracasbaaiweg 86, tel.: 53614.

CHEVROLET MALIBU 1973, 4-deurs, prijs fl. 3.250,-, tel.: 84297, Goede Hoop.

KOOPJE! GANGA! Chrysler Horizon 1979, met vele extra's. Inl.: Rooseveltweg 511A, tel.: 84169.

2E HANDS piano, piano-stemmer Libert, Zwaan 28, tel.: 613301.

UN CHEVROLET Nova '71. Pa mas informacion tel.: 25832.

PICK-UP MAZDA 1200 1975, Zuiphenstraat 17, Sher Asile, tel.: 53537.

VAN 1980; Sunfish. Inlichtingen tel.: 83319.

TOYOTA STARLET, bouwjaar 1981; Lada, bouwjaar 1980, tel.: 81977, Mahuma 168.

1 CHRYSLER SIMCA 1308 GLS 1978, NAfl. 7.000,-; 1 stereoset, amplifier, cassette-deck, reciever, HiFi-boxen en headphone, NAfl. 750,-, tel.: 674910, Weto 151.

DIRECTIE-WAGEN Ford Marquis '77, full equipped, i.z.g.s., goed voor taxi of autobus, nog geen 50.000 km, prijs fl. 9.500,-, tel.: 671171, Kaya Kakida 67 tussen 5-9 uur.

GASFORNUIS 4-pits met oven, [illegible] tel.: 673497.

BOSTON WHALER 13 voet, met 35 PK motor, skies, fl. 4.500,-, marmeren tafel 1.10mx2.50m, fl. 2.000,-, tel.: 672439.

WEGENS VERTREK: eikehouten bankstel m. tafel; porchset; [illegible] nachtkastjes; [illegible] ijskast; [illegible] spe[illegible]kers; zitkamerlamp; [illegible]

UN AUTO Pharmont Furry, 2-deurs 1977, fl. 4.000,-, i.z.g.s.; outboard motor 40 HP Mercury fl. 1.000,-; Frigidaire GE fl. 1.500,-. La Modernista, Heerenstraat, tel.: 611868.

2 EENPERSOONSBEDDEN (1 Cleopatra) zonder matras, elk NAfl. 125,-; 1 toilettafeltje met kruk NAfl. 75,-. Bonamweg 25 (Brievengat), tel.: 79187.

IJSKAST "FROST FREE" fl. 1.200,-; wasautom. 220V fl. 250,-; baby drijfplankje fl. 20,-. Kaya Kokolishi 51, tel.: 79919.

WEGENS VERTREK: [illegible]

WEGENS VERTREK: spl. nieuw [illegible] wasm. fl. 1.200,-; [illegible] ijskast

't Oosters Huisje
SPECIAAL ZAAK VOOR RIJSTTAFELARTIKELEN
[illegible]
SCHOTTEGATWEG WEST 326
BIJ POST 5 - TEL. 84764

fl. 1.000,-; 1 gasfornuis (4 br.) fl. 650,-; 1 Lada St.-wagen 1500cc, bouwj. 1981 fl. 6.200,-, tel.: 674134 na 19.00 uur.

WEGENS VERTREK: Mitsubishi Colt 1400 GLX, automatic, 5-deurs, met airco, radio-cassette-recorder, bouwj. juli '81, km.-stand 5.100, vraagprijs fl. 11.000,-, tel.: 79380.

HONDA XL 250CC 1979, 9.000 km, i.pr.st.; Aiwa reciever/cass.-deck, 2x55 w., tel.: 674066 na 17.30 u.

VOLKSWAGEN BRAZILIA fl. 4.500,-; planten; tapijten; stoelen, tel.: 53460.

CUTLASS SUPREME 1978, V-8, tel.: 673064.

DATSUN 260 ZX, bouwjaar '78, in goede conditie, airco, tape + nummerplaat fl. 8.000,- cash, Maastrichtstraat 12.

ZITKAMER AMEUBLEMENT, bestaande uit: 1 driezitsbank, 1 twee-zitsbank, 1 stoel, kleur blauw fl. 550,-; glazen tafel, vierkant fl. 250,-; rubber- rijlaarzen, maat 32 fl. 25,-; leren rijschoenen, maat 34 fl. 40,-; paardrijhoed fl. 15,-; winterkleding voor kind, leeftijd ± 7 jaar, o.a. skipak, skisokken, truitjes, tel.: 37233.

IJSKAST PHILCO no-frost, fl. 400,-, Zadelboomstraat 22.

GED. COLLECTIE Australische parkieten, o.a. Pennant Rosella, 2 paar Bleekkop Rosella (kweekpaar), Pracht Rosella, Bergparkieten Princess of Wales, Halsbandparkiet, Witte Valkparkieten enz. Prijzen tussen fl. 100,- en fl. 300,- per paar, tel.: 70162.

FORD TAUNUS 1970, fl. 900,-, rijdt goed, tel.: 70162.

VW KEVER 1976, fl. 2.600,-, Rooi Catootjeweg 8.

GARAGE-SALE tevens antieke stukken en enig meubilair, Angloweg 9, tel.: 70741.

AUTO FORD Mercury GT i.z.g.st., bouwj '75. Voor inl.: 61470.

UN TOYOTA SL '73, tel.: 674256/674656.

UN OLDSMOBIL '77, full equipped, den bon kondishon. Pa mas informashon tel.: 673796.

FORD CORTINA '70, tel.: 671063.

[illegible] terrasstoelen z.g.a.n. fl. 150,-; 1 tuinstoel (verstelbaar tot ligstoel) fl. 50,-, tel.: 672480.

WIT WOLLEN Berbertapijt 2.50x3.50; strijkmachine; houten gordijnroeden met [illegible] tel.: 79008 na 18.00 u.

PRINDLE 16, compleet met trapezevesten, trailer, spotprijs fl. 5.000,-, tel.: 84875.

KLM-KENNEL geschikt voor grote hond, prijs fl. 75,-, tel.: 84875.

[illegible] Canon 35 [illegible] fl. 275,-. Inl.: Da Costa Gomez[illegible] tel. 9-2211 (b).

[illegible] COMPLEET [illegible] tel. 78414.

CHAIRS, BABYCHAIR, wall unit; small table; bicycles; swimming pool (portable); long stool; drawer table, tel.: 78385.

NIEUWE AUTO-radio-cassette AM/FM Pioneer, electronic, tuner speakers Jensen, 3-way, 50 Watt, Angolaweg 36 na 18.00 uur.

TE HUUR AANGEBODEN CURACAO

VOOR HEER: kamer met bad en wc, aparte ingang, Quarantaineweg 9.

GEMEUBIL. KAMER, huurprijs fl. 200,- mnd. inclusief water en licht, 6 mnd. huur vooruit. Inl.: Zadelboomstraat 22 of tel.: 70162.

OPPASHUIS VOOR echtpaar zonder kinderen, periode 19 mei-9 juni a.s., verzorging dieren en tuin, vergoeding water en electra, tel.: 35147.

APPARTEMENT GEMEUBILEERD, fl. 700,- per maand, water en electriciteit, 1 jaar vooruitbetaling. Adres: Sta Rosaweg 151A.

TE HUUR GEVRAAGD CURACAO

EEN FLAT of appartement, La Modernista, Heerenstraat, tel.: 611862.

ONGEMEUBILEERD HUIS, huur tot fl. 700,- p.m., tel.: 37143.

2 A 3 SLPK.-woning, Banda Bao geen bezwaar, huurprijs max. fl. 700,- p. mnd., tel.: 53170 tussen 18.00-20.00 u.

FL. 1.000,- BELONING: te huur gevraagd ruime woning in goede buurt, hoge huur geen bezwaar, tel.: 671051.

PERSONEEL GEVRAAGD CURACAO

NET MEISJE, Nederlands sprekend, tel.: 613623.

DIVERSEN CURACAO

HUURWONINGRUIL PER medio 1982 voor enkele jaren. U zoekt een huur-woning in Nederland, wij op Curaçao, directe omgeving Willemstad. Wij bieden ruime eengezinswoning in Arnhem. Inlichtingen tel.: 84586 na 18.00 uur.

2 MEISJES ZOEKEN oppashuis voor juni, juli of augustus, tel.: 37946.

2 MEISJES ZOEKEN oppashuis voor juni, juli of augustus, tel.: 37946.

GEZOCHT: MINIMAAL 2 volwassenen om met echtpaar samen reis Curaçao-Lima v.v. te boeken, periode 30/6-20/7. Door samen te boeken besparing van fl. 610,- p.p. op ticketkosten. In principe in Peru onafhankelijk van elkaar, tel.: 674754.

2 NEDERLANDSE ECHTPAREN uit Amstelveen zoeken ruilhuis in de periode 7 juli-15 aug. Inlichtingen: W.Casimiri, tel.: 44308.

RUIL- OF oppashuis, periode 14-6 tot 8-8-1982, omgeving Amsterdam, tel.: 613623.

IDEEEN GEVRAAGD voor huizenruil wintersportgebied Amerika voor a.s. seizoen, tel.: 84875.

TE KOOP AANGEBODEN ARUBA

WOONHUIS: 3 slaapkamers; 2 badkamers, privé zitk., keuken, eetkamer, patio, washok, garage, eigendomsterrein 478 m2, fl. 165.000,-, Celsiusstraat 24, Tel.: 27768 na 5 uur.

GRAN TORINO '74, full equipped; style "Starsky and Hutch", NAfl. 4.000,-, tel.: 46695.

OPEL MANTA, in zeer goede staat, kom kijken, Beatrixstraat 11.

MAZDA 616, blue, 4-doors, 1975, automatic, very good, tel.: 25471.

OLDSMOBILE CUTLASS, red/white, fully equipped, 1975, tel.: 28423.

Catering
RODEO RANCH
Catering Services
Voor de perfekte verzorging van Uw:
- *koude buffetten en*
- *luxeuze borrel-garnituren*
Inlichtingen: tel. 77777, na 4 uur tel. 37785 of 37786

PEEK-A-POO puppies, 8 weken oud. Inl.: tel.: 9-3568.

EENPERSOONSBED, z.g.a.n., Magrietstr. 6, tel.: 22720.

HONDA CIVIC '78, automatic, Kas Ariba 40A, tel.: 28512.

2E HANDS typemachine, den bon condishon, Nassaustr. 260.

TE HUUR AANGEBODEN ARUBA

NIEUW HUIS, per eind maart, gedeeltelijk gemeubileerd, tel.: 24253 tussen 8.00 en 17.00 uur.

GEMEUBILEERD APPARTEMENT, Seroe Blanco 52B, tel.: 24196.

TE HUUR GEVRAAGD ARUBA

ONGEMEUBILEERD WOONHUIS per direct, huurprijs fl. 500,- per maand, tel.: 23832.

HUIS: 2 à 3 slaapkamers, huurprijs ± fl. 600,-, tel.: 23279.

ZO SPOEDIG mogelijk gemeubileerd of ongemeubileerd woonhuis met 2 of 3 slaapkamers, Oranjestad en omgeving, tel.: 21812.

RUIME WONING, gelegen op goede stand, een jaar huurvooruitbetaling geen bezwaar, tel.: 26044, Hotel Arubiana Inn, kamer 11.

betonbouw

PORCH SALE
Inboedel, Sansui stereoapparatuur, LP's, R.C.A. portable color T.V., keukenartikelen, servies, bestek, matras, planten, etc.
Za. 20 maart 12.00 uur - 16.00 uur; zo. 21 maart 12.00 uur - 16.00 uur.
Inl. Dr. M.L. King Blvd. 75.

betonbouw

Dames slippers met hoge en lage hak verkrijgbaar bij
SCHOENHANDEL COLON
Winkelcentrum boven tel. 24447

[illegible]
BROKX
[illegible] tel. 44877

tcb SPECIAL
Di 29 di jan. pa 30 di april
Prijs pa publico lo ta:
PA STREET GRANDI FL. 13,50
PA STREET CHIKI FL. 7,50
PANAX TRADING CO.
Elmeestraat 57
Tel. 54878

WANTED
Live-in or daily maid
telefoon 44036

Voor al Uw vakantie- en zakenreizen
KROONVLAG TRAVEL
[illegible]
Aruba 24777 Curacao [illegible]

KASTEN AGENCIES
KAYA FACILJAN BAKHUIS [illegible]
Tel. 77777
Uw specialist in moderne metalen tuinhuisjes
GEEN OPBERG-PROBLEMEN MEER!!
Wij hebben tuinhuisjes in verschillende MATEN, MODELLEN en PRIJZEN.
voor Aruba
Dibo Agencies
Victor Hugostraat 8
tel. 23990

KARVIK ENTERPRISES
Oranjestraat 19 - Curacao
Tel.: 55803
TE KOOP
2e HANDS-ARTIKELEN

Eetkamersets	v.a. f. 290,-
Wandmeubels	v.a. f. 275,-
Klerenkasten (mahonie)	v.a. f. 250,-
Gasfornuizen	v.a. f. 250,-
Bureaux	v.a. f. 175,-
Kaptafel + nachtkastje	v.a. f. 80,-
Kleurentelevisie 25"	f. 650,-
Tienerset compleet (grenen hout) (bedmatras, bureau, kast, nachtkastje)	f. 725,-
Eenpersoonsbed + matras	v.a. f. 195,-
2 pers. bed + matras (mahoniehout)	v.a. f. 375,-
Zitkamerstel + tafel	v.a. f. 495,-

Baby-artikelen
Kleine huishoudelijke artikelen
Electrische artikelen
2e handsboeken
TEVENS TE KOOP GEVRAAGD
2e handsartikelen i.g.st.
Alles in zeer goede staat.
Kom even langs, het is de moeite waard.
OPENINGSTIJDEN:
8.30 - 12.00 uur, 14.00 - 18.00 uur.

betonbouw

Ontvangen
Leuke BOOT en TRIM-SCHOENTJES in de kleuren rood, blauw en beige, maten 19 t/m 30
VANAF F. 14,90.
Schoenhandel *Lanka*
Salifia

TE KOOP WEGENS VERTREK
HOBIECAT-14
bj. '78.
Incl.: grootzeil, coolcat, life-jacket, etc.
Inl.: Dr. M.L. King Blvd. 75
Tel. 53652.

Te koop
MERCEDES BENZ 280
Bouwjaar 1976, automatic.
Prijs n.o.t.k.
Inlichtingen: Telefoon 672384 - 611440

Te huur aangeboden
GROTE LAS-MACHINES
Inform.
v. Engelenweg 6B.

coming soon
Light Wines
less alcohol · less calories

DIENSTVERLENING MET EEN PERSOONLIJK KARAKTER
[illegible]
BEATRIXSTR. 34 - TEL. 22220

Century Sales
spotprijs f. 190,-
Nylonkoord-Maaimachine
voor
Gras en Onkruid
in tuinen - bermen - ruwe terrein - wees snel - voorraad beperkt
- Kaminda Aguila 5 - tel. 78306
- Pallasstraat 5 - tel. 35484
Uitsluitend na 17.00 uur.

Hagemeyer SALINJA
WASMACHINES WRINGER
van het bekende merk
CENTREX
Licht beschadigd tegen speciale prijs.

't Cafe
Caracasbaaiweg 27
Dagelijks HAPPY HOUR van 5 - 8.
Drinks halve prijs.

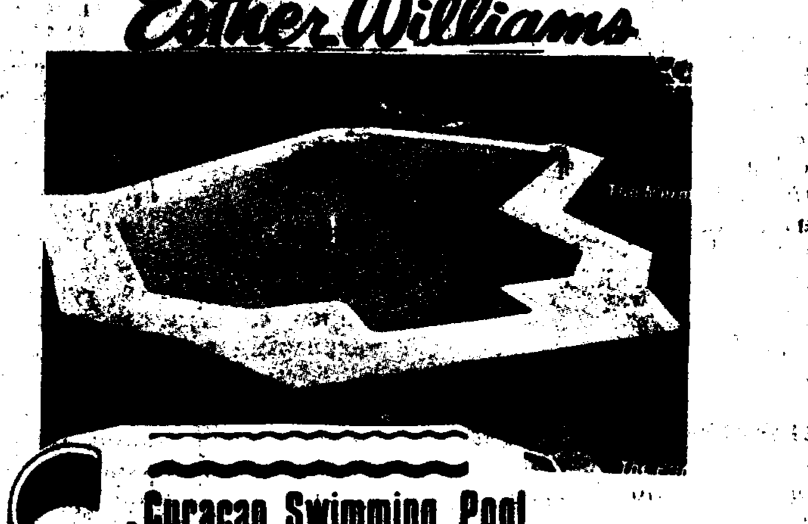
Huisorgels met rhythmbox en automatische begeleiding.
La Bonanza
Punda

coming soon
Light Wines
less alcohol · less calori[illegible]

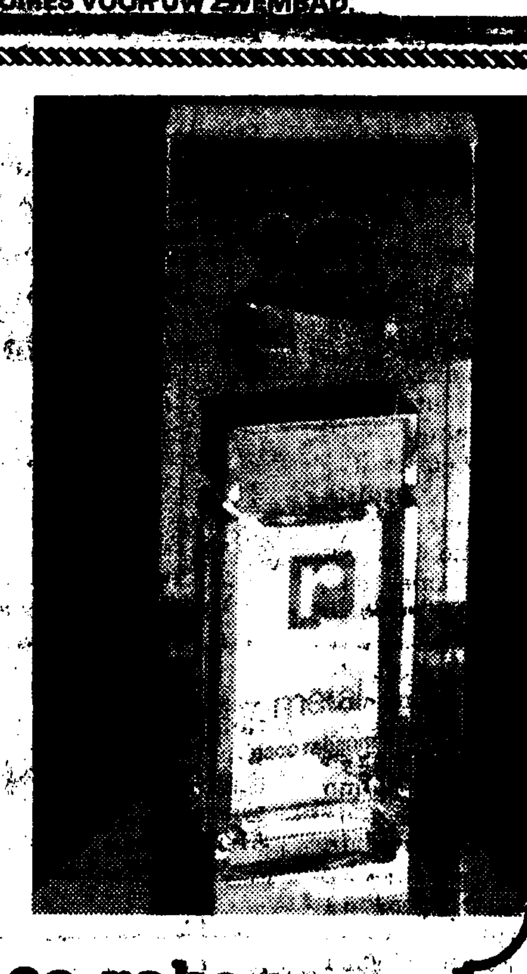
RODEO RANCH
SALOON - STEAK HOUSE
SALOON STEAK HOUSE
" Jes aint non better! "
for reservations call: 37785-37786 after 4.00 p.[illegible]
Open: Saloon 5.00 p.m. [illegible]
Dining 6.30 p.m. [illegible]
11.00 p.m.
Closed on Monda[illegible]
Schout bij nacht van Staverenweg 6.

ER IS NOG EEN KAVEL TE KOOP
op de Ala Blancaweg, 880 m2.
Tel. 70741 of 70888.

Esther Williams

Curacao Swimming Pool
SALES & SERVICES - TEL. 67277[illegible]
(bij geen gehoor 36335)
Tijdelijk adres: Barbouquet 11
Daarna: Sta. Rosaweg 67
ESTHER WILLIAMS ZWEMBADEN - "SUNBURST" PORCH- EN TUINMEUBELS - VOBO WINDSURFERS - CHEMICALIEEN & ACCESSOIRES VOOR UW ZWEMBAD.

paco rabanne
distributor PENHA

TE KOOP
Van eerste eigenaars:
'80 Fiat Ritmo, km. 36000 f. 2600[illegible]
'78 Ford Mustang, km. 39000 f. 1125[illegible]
(Removable sunroof; fully equipped)
'79 Camaro Sport, 6 cyl., km. 32300 z.g.a.n. fully equipped f. 1200[illegible]
'80 Oldsmobile 4 d. Sedan fully equipped, nieuwe autobanden, 6 cyl., 40000 km. f. 1420[illegible]
Inlichtingen tel. 84017
Bezichtigen: Salinja 145,
Seguros Campagnard, ook zaterdag.

WEEK-END SPECIAL
Carni Stoba ku Snijboonchi f. 8.5[illegible]
meeneemmaaltijd van
PINOCCHIO
GRILL-BAR
achter Promenade Shopping Center
Tel. 76784

…rubahuis niet tot vreugde van Den Haag en Willemstad

…EN HAAG — Het — nu … — Nederlands-Antilliaanse …d Aruba opent volgende …k aan het Lange Voorhout in … Haag een promotiekantoor. … Centrale (Antilliaanse) rege… in Willemstad heeft nog … beslissing genomen hoe te …woorden op deze eerste stap … de nagestreefde onafhan…kelijkheid van het eiland. Ook … koninkrijksregering in Den …ag — in de persoon van …nister Den Uyl die Antil…laanse Zaken beheert — be…schouwt het bureau als een …Arubaanse zaak en zal niemand … de opening afvaardigen.

… koninkrijksregering heeft …meel alleen te maken met de …gevolmachtigd minister als ver…tegenwoordiger van de centrale …regering in Willemstad. Het ei…land Aruba kan op zichzelf geen …t doen gelden op contacten … de koninkrijksregering, zo… minister Den Uyl de ope…ning van het nieuwe kantoor …waarschijnlijk niet zal bijwo…nen.

…t Bestuurscollege van Aru…ba ziet in het "bureau van de …vertegenwoordiging van het ei…landgebied Aruba", zoals het …nieuwe "Arubahuis" officieel …t, een mogelijkheid de eilan…delijke belangen zelf beter te be…hartigen. Dit heeft mr John van … Kuyp, die het kantoor gaat …iden, vrijdag tegenover het …P verklaard. "Aangezien wij … in de — nu demissionaire — regering zitten, kunnen wij onze stem niet, via gevolmachtigd minister Casseres, laten horen", zei hij. Volgens Van der Kuyp is het bureau een eerste stap van een planmatige verwezenlijking van de Arubaanse onafhankelijkheid. Hij zei dat die stap "geen punt" hoeft te zijn voor de overige eilanden aangezien "in de commissie-Biesheuvel al een besluit is genomen over de onafhankelijkheid van Aruba". Onlangs werd tussen minister Den Uyl en de Centrale regering in Willemstad overeengekomen dat deze commissie de beperktere opdracht krijgt de gevolgen van onafhankelijkheid voor Aruba te onderzoeken, in plaats van de gevolgen voor de gehele Nederlandse Antillen.

Diefstal uit auto's

WILLEMSTAD — Electronisch materiaal werd gestolen uit een Post V achtergelaten auto. Men ging er vandoor met een radio, booster en cassettespeler.

Een toerist kwam tot de ontdekking nadat hij zijn auto bij Knipbaai had achtergelaten dat men er met zijn bescheidenen zoals reisbiljet, paspoort, rijbewijs vandoor was gegaan. Ook had men geld meegenomen.

Uit een andere auto werd een leren polstas gestolen. Dit gebeurde toen het voertuig in de Concordiastraat geparkeerd stond.

Getuige herroept verklaringen

Rechtszaak marihuana-deal voorlopig opgeschort

WILLEMSTAD — De zaak tegen H.W. die ervan beschuldigd wordt een voorname rol te hebben gespeeld in een grote marihuana-deal, die aan het licht kwam toen zakken marihuana van Klein Curacao naar de haven van Willemstad werden gebracht, waar de autoriteiten verdenking kregen, werd woensdag voor onbepaalde tijd geschorst, omdat een van de opgeroepen getuigen, E.E., zijn eerdere verklaringen tegenover de politie en de rechter-commissaris plotseling herriep en met een heel ander verhaal op de proppen kwam.

Bij de marihuana-deal waren twee Colombianen betrokken. Een van hen, D.G. was getuige in de zaak tegen W. De Colombiaan … dat W. hen in Colombia … benaderd in verband … en dat hij met hem … besproken hoe het spul naar Curaçao te brengen. W. zou hem ook hebben voorgesteld aan de andere … E. met wiens motorboot ze … Klein Curacao zouden … gaan om daar marihuana op te halen. In het zicht van de Curaçaose haven zouden ze de zak met marihuana overboord hebben gegooid, omdat ze politie ontwaarden. E. was in eerdere verklaringen met een soortgelijke verklaring op de proppen gekomen en had er toen geen twijfel over laten bestaan, dat de marihuna bestemd was voor W. Woensdag zei hij rechter mr Nicastia echter dat van die eerdere verklaringen niets klopte en dat W. hem nooit gezegd had, dat ze marihuana op gingen halen op Klein Curaçao. Er zat voor de rechter niets anders op dan een nieuwe verklaring te laten opstellen. E. ondertekende deze verklaring echter niet, alhoewel hij er bij bleef de waarheid te hebben gezegd. De … zich nu eerst … over de nieuwe verklaringen … alvorens verder te gaan met de behandeling van de zaak tegen W.

Tegen … van betrokken Colombianen D.G. en A.E. … te hebben in… met de zaak vanwege hun zeer beroerde levensomstandigheden in Colombia, eiste officier van Justitie mr Suyver vier jaar onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Rechter mr. Nicastia zal … uitspraak doen.

Personalia

…DSEL R.G. TRAPPEN…BERG is onlangs bevorderd tot …gevangenisbewaarder 1ste …klasse. Tijdens … betrokken …heid had de directeur D. … der Ree woorden van waardering voor de wijze waarop de … Trappenberg zijn werkzaamheden in de dienst verricht.

…B. CHICHO JESURUN, …Motivations Inc. en Rod …ns Motivations Inc. geven …25 maart van 5 uur 's mid…dags tot 11 uur 's avonds een …tail party en 'display' van …producten voor 1982 in het …Curaçao Plaza Hotel.

La Union: synagoge jubileum viering dubbelwaard

WILLEMSTAD — Curaçao kan een voorbeeld genoemd worden van een kleine maatschappij waarin een sociologische minderheid toch een intigrerend deel kon worden zonder akelige tegenstellingen. Zo wordt vastgesteld in een ondertekende bijdrage in het weekblad La Union onder de kop De joden, ter gelegenheid van het jubileum van de inwijding van de Mikve Israel Emanuel synagoge. Om die reden alleen al meent de Unionschrijver ook een feestelijke herdenking van het synagoge-jubileum "overwaard". Opgemerkt wordt dat de geschiedenis van de Israelieten op Curaçao bestudeerd werd door bv pater Euwens, maar dit kwam nooit tot een synthese. Rabbi Emanuels gaf twee delen uit vol van gegevens over de rijke historie, maar waagde zich niet aan algemene beschouwingen. Op zich is dat heel jammer, aldus La Union. Het zou namelijk voor vele mensen, volkeren en tijden leerzaam zijn van deze geschiedenis kennis te nemen.

SHELL CURAÇAO n[illegible] jaarverslag over 1981 is in de vorm van een dubbeldik [illegible] Isla nummer verschenen. Daarin staat onder meer te lezen dat men de vooruitzichten voor 1982 "niet erg bemoedigend" acht. Verleden jaar lag de aankoop van ruwe olie op [illegible] duizend barrel per dag om de raffinaderij op zijn technisch minimum niveau te laten draaien. Op een overzichtelijke wijze komen verder de verschillende afdelingen van Shell op Curaçao aan de orde.

WORLD IN A NUTSHELL

[N]EW YORK — Prices were [ste]adly higher at the close of [the] New York stock exchange [Th]ursday in active trading. The [Do]w Jones industrial average, [pu]shing steadily higher [thr]oughout the day with one [bri]ef falter, was up 9.41 points [to] 805.26 shortly before the [NY]SE closed. The Dow lost a [tot]al of 5.14 points in the [pre]vious two sessions after [gai]ning 3.62 Monday. It [dro]pped 9.99 points overall last [wee]k and has tumbled 69.73 so [far] this year. Advances topped [dec]lines by about a 5-to-2 margin among the 1.,842 issues crossing the NYSE tape at 4 PM EST. NYSE turnover totaled approximately 54,566,700 shares against 48,900,000 shares Wednesday. Prices were higher in moderately active trading of American stock exchange issues.

PARIS — President Francois Mitterrand warned France's European partners today that a dispute over the common market farm price package this year could lead to a major crisis. France is pushing the European Economic Community (EEC) for a double-figure increase in prices this year to compensate farmers for a steep fall in incomes. The EEC commission has proposed nine per cent. Mr Mitterrand told the weekly Cabinet meeting French farmer interests would be staunchly defended, according to presidential spokesman Pierre Beregovoy. The President said the EEC common agricultural policy (cap) was a commitment which no member-state could denounce.

PEKING — China has sent a note to embassies here effectively asking them to tell their governments not to allow a quiet upgrading of relations with nationalist-ruled Taiwan. The note said Taiwan had tried hard in recent years to set up representative offices in countries which had diplomatic relations with Peking and had attempted to develop relations. "Obviously, these acts of the Taiwan authorities are designed to undermine the normal relations between China and those countries", the note said.

WINDHOEK — South African-led troops continued mopping-up operations in southwestern Angola today after a weekend raid on a Namibian guerrilla supply base there, a senior defence official said. Brigadier Jan Klopper, operations chief of staff in Namibia, told a group of international newsmen that the raid and two previous incursions into Angola last year had "caused the terrorists to pull back from the border area". South Africa says 201 SWAPO guerrillas were killed in the latest raid on Saturday, for the loss of three South Africans.

[BANJUL] — Presidential and [parliamentary elections] will be [held in Gambia on] May 4-5, political sources said here [illegible] most, elected in April 1977 [illegible] five-year term, is scheduled to be dissolved tomorrow when polling dates are expected to be officially announced, they said.

SAN SALVADOR — El Salvador's military [illegible] work out their strategy to meet an expected upsurge in attacks by leftist guerrillas in the runup to constituent assembly elections on March 28.

BRUSSELS — Britain today angered France and Italy by blocking any immediate application of an emergency plan to end the Franco-Italian wine war through massive conversion of wine into industrial alcohol. British Deputy Agriculture Minister Alick Buchanan-Smith said he vetoed the plan at a meeting of European Economic Community (EEC) Agriculture Ministers here because it "threatened to turn the wine lake into an alcohol lake". The discussion of the 150-million-dollar plan, which would ease the EEC's wine surplus by distilling into alcohol some seven million hectolitres (150 million gallons) of wine, has been put off till the marathon farm price-fixing session the end of March.

PARIS — Mr Emile van Lennep, secretary-general of the 24-nation Organisation for Economic Cooperation and Development (OECD), today agreed to stay on in office until September 30, 1984, the organisation said. Mr Van Lennep, 67, was re-elected to a third five-year term in 1979, but said then he intended serving only half of it, until March 31 this year. A former Treasurer in the Dutch Finance Ministry, he has been secretary-general of the organisation grouping North America, Europe and Japan since 1969.

LONDON — The Reagan Administration sought British support today in tightening credit for Moscow after a reported cool response from West Germany and France. Under-secretary of State James Buckley urged Foreign Secretary Lord Carrington and other British officials to join in a concerted effort to deny the Soviet Union and its allies easy terms for hard currency loans, diplomatic sources said. They said Britain was sympathetic during daylong talks at the Foreign Office but felt it would be difficult to rally support from all major NATO governments for moves that could lead to a slowdown in East-West trade. US sources said the seven-man Buckley mission "didn't make too much headway" in similar visits earlier this week to Bonn and Paris. The group was leaving for Rome tonight and [illegible] Brussels Friday.

OTTAWA — Canada's parliament resumed work after the opposition progressive conservatives ended a [illegible]-day boycott in protest at a government bill lumping several controversial energy policy measures in one big piece of legislation.

MOSCOW — The Soviet news agency Tass attacked the US dismissal of President Brezhnev's freeze on nuclear missiles deployed in Europe, saying it would leave outsiders wondering whether Washington's policies were dictated by levity, inexperience or irresponsibility.

JERUSALEM — Egyptian Foreign minister Kamal Hassan Ali wound up a three-day visit to Israel yesterday apparently without reaching agreement on two disputes that brought him to Jewish state. Mr Ali came to try to end a row over proposed visit to Israel by president Hosni Mubarak and to settle differences over where the Sinai [illegible]

[illegible] rate Arab Gulf state which has diplomatic relations with the Soviet Union and its East European allies.

WASHINGTON — Republican Senator Robert Kasten said secret US intelligence provided proof that Cuba and Nicaragua were helping El Salvador's leftist guerrillas. He urged President Reagan to make the evidence public.

SAN SALVADOR — Four Dutch journalists were reported shot dead early Thursday in a firefight between soldiers and guerrillas in northern El Salvador, unofficial sources said. The report came after a right-wing death squad vowed to execute 35 journalists for supposed ties to an international communist plan to subvert the nation.

WASHINGTON — US Defense Secretary Caspar Weinberger said Thursday the US would do whatever is necessary to prevent the installation of Soviet missiles in Cuba. At the same time he said a new round of negotiations with the USSR on limiting strategic intercontinental nuclear weapons may open "sometime this summer".

MANAGUA, NICARAGUA — A Nicaraguan army patrol clashed with 80 anti-Sandinista rebels believed to have come from Honduran camps early Thursday [illegible]

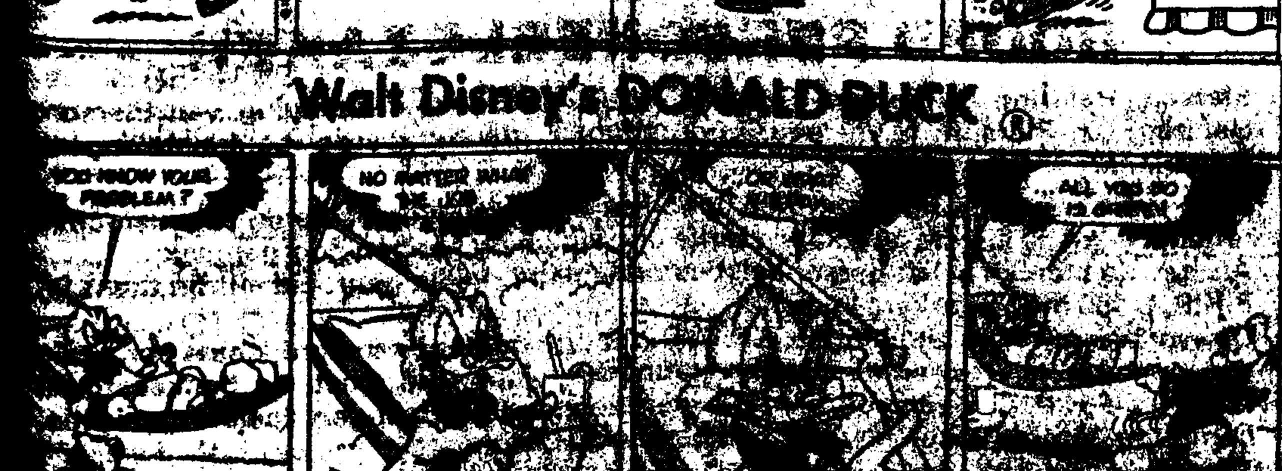
WASHINGTON — [illegible]

Koersen Centrale Bank

US DOLLAR	1.77	1.79	1.81
CAN DOLLAR	1.45	1.47	1.49
PND STERLING	3.16	[illegible]	3.275
NED GLD	67.48	[illegible].20	[illegible]
BOLIVAR	40.91	41.63	[illegible]
ZW FRANCS	93.67	94.39	95.19
FR FRANKS	27.49	28.59	29.29
DUITSE MARK	74.42	75.14	75.94
SUR GLD	---	100.07	[illegible]
IT LIRE	1.04	1.34	[illegible]

English Companion

QUITO — Ecuador heeft verleden jaar ruim negen miljoen dollar opzij gelegd voor de bevordering van de kleinindustrie en voor de handenarbeidsector. Daarmee wil de regering de activiteiten in deze sectoren weer tot leven brengen. Ecuador op zijn beurt heeft een deel van dit geld gekregen als ontwikkelingshulp van West Duitsland.

VENTA PUBLICO

En relashon cu e bankarota di

CARIBBEAN MINI MARKET N.V.,

na Sta. Rosaweg 45,

e inventario total ta na venta.

Interesadonan pa cumpra por haci un oferta por escrito y mencionado e suma di placa cu nan ta dispuesto di paga.
E oferta mester ser entrega no mas tarda cu diarazon dia 24 di maart proximo na oficina di e suscrito.
E oferta mester ta firma y valido durante ocho dia.

Diasabra awor dia 20 di maart for di 09.00'or di mainta te 11.00'or di merdia tin oportunidad di mira e inventario.
Deurwaarder Trenidad lo t'ey presente cu un lista di articulonan cu ta parti di e inventario.

E suscrito no tin obligacion di acepta un oferta [illegible]

E.W.H. ZIELINSKI, Curator
Pietermaai 23, Curaçao.

De Joden op Curacao

"Ik dacht aan de deur die ik op [illegible]eravond altijd mocht open[illegible]ten, opdat de vermoeide [illegible]emdeling kon zien dat hij [illegible]kom was en mee mocht zit[illegible] aan onze tafel."
[illegible]: Marga Minco, Het Bittere [illegible]id)

[W]ILLEMSTAD — Een korte [illegible]ets geven van de geschiedenis [illegible] de Joden in Curacao is niet [illegible]akkelijk. Er zijn dikke boe[illegible] over geschreven. De geïnte[illegible]eerde lezer zal gemakkelijk een bezoek aan het Joodse [illegible]eum zijn weg vinden naar [illegible] meer wetenschappelijke [illegible]n. Dit verhaal is niet weten[illegible]ppelijk; het is waar en het [illegible]iet waar. Het is een beeld van [illegible]kleine, maar belangrijke Jood[illegible]gemeente Mikvé Israel-Ema[illegible]; zo zou het hebben kunnen [illegible]

[illegible]e schrijven **21 maart 1651.** [illegible]er Stuyvesant, gouverneur [illegible] Curacao, zit te dubben, hoe [illegible]t nou verder moet met Cura[illegible]o. De heren van de Westindi[illegible]he Compagnie hebben weer [illegible] voorstel; de Staten willen [illegible] andere lijn. Eén ding is ze[illegible]: er moeten mensen komen [illegible]r Curacao. En voor hemzelf, [illegible]t heb je aan mooie plannen en [illegible]de ideeën, als je gouverneur [illegible]t zonder dat er mensen zijn [illegible] je kunt 'gouverneren'. Ruste[illegible]os slaat hij met z'n houten [illegible]ot op de grond; alsof dat uit[illegible]omst brengt. Maar uitkomst [illegible]oet er komen, of liever: cen[illegible]n op tafel. Winst, daar gaat het [illegible]och om!

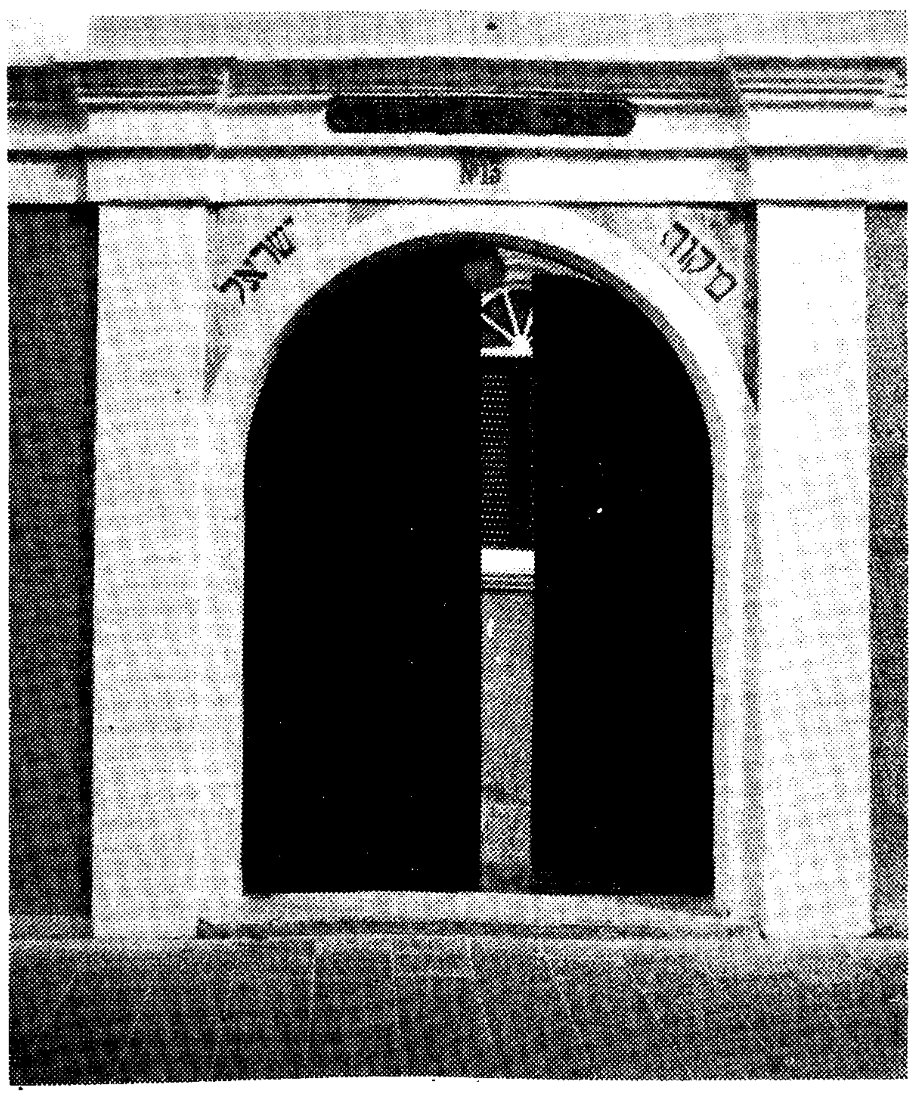
[illegible]EGEBBEN

[I]n Amsterdam zit Jan de Illan. [illegible]t is hem en zijn familie niet [illegible]ed gegaan; zoals het zovelen [illegible]et goed gegaan is. Vroeger, in [illegible]panje, toen was alles goed.

[illegible]aar opeens was het of de Kerk [illegible] Rome slachtoffers wilde [illegible]bben. Met de Inquisitie was de [illegible]oomse Kerk zo ver gegaan, dat [illegible]even in Spanje gelijk stond met [illegible] zekere dood. Want hij was [illegible]ood! En Joden ging het slecht. [illegible]olgens de verhalen van zijn ou[illegible]ders en uit oude geschriften was [illegible] te weten gekomen dat — [illegible]nds de pest in die waanzinnige [illegible]4e eeuw — het de Joden slecht [illegible]ging. Men had toen een [illegible]achtoffer willen hebben, ie[illegible]mand die men de schuld van al[illegible]es kon geven. En dat waren de [illegible]oden geworden. Klaarblijkelijk [illegible]ad dat gewerkt: samen een [illegible]achtoffer uitzoeken, je on[illegible]macht op hem vergelden, en zo [illegible]zelf een gevoel geven dat je wat [illegible]oet aan de oplossing van een [illegible]probleem. Zijn voorvaderen had[illegible]den uit Frankrijk de wijk geno[illegible]men. Een tijdlang hadden zij in [illegible]panje ongestoord kunnen leven, [illegible]adden ze ongestoord hun gods[illegible]dienst kunnen beleven, maar nu [illegible]was via de Inquisitie daar ook [illegible]et recht van bestaan opgehe[illegible]ven, als je Jood wilde zijn.
[D]aarom was hij met zijn fami[illegible]lie gevlucht. Jood was hij; na[illegible]tuurlijk, maar dat wilde niet zeg[illegible]gen on-mens, en als mens was [illegible]m het leven lief. Naar het Wes[illegible] waren ze gegaan. In Portu[illegible] — zo heette het — kon je vrij [illegible]en, zonder dat iemand je kwa[illegible]nam dat je Jood was. In het [illegible]egin leek het ook goed. Maar [illegible]de invloed van Spanje op Por[illegible]tugal was zo groot dat de waan[illegible]zin van de Inquisitie oversloeg.
De groep Joden in Lissabon [illegible]was gelukkig nog niet zo bekend. [illegible]isschien was het mogelijk hier [illegible]te blijven, en toch jezelf te zijn. Als de waanzin zou wegebben, [illegible]dan konden ze hier weer vrij le[illegible]ven, zoals vroeger, in Spanje, vóór de Inquisitie.

[D]REIGING

Het gebedshuis, daar kwamen [illegible] samen. Het was de avond vóór [illegible]asen: het feest van de uittocht. Voordat de dienst begon, vertel[illegible] De Illan wat hij gehoord had [illegible] de stad. Als ze samen wilden [illegible]lijven komen, dan moest er iets [illegible]ebeuren. Iedereen kon horen [illegible]t hier een groep mensen sa[illegible]menkwam. In de spanning van [illegible]t moment kreeg een vreemde [illegible]edachte vaste vorm: samenko[illegible]men kon, als dat zo stil moge[illegible]lijk gebeurde. Een paar dagen [illegible]ter leek het of werklui iets te [illegible]doen hadden in het gebouw dat [illegible]hun tempel was. Verkleed als [illegible]metselaar of timmerman hielp [illegible]iedereen van de kleine gemeente [illegible]mee om de vloer van hun 'syna[illegible]goge' te bedekken met een laag [illegible]zand waarin de voetstappen hun [illegible]geluid zouden verliezen.
Toch werd de dreiging erger. Het leek of Portugal en Spanje [illegible]de vrijheid van godsdienst — zo[illegible]als bepaald bij de Vrede van [illegible]Munster — alleen maar als een [illegible]letter beschouwden. Er waren al [illegible]verschillende leden van de ge[illegible]meente opgebracht, gefolterd, [illegible]gedood. Morgen kon de wellust [illegible]van deze waanzin weer toeslaan, [illegible]weer nieuwe slachtoffers vragen. Het zand in de Synagoge was niet toereikend om de haat te weerstaan. Spanje... Portugal...

... de hoofingang van de synagoge aan de Colombusstraat...

Opeens was het duidelijk voor Jan de Illan: als Portugal niet meer veilig was, als veranderen van je naam niet hielp, als het zand in de synagoge je zó terugbracht naar de woestijn waar de Ark toen, zo lang geleden, had gestaan, dan was de uittocht nog niet voltooid. En waar was het beter dan in Amsterdam, de hoofdstad van de Lage Landen die tachtig jaren strijd over hadden voor vrijheid, voor niet onderworpen zijn, voor recht op je eigen geweten?

Maar ook in Amsterdam was het eindpunt niet bereikt. Wel was het een verademing in de schitterende synagoge aan het Josef Daniel Meierplein de heilige diensten te vieren. Maar de stad was vol. Te veel vluchtelingen uit vroeger jaren hadden hier hun heil gezocht. Ook anderen waren gevlucht, uit Antwerpen, toen diezelfde Spanjaard aan het eind van de vorige eeuw hun het vuur te na aan de schenen legde. En de baantjes waren inmiddels al verdeeld; er was slechts een tijdelijke mogelijkheid tot verblijf. De nieuwkomers moesten uitzien naar een andere, definitievere woonplaats. Rotterdam kon wel, maar ondanks het feit dat daar ook Joden waren, was dat niet de oplossing. Te veel zouden Jan de Illan en de zijnen beschouwd worden als indringers.

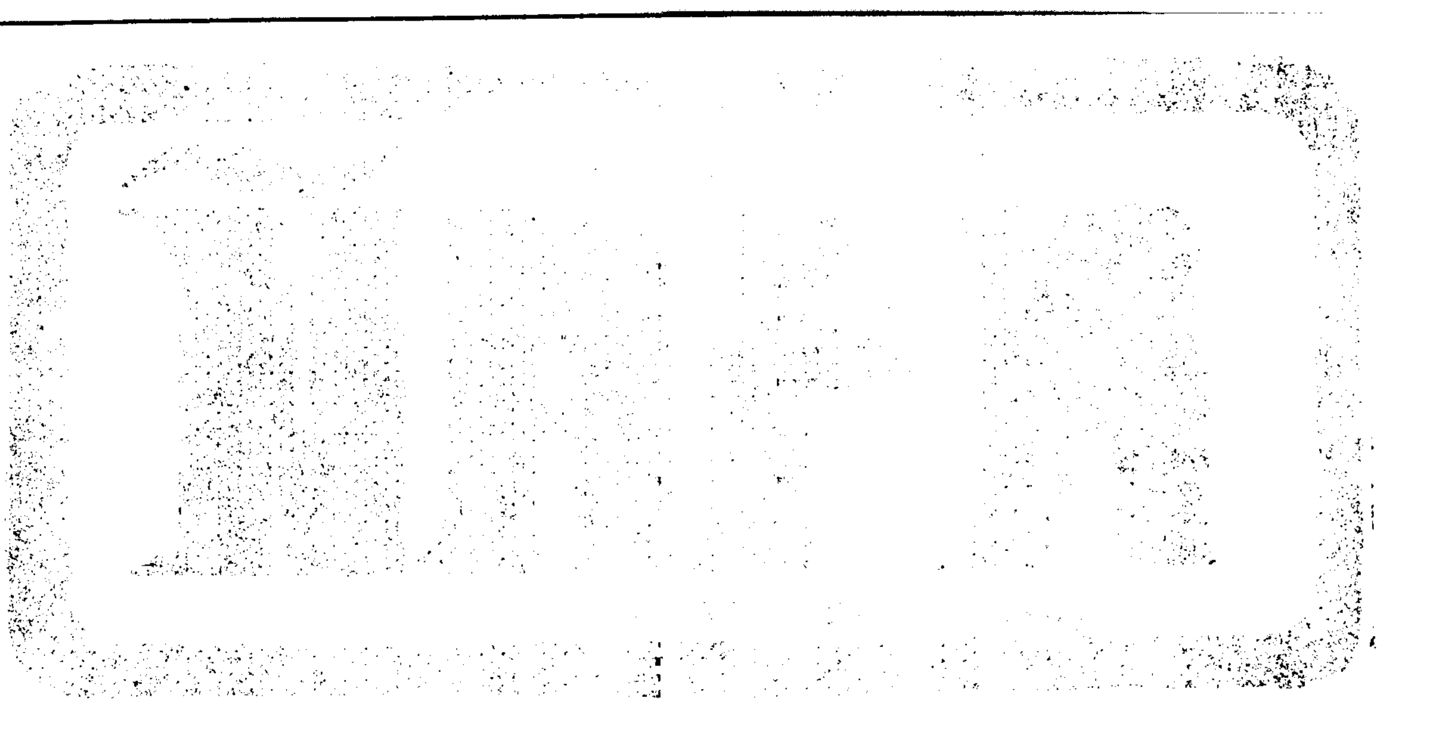
WANTROUWEN

Door zijn contacten binnen de Amsterdamse Sefardische gemeenschap kwam De Illan in contact met de heren van de Westindische Compagnie. Al luisterend kreeg hij het plan om koers te zetten naar Curacao. Dáár was plaats. Als andere families zo ver te krijgen waren, dan zou het mogelijk zijn daar een nieuw leven te beginnen, en toch een geborgenheid te vinden in een eigen Joodse gemeenschap. Via het beheren van plantages kon men dan de eigen vrijheid terugverdienen, die vroeger zo gewoon en vanzelfsprekend was geweest.

Op zijn tocht om medestanders te vinden wist De Illan vijftig families zo ver te krijgen dat ze positief stonden tegenover een derde tocht. Waar hij de fantasie vandaan haalde wist hij zelf niet, maar hij herinnerde dan het lieflijke Spanje, aan het mooie Portugal, en hij schilderde de mogelijkheden op het verre Curacao. De tocht daar naar toe zou geen vlucht zijn; het was een eigen beslissing; een beslissing voor leven in vrijheid.

De heren van de Westindische Compagnie maakten bezwaren. Jan de Illan had al zijn overtuigingskracht nodig om toestemming te krijgen naar dat verre land te vertrekken. Het was alsof hij in de woorden van de heren beluisterde, dat zij andere plannen vermoedden achter hun goede bedoelingen om daar plantages op te zetten. Met iets van woede constateerde hij voor zichzelf dat zelfs in het godsdienstvrije Nederland de Joden met wantrouwen bekeken werden. Toen de heren eindelijk met een contract aankwamen, moest hij zich op de lippen bijten om het niet voor hun ogen te verscheuren: zo veel beperkende bepalingen waren opgenomen. Gelukkig werd er niets geschreven over hun godsdienstige beleving, en eenmaal — als de jaren zouden verstrijken — zou duidelijk worden dat de heren zich vergisten, of misschien zelfs dat zij hen nodig hadden als handelsagent of als bankier. Het wachten was nu nog op de reaktie van de Gouverneur in Curacao.

21 maart 1651. Gouverneur Peter Stuyvesant heeft zijn handtekening gezet onder de brief aan de heren van de Westindische Compagnie, waarin hij toestemming geeft aan die 'avonturiers' voor een vestiging op Curacao. Zo is het begin.

HANDELSAGENT

Jan de Illan gaat wederom de vijftig families af. Nu de mogelijkheid tot verhuizing zo reeël dichtbij komt, trekken de meesten zich terug. Slechts 12 families gaan in de zomer van 1651 scheep naar hun nieuwe wereld. Als ze de haven uitvaren van het Jerusalem van het Westen, is het afscheid toch zwaarder dan ze vermoedden. Het kleine Holland, het van leven bruisende Amsterdam, de prachtige Synagoge, dat alles verdwijnt aan de einder als de zeilen zich bollen. Ik ben niet de enige van onze familie die zo ver is gegaan, denkt Jan de Illan. Hij recht zijn schouders en gaat naar de anderen. Ook begrijpt hij nu ineens waarom de heren zo achterdochtig waren: zijn oom in Brazilië, de handelsagent! Ze hadden niet eens zijn verdriet begrepen. Zij kénden geen Inquisitie; zij wísten niet wat het was om telkens weer voort te gaan, of liever gezegd voortgejaagd te worden. In het gemoed van Jan de Illan grooit ondanks het afscheid de droom van de hoop.

Op de oudste kaarten van Curacao ziet men nog de plaats die toegewezen werd aan de twaalf families die beschouwd kunnen worden als de eerste groep Joden op Curacao. Men ziet namen als Bly en Heim, Judio, Rozentak en De Hoop. Het zal duidelijk zijn wie de leiding heeft op deze laatste plantage: Jan de Illan. Zijn droom toen hij wegvoer uit Amsterdam! Want wie de hoop verliest zal nooit kunnen leven. Zijn reisgenoot heeft goed begrepen wat hij bedoelde, toen hij aan boord van het schip vertelde over zijn droom van de hoop. Op zijn plantage prijken de woorden: Blij en heim; voor de moderne lezer moet het misschien vertaald worden: eindelijk thuis!

KRUIWAGEN

Om hun godsdienstige oefeningen te vieren maken ze een kleine ruimte vrij die gemakkelijk bereikbaar is voor ieder van de nieuwe immigranten. Dat wordt voorlopig hun Synagoge, en iedereen is het erover eens hoe de Synagoge moet heten: Mikvé Israel, de hoop van Israel. Jan de Illan ervaart het als een persoonlijke eer, maar hij is reeël genoeg om vooral de diepere betekenis onder de aandacht te brengen: "Als wij werken, als wij niet voor niets onze reis gemaakt hebben, dan zullen er anderen komen die ons zullen helpen om hier te leven, hier onze godsdienst in vrijheid te beleven. Wij zijn het begin van een nieuwe tijd. Maar ook moeten we accepteren dat de tijden zullen veranderen, en dat wijzelf niet los staan van de tijd waarin we leven. Het leven in Spanje, in Portugal, in de Lage landen bij de zee was telkens anders. Ook hier zal het weer anders worden. Wie veel gereisd heeft, begrijpt veel. Wij allen hebben een zware tijd achter ons liggen; ook de toekomst zal veel van ons vragen. Alleen als wij de hoop blijven koesteren, dat wij als mensen met onze eigen cultuur goed doen wat we doen, dan kunnen wij die veranderingen aan. Mikvé Israel!"

Drie weken later zag men de oudste immigrant met een kruiwagen vol zand naar de geïmproviseerde Synagoge gaan. De mensen wilden weten wat hij ging doen en ze kwamen nieuwsgierig dichterbij. Hij zei niets, pakte z'n schop en strooide daarmee het zand uit op de vloer van de Synagoge. Toen hij daarmee klaar was, draaide hij zich om naar de wachtende mensen en begon te spreken: "Toen Jan de Illan drie weken geleden sprak over de hoop en over de verandering, heb ik daar lang over nagedacht. Iedereen weet dat Jan het goed bedoelt, maar ik miste iets in z'n woorden waar ik toch belang aan hecht: dat is traditie. Zo'n jonge gemeente als wij zijn, heeft geen traditie, en als wij veranderen, laten we dan niet vergeten hoe ons verleden was. In Lissabon strooiden wij zand op de vloer van de Synagoge om onze voetstappen te dempen; en ook deed dat zand denken aan de woestijn waarin eens de Ark stond. Nog steeds zijn wij onderweg naar ons uiteindelijke, beloofde land. Ook al leven wij hier in vrede, deze veranderende wereld blijft in zekere zin onze levenswoestijn. Daarom heb ik dat zand uitgestrooid op de grond van de tempel waar wij onze diensten vieren. Ik heb ook een bezem meegebracht; misschien vindt iemand het erg onverzorgd staan. Tegenover mijn gedachte staat dan de zijne, en ik wil niemand kwetsen."

Toen pakte hij zijn kruiwagen en reed ermee weg. De bezem heeft niemand aangeraakt.

De jaren verstreken en aan het eind van de vijftiger jaren in de 17e eeuw kwam er weer een groep Joden naar Curacao. Zij ook hadden eerst in de Lage Landen gezeten, maar ze konden er niet meer aarden. Voorheen waren ze woonachtig geweest in wat vroeger Nederlands Brazilië heette. Onder hen bevond zich Isaac da Costa. Van de Staten van Holland had hij een document meegekregen waarin stond dat de Joden de vrijheid hadden om hun eredienst te houden. Dat document was als het ware een bewijs dat de kleine groep onder leiding van Jan de Illan succes had gehad en dat de Joodse groepering op Curacao écht bestond. Belangrijker echter dan dat document van de Staten was het cadeau dat de Amsterdamse Portugese Joodse gemeenschap hem meegegeven had voor de kleine gemeente op Curacao: een Sefer Torah, oftewel de rol van de Wet.

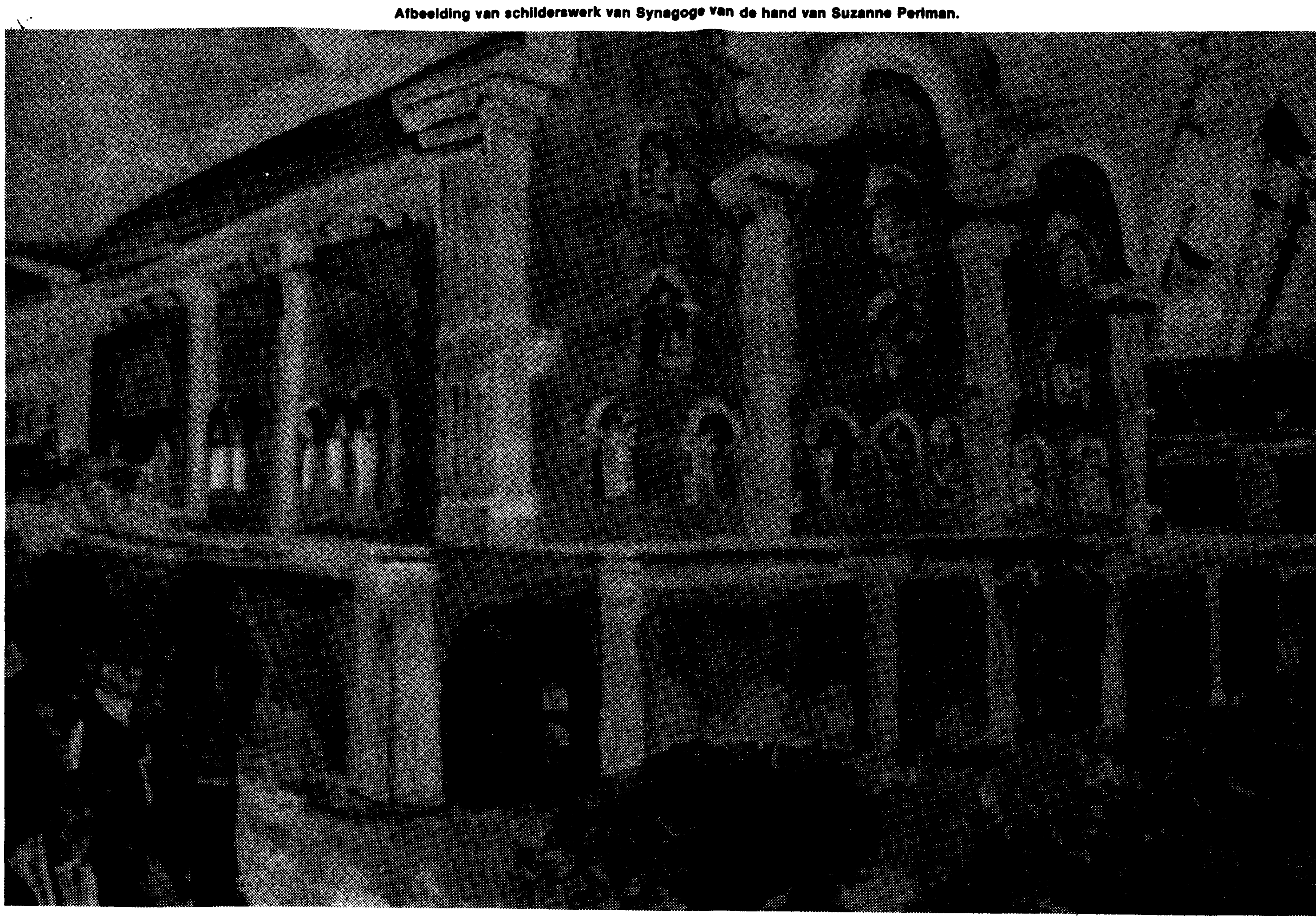
PROFIJT

Ondertussen ging het niet goed met de plantages; de geïnvesteerde arbeid resulteerde niet in een evenredig profijt. De klimatologische omstandigheden van het eiland waren ook toen al van dien aard dat landbouw vreselijk moeilijk was, zeker als je in aanmerking neemt dat de mogelijkheden die de mensen van toen ter beschikking stonden niet te vergelijken waren met wat men momenteel aan mogelijkheden heeft. Van lieverlee kwam men toch in andere beroepen terecht. De strenge eisen van de heren van de Westindische Compagnie om alleen aan landbouw te doen bestonden niet meer; toen ook kwamen er andere Joodse immigranten, en hun aantal groeide zo zeer dat telkens gezocht moest worden naar een grote Synagoge-ruimte. In 1674 was onder de immigranten ook de eerste Rabijn aanwezig.

Aan het begin van de 18e eeuw was de Joodse gemeenschap zo groot geworden dat nu echt een Synagoge gebouwd moest worden die aan alle Joden op het eiland de gelegenheid bood om de eredienst te vieren. Er werd overleg gepleegd hoe men dat moest aanleggen. Men besloot

(*Vervolg op pag. 6*)

Afbeelding van schilderswerk van Synagoge van de hand van Suzanne Perlman.

Deze week

TER GELEGENHEID van het 250-jarig bestaan van de Synagoge van de gemeente Mikve Israel-Emanuel, dat vandaag gevierd wordt, is de Napa helemaal gewijd aan dat thema. Alle rubrieken van de gebruikelijke vrijdagse Napa worden daarvoor een week opgeschoven.

★ ★ ★ ★ ★

BEHALVE HET verhaal, waarbij in vogelvlucht aandacht wordt besteed aan de Joden op Curacao, volgen op de binnenpagina's korte stukken waarbij diverse personen die nauw bij de Joodse gemeenschap betrokken zijn een mening uitspreken over één aspect van de Joodse aanwezigheid op Curacao. Allen is ook de vraag voorgelegd wat het betekent te zeggen5 tot straks in Jeruzalem.

Dat het 250-jarig bestaan van de synagoge een waardig moment is om even bij stil te staan blijkt ook al uit het feit dat er een speciale munt voor wordt uitgegeven, dat het gebouw staat afgebeeld op een delfst blauw bord, dat er een boekje is uitgegeven over de "Snoa" enzovoorts. Ook daarover meer inlichtingen en details binnenin.

★ ★ ★ ★ ★

VOOR DE ENGELSTALIGEN onder de Amigoe-lezers en gelijkertijd voor de vele buitenlandse gasten die de viering van dit uitzonderlijke jubileum meemaken, is er enige informatie op de achterpagina. Daar staan bijvoorbeeld ook enkele recepten op uit de Joodse keuken van Curacao. De driehonderd jaar aanwezigheid op Curacao laat zijn sporen wel zeer nadrukkelijk na in die recepten.

★ ★ ★ ★ ★

OOK DE ADVERTENTIE-afdeling heeft gezorgd voor een aparte aanpak van de felicitatieadvertenties om deze thamatische Napa het cachet te geven die hij verdient. De pagina's 4 en 5 (van Curacao) en (van Aruba) passen daardoor prima in het geheel.

★ ★ ★ ★ ★

DE TEKST IS — tenzij anders vermeld — voor het overgrote deel van de hand vanAmigoe-medewerker Sybren Paul. Voor het fotomateriaal werd geput uit diverse boekwerkjes maar ook Sybren Paul zelf en Lucien Monkou waren daarvoor in de weer. Bij de samenstelling werd medewerking ondervonden van al diegenen die op de een of andere manier betrokken zijn bij de viering van dit heuglijke feit.

SHALOOM

Voorbereiding van een feest

In gesprek met Ron Gomes Casseres

RON GOMES CASSERES, 35 jaar afgestudeerd chemisch ingenieur en werkzaam als bankier, heeft tijdens zijn studie veel aandacht besteed aan o.a. marketing. Vandaar dat het niet vreemd is dat hij in het comité ter voorbereiding van het feest ter gelegenheid van het 250-jarig bestaan van de Synagoge belast werd met de verzorging van de public relations.

Bij de eerste besprekingen ter voorbereiding van het jubileum werd ervan uitgegaan dat ieder gemeentelid erbij betrokken zou worden, zodat iedereen op zijn manier z'n steentje zou kunnen bijdragen. De heer Gomes Casseres werd dientengevolge public relation officer. Toen men de doelstelling formuleerde voor deze jubileumviering was het voor iedereen al gauw duidelijk dat er sprake moest zijn van een lokaal en internationaal tintje. Voor het lokale aspect staan de uitgave van de speciale postzegels, de tentoonstelling van werk van Susanne Perlman en Morris Gandelman, de gedenkpenning, die de Centrale Bank van de Nederlandse Antillen verzorgt, het Delftsblauwe bord van de stichting voor Monumentenzorg, en — last but not least — het boekwerkje OUR SNOA garant; voor het internationale aspect werd direct aan iets als een symposium gedacht; er zouden voordrachten gehouden moeten worden waarin van wetenschappelijke zijde aandacht besteed werd aan de geschiedenis van de Joden in Curaçao. Daarnaast zou — indien mogelijk — er een internationale conferentie moeten plaatsvinden. Daardoor zou door de aanwezigheid van veel mensen uit vele landen meer aandacht geschonken gaan worden aan het Symposion. Voor het internationale aspect heeft vooral Rabbijn S. Maslin zich sterk gemaakt: hij heeft de sprekers benaderd en bereid gevonden; tevens heeft hij bewerkstelligd dat de kwartaalvergadering van de World Union of Progressive Judaism in Willemstad zou plaatsvinden.

Het waarom van deze doelstelling is gelegen in het feit dat deze Synagoge en deze Joodse gemeente meer zijn dan zo maar een willekeurige gemeente of Synagoge. Het betreft hier namelijk de viering van het jubileum van de oudste Synagoge in de Nieuwe Wereld, en als oudste heb je bepaalde verplichtingen. Althans zo was de gedachtengang van het voorbereidend comité.

Men was dan ook erg benieuwd naar de reacties van de mensen in het buitenland die men in verband met deze viering benaderd had. De positieve reactie die men toen ontving, verstrekte het gevoel dat het hier inderdaad om een belangrijk jubileum gaat. Ook blijkt het belang van de viering uit het feit dat professoren van wereldformaat zich de moeite gegeven hebben om hun speciale belangstelling te richten op Curaçao. De publicatie van hun artikelen zal plaatsvinden in de juni-uitgave van de American Jewish History een wetenschappelijk tijdschrift dat verzorgd wordt door het Amerikaans Joods Historisch Genootschap.

Een ander feit waaruit het belang van deze viering blijkt is de komst van een televisieploeg van de National Broadcasting Corporation (NBC) die een uitzending van een half uur zal gaan verzorgen in Amerika over deze viering. Voor de heer Ron Gomes Casseres die in dit gesprek veel meer functioneert als zegsman van de gemeente, is de vraag naar de betekenis van de wens: Tot ziens, volgend jaar in Jerusalem, natuurlijk buiten de orde. Toch is hij bereid een persoonlijk tintje te geven aan dit gesprek door op de vraag te reageren. Voor hem is de wens niet letterlijk; de betekenis ervan is relatief godsdienstig; veel meer ervaart hij bij het uitspreken ervan, dat dit jaar weer voorbij is en dat iedereen nu elkaar begroet, in de hoop elkaar volgend jaar weer te mogen begroeten, híer, in dèze Synagoge.

Synagoge-postzegels

TER MEERDERE opluistering van het 250-jarig bestaan van de synagoge Mikve-Israël-Emanuel op Curacao hebben de Posterijen van de Nederlandse Antillen besloten een serie postzegels uit te geven. Over het ontstaan en de geschiedenis van dit Joodse kerkgebouw behoef ik u niets te vertellen. Naar ik verwacht zullen hierover de begeleidende informatiefolder van de Posterijen en de dagbladen meer dan voldoende inlichtingen verschaffen. Wel meen ik te mogen stellen, dat het hier om een opmerkelijke postzegel-emissie gaat. Wanneer men de drie synagoge-zegels tegen elkaar legt, ontstaat een zogenaamde doorloper of drieluik. Ik vind het niet te gewaagd te veronderstellen, dat het oorspronkelijk in de bedoeling heeft gelegen een strip van drie samenhangende zegels uit te geven op dezelfde wijze, waarop in 1974 het befaamde milieu-drieluik van Nederland verscheen. Waarom men er toch uiteindelijk van heeft afgezien met een strip van drie samenhangende zegels voor de dag te komen, is gemakkelijk te achterhalen. De Nederlandse strip van 1974 telde drie zegels van gelijke frankeerwaarde; de Antilliaanse synagoge-zegels daarentegen vermelden portobedragen van respektievelijk 75, 85 en 150 centen. Het mag van niet-postzegelverzamelaars niet verwacht worden, dat zij aan de loketten telkens een volledige strip kopen. Ergo: de mogelijkheid, dat de Posterijen met een groot aantal losse stroken van zegels van 150 centen achter zouden blijven, is geenszins denkbeeldig. Gegeven mijn ervaringen uit het verleden is hierin de reden te vinden, waarom deze synagogezegels toch in afzonderlijke vellen gedrukt zijn, hoewel de tekening een duidelijke samenhang vertoont.

Overigens is het niet de eerste keer, dat er een herdenkingszegel van de synagoge Mikve-Israël-Emanuel wordt uitgegeven. In 1969 was het 200 jaren geleden, dat de laatste grote vernieuwingen van de Fortkerk gereed kwamen. Ook dit eeuwfeest wenste men met een postzegel-emissie meer glans te geven. Om mij onbekende redenen heeft men er toen echter van afgezien om alleen de Fortkerk af te beelden. Men koos voor een weergave van de drie oudste kerkgebouwen van Curacao. Op de zegel van 10 centen werd het altaar van de St Annakerk (1752) gepresenteerd; op de zegel van 20 centen een kijk op het preekgestoelte van de synagoge Mikve-Israël-Emanuel (1732) en op de zegel van 25 centen de monumentale kansel van de Fortkerk (1769). Ook aan deze uitgifte is een geschiedenis verbonden. De oorspronkelijke uitgiftedatum van deze kerken-emissie lag in 1969 ergens tussen 6 maart en 19 mei. Helaas ging er bij de roemruchte drukkerij van Joh. Enschede & Zonen te Haarlem iets flink mis. Bij de aankomst van de zegels op Curacao bleek, dat de gouddruk op de zegels niet aan de vereiste normen voldeed. De Direktie van de Posterijen van de Nederlandse Antillen keurde dan ook terecht deze zegeloplage af. Gevolg: de kerken-emissie van 1969 kwam eerst op 12 mei 1970 in omloop. Dit verschuiven, noodgedwongen, van de emissie-datum geeft zelfs nu nog vaak aanleiding tot misverstanden. De vervaardigers van eerste-dag-enveloppen hadden hun produkten in 1969 reeds keurig gemerkt met het juiste volgnummer: E 54. Dit werd door de onverwachte afkeuring en verschuiving van de uitgifte-datum: E 60, maar niet iedere handelaar heeft de E 54 op de reeds gedrukte enveloppen gewijzigd in E 60, want niet iedere uitgever van eerste-dag-enveloppen is zo deskundig om de gevolgen van een datum-wijziging in de filatelie te voorzien. Krijgt u nu, anno 1982, nog een manco-opdracht uit te voeren met de f.d.c.'s van of tussen E 53 en E 61 er bij, dan mag u eerst informeren waaruit of waarvan uw cliënt deze nummers genoteerd heeft, anders is de kans op vergissingen en reclames erg groot.

M. ARVIS

"Our Snoa" en B'nai B'rith

In gesprek met Rene Maduro

RENE MADURO IS gereserveerd, als je hem vraagt naar zijn personalia: hij is 41 jaar, bachelor of Economics van het Union College te Schenectady (Amerika), van beroep bedrijfsadviseur. Als je hem vraagt echter naar de Joodse gemeenschap in Curaçao, dan raakt hij niet uitverteld. Hij is een zeer betrokken lid van de gemeente Mikvé-Israel-Emanuel; voorzitter van de plaatselijke afdeling van de Joodse vereniging B'nai B'rith; hoofd-redacteur van de feestuitgave bij gelegenheid van het 250-jarig bestaan van de Synagoge, getiteld: OUR SNOA.

Op het moment dat ik hem bezoek is de feestuitgave ter perse; de spanning hoe het boek er in zijn definitieve vorm uit zal zien, houdt de heer Maduro zeer duidelijk bezig. Dat valt ook te begrijpen, als men weet wat er allemaal gedaan moest worden om deze uitgave tot stand te brengen.

Een jaar geleden ongeveer werd er besloten een feestuitgave te laten verschijnen over de Synagoge. Voornaamste redacteuren voor deze uitgave werden, met de heer Maduro samen, de heer C. Gomes Casseres en Rabbijn A. Peller. Voor het fotomateriaal zou de onlangs overleden fotograaf Fred Fischer vooral zorgen.

Toen men aan het werk begon, constateerde men dat in het standaardwerk over de Joden in de Antillen van de hand van Rabbijn Emanuel weinig of niets te vinden was over de Synagoge zelf. Dientengevolge moest al het naspeurwerk zelf gedaan worden. Wat er nog aan archiefmateriaal, notulen en brieven, aanwezig was, werd zorgvuldig doorgenomen en bestudeerd. Dit leverde echter zoveel interessante stof op, dat men zich voor het boek enorm moest beperken, wilde de tekst de foto's niet overschaduwen. Het materiaal dat men tot zijn beschikking kreeg, is ruimschoots geschikt voor een dissertatie. De tekst — die ik inmiddels gedeeltelijk gelezen heb — bevestigt wat de heer Maduro gezegd heeft: het boek geschreven in een zeer leesbaar Engels is uitermate boeiend.

Ook op het fotomateriaal heb ik een blik kunnen werpen. De foto's zijn vaak meer dan een plaatje; sommige zijn zo sereen dat het duidelijk is dat het gaat om de Synagoge: een huis van gebed. Het voorzittersschap van de heer Maduro van B'nai B'rith laat zich uitstekend combineren met zijn hoofdredacteur-functie van het boek OUR SNOA. De doelstelling van B'nai B'rith — opgericht in Amerika op 13 oktober 1843 en uitgegroeid tot een wereldorganisatie waarbij 43 landen zijn aangesloten — is de Joodse cultuur onder de aandacht brengen en stimuleren; dan wordt de Joodse continuïteit gewaarborgd, maar tevens moeten de Joodse bijdragen bevorderend zijn voor welzijn van de gehele mensheid. Alle leden van B'nai B'rith verplichten zich tot dienstverlening, studie en weldadigheid; zulks wordt ingegeven door het aloude Verbond dat gericht is op vrede, welvoeglijkheid en gerechtigheid van en voor alle mensen. B'nai B'rith, het is Hebreeuws voor: Kind van het verbond.

Op Curaçao worden — om de doelstelling enigszins te realiseren — lezingen gegeven om hen die daarvan niet op de hoogte zijn, te informeren over de Joodse cultuur, zeden en gewoonten. Men wil zich laten kennen naar buiten toe; er zijn al te veel vooroordelen, zoals die keer toen protest aangetekend moest worden tegen een lesje tekstverklaren in Zonnig Nederlands, dat discriminatie en anti-semitisme in de hand werkt.

Ten aanzien van het charitatieve werk noemt de heer Maduro de verzorging van de kinderconcerten. Verder wil hij daar liever niet op ingaan; de mensen die op deze manier weten van het bestaan van B'nai B'rith zouden het ook niet fijn vinden als meer ruchtbaarheid gegeven werd aan deze vormen van liefdadigheid; bovendien doet het afbreuk aan de bedoeling van waaruit gehandeld wordt.

Het hele gesprek met de heer Maduro — waarvan dit slechts een korte weergave is — is zo van betrokken en vervuld begaan zijn met de Joodse gemeenschap in het algemeen en die van die Curaçao in het bijzonder, maar tevens zo vervuld van werken aan een leefbare wereld, dat ik aarzelend weliswaar hem toch maar de vraag voor leg, wat voor hem de wens betekent: Tot ziens volgend jaar in Jerusalem.

Het antwoord is tweeledig. "Als Israel als natie zou verdwijnen, dan zou dat vóór iedereen zo verschrikkelijk zijn...." en dan: "Je moet natuurlijk altijd waakzaam zijn, maar voorop staat dat je je bewust bent van je eigen verantwoordelijkheid. Laat je kennen als mens: laat liever het goede van je kennen dan het slechte; alle mensen moeten sàmen de problemen oplossen in respect voor elkaar; voor mij betekent die wens: "vrede voor de gehele mensheid".

Essentie van Joodse religie

In gesprek met Rabbijn Aaron Peller

RABBIJN PELLER IS een man van wetenschap. Maar dat niet alleen; wat hij zichzelf door zijn studie eigen maakt, wil hij doorgeven, en zo is hij dan ook leraar, wat het woord rabbijn eigenlijk al vooronderstelt. Hij studeerde Geschiedenis (heeft daarin de graad van bachelor), Opvoedkunde (heeft daarin de graad van Master) en voltooide zijn rabbijnenopleiding, hetgeen een studie van 7 jaar betekent. Hij studeerde in New York, Jerusalem en Philadelphia. Bij Geschiedenis stond zijn belangstelling voor het antisemitisme centraal; bij Opvoedkunde specialiseerde hij zich op het raakpunt tussen de Joodse en de christelijke opvoeding. Hij is 34 jaar en sinds 1978 werkzaam op Curacao.

De reden van mijn bezoek aan hem is meer van het Jodendom te weten te komen; wat is de essentie in de Joodse religie?

Dat kost even tijd, want met zo'n vraag overval je mensen. Van de andere kant, rabbijn Peller is een gemakekkelijk prater; hij vertelt me dat het verschrikkelijk moeilijk is om de essentie precies weer te geven, maar al pratend krijgt hij meer vat op dit onderwerp. De Tora de wet van God, staat centraal.

En net als in het Christendom een onderscheid te maken valt in Katholieken, Protestanten, Hervormden, Gereformeerden etc. etc. voor wie Christus en het Nieuwe Testament de basis van hun godsdienstig beleven is, zo is er in het Hodendom een onderscheid te maken, terwijl de wet van God toch de basis vormt. Men onderscheidt Orthodoxe Joden, Conservatieve Joden, de Beweging van het Reconstructionisme en Beweging die aangeduid wordt met Reform.

Als men deze vier groepen beschouwt naar hun beleving van de Wet, dan is het in de eerste plaats moeilijk uit te maken wie het recht heeft om uit te maken wat de basis van de wet is. Orthodoxe Joden zeggen dat de Wet van God komt; daaraan valt dus niet te tornen; Conservatieven willen binnen zekere grenzen de Wet aanpassen; de Reconstructionisten baseren zich op het verleden (het verleden heeft 'stemrecht', edoch niet 'het recht van veto'); Reform staat voor dat de Joodse Wet zich moet aanpassen aan de zich veranderende mensen.

Maar moeilijk blijft steeds, wie de Wet zal uitleggen. Daarvoor is studie nodig, vervolgens begrip, en tenslotte overdracht. Steeds blijft daarbij het probleem: de omstandigheden die het rechtvaardigen om dit of dat te doen, tegenover de discipline die de Wet (en het volgen van die Wet) bewerkstelligt.

In deze contekst is de Bar Mitzvah dan een zeer belangrijke dag voor iedere Jood. Het is de dag waarop de eigen verantwoordelijkheid begint. Vanaf dat moment ben je geen kind meer, maar besluit je te leven volgens jouw verwerking van de Wet. Je kunt bijvoorbeeld zeggen: de wetten die voorschrijven dat je geen varkensvlees mag eten, waren ingegeven door klimatogische omstandigheden; deze omstandigheden zijn veranderd; dus: ik eet varkensvlees. Dat is de eigen verantwoordelijkheid.

Maar nooit geeft die interpretatie aan de persoon in kwestie het recht om te zeggen: deze regel behoort niet meer tot de wet. Vandaar dat studie, begrip en overdracht zo belangrijk zijn.

Want evenzeer is belangrijk het antwoord op de vraag, hoe je je leven moet leven als een goed mens. In het Jodendom is de Wet centraal; zij is de inspiratiebron voor de eredienst, de bindende kracht binnen een pluriforme benadering. En als men de Wet breekt, heeft men altijd een verantwoording voor zijn gedrag. Want ook staat er in de Wet dat het ieders plicht is zo te leven dat hij een ander niet kwetst.

Ook aan Rabbijn Peller leg ik de vraag voor: wat betekent voor U Tot ziens, volgend jaar in Jerusalem. Voor hem is het de zegewens voor de Messiaanse Aera, het tijdperk van vrijheid voor iedereen. Hij licht zijn uitspraak toe met de in Israel gebruikte wens: Volgend jaar in het herbouwde Jerusalem, zoals het ook vaak klinkt in Christelijke kerken: Jerusalem, stad van vrede, geeft aan de mensen een veilig thuis!

Bet Chaim

(een impressie)

IK BEN ALLEEN op het kerkhof Bet Chaim. Een muur omringt de rustplaats van velen die gestorven zijn. De grafzerken liggen bijna tegen elkaar aan. Met moeite beweeg ik me over de onregelmatige, hobbelige grond. Soms is tengevolge van de erosie de naam verdwenen van wie eens een geliefde was, een vrouw, een man, een kind. Op andere stenen onderscheid ik een geraamte; het geraamte van de dood met een zandloper in zijn hand. Op weer andere zie ik de geknakte boom, met de bijl aan de stam. Aan de hoogte van de breuk lees ik de leeftijd af: een jongeman, voor wie alles eigenlijk nog moest beginnen; een grijsaard voor wie niets nieuw meer was; een kind.

Over de afstand van ruimte en tijd heen ben ik weer in Suriname. Ik loop op Jodensavanne, een kerkhof evenzeer. Daar is gerestaureerd; slechts de weelderigheid van de natuur doet daar een aanval op de vrome aandacht waarmee wij onze doden wijden. Maar ook daar is het geraamte met de zandloper, de geknakte boom met de bijl aan de stam.

Hier, onder de rook van de Shell, ligt Bet Chaim zelf te vergaan. Met moeite ontcijfer ik op de jongste graven het getal 5824. Dat is 1964 in de christelijke jaartelling.

Naast elkaar, in het gelid van de dood, liggen daar Jesuruns, Maduro's, Gomes Casseres en andere bekende namen uit onze samenleving, wegwaaiend in de wind en de penetrante lucht van Shell, tot zelfs in hun naam op de steen. Onbekende dode, rust zacht. Straks is ook mijn tijdglas leeg; straks slaat de bijl ook de stam van mijn levensdroom; straks kom ik bij je.....

Begraafplaats van de Joden tot in de zestiger jaren

Ik stap weer in m'n auto, en met een gevoel van verlatenheid en triest gestemd rijd ik terug naar de drukte van de stad.

Mokum in Willemstad

J HET FEEST van de Jood- Gemeente Mikvé Israel- manuel willen wij naast onze icitaties aan het Bestuur en gemeenteleden, in dit arti- een bijdrage leveren aan contact tussen Synagoge en rk.

or de eeuwen heen bestonden contacten tussen de Joodse en Protestantse Gemeenten op racao. Waren deze contacten het verleden hoofdzakelijk be- kt tot officiele gelegenheden, daag bestaat het contact oral in een gezamenlijk bestu- ren van de TeNaCH (is Oude estament). Regelmatig komen den van de synagoge en van de rken samen om met elkaar de ksten te beluisteren en te be- reken. Dat het hier wezen- k om méér gaat dan om hob- yisme van rabbi, predikanten enkele geinteresseerden, wil- n wij in dit artikel duidelijk aken.

Alleen IN de ontmoeting tus- n Synagoge en Kerk, zullen wij christenen in staat zijn messiaanse boodschap van ezus van Nazareth ten diepste verstaan. Want de Synagoge onze moeder; als Kerk hebben wij de woorden van Israel leend. Alleen het er-ontdekken van de wortels n het christelijk geloof in de eNaCH, kan ons behoeden voor en afglijden naar sectarisme of rieks denken. In vele secten ien we de rampzalige gevol- n van het loslaten van de oodse traditie, hetgeen altijd idt tot vervreemding. Deze rvreemding kan zich uiten in een emotionele benadering n Jezus van Nazareth of in een eglopen uit de dagelijkse rea- teit, onder het mom "door de eest gedreven".

Het Griekse denken heeft in e Kerk geleid tot een overwaar- ring van het Nieuwe stament ten koste van het ude Testament (alleen deze be- mingen geven al te denken).

fataal gevolg van het nken van onze joodse wor- s, dat men -in denken en aktijk- de mens ging opsplit- n in ziel, geest en lichaam, aarbij het lichamelijke minderwaardig werd t.o.v. het "geestelijke". In deze gedachtengang paste precies de volle nadruk op het hiernamaals, dat aangegrepen werd als een doekje voor het bloeden, waarmee men de lijdende mensen kon stilhouden. Tenslotte werd de Bijbel vergeestelijkt.

In onze dagen her-ontdekken wij dat de Bijbel eigenlijk een verschrikkelijk aards boek is en dat de opdrachten van God op déze áárde moeten worden uitgevoerd. Een herontdekking die te danken is aan de ontmoeting tussen joden en christenen.

Eén van de ontmoetingsplaatsen is het LEERHUIS is BET HA-MIDRASJ. Toen de TeNaCH (Tora, Profeten en Geschriften) waren verzameld, kwam er een beweging op gang, waarin het Boek in telkens nieuwe situaties werd uitgelegd en toegepast op de actualiteit. Dit gebeurde in het zgn. Leerhuis, in het Hebreeuws: Bet Ha-Midrasj.

Aan de hand van gezamenlijk geaccepteerde regels van uitleg werden de teksten, vooral die van de Tora, gelezen, herlezen, besproken en op creatieve wijze geherinterpreteerd. Hiermee bedoelde men een brug te slaan tussen de tijd waarin de teksten ontstonden én de actualiteit.

Deze beweging vindt haar eigenlijke oorsprong al in de TeNach zelf, waar oude verhalen soms opnieuw worden verteld of opnieuw worden toegepast.

Wij noemden dit bezig zijn met de teksten van de TeNaCH een: BEWEGING. Beweging: omdat deze stroom dóórgaat. Altijd weer waar mensen zich in deze beweging willen laten meenemen. Ook vandaag.

Leerhuis moet men niet verwarren met praathuis. Het is niet een gelegenheid waar ieder zijn zegje kan doen in een vrijblijvende discussie. Daar worden we niet "wijzer" van. In het leerhuis wordt niet vrijblijvend gepraat. Er wordt "geleerd": de teksten mogen zélf spreken; er wordt gediscussieerd: wij worden er zélf, met huid en haar, bij betrokken. Het leren en de discussie -en daar gaat het om- leiden tot voor allen bindende uitspraken. Over gezag van de Bijbel, Schriftgezag gesproken....

Met deze bedoeling begonnen wij drie jaar geleden samen met rabbi Aäron Peller het Leerhuis in Willemstad. Aan het leerhuis wordt deelgenomen door leden van de Synagoge Mikvé Israel-Emanuel en leden van Verenigde Protestantse Gemeente, de Rooms-Katholieke Kerk en de Gereformeerde Kerk.

Gedurende het eerste jaar waren we maandelijks bezig met de Jozef-verhalen. Voor het tweede jaar waren geplanned: de beginverhalen uit Genesis (Tora), Jona (Profeten) en Ruth (Geschriften). In een andere opzet worden dit jaar in blokken behandeld: Job, Prediker, Spreuken, Amos en Ruth.

Naast gedetailleerde informatie over bepaalde teksten en verhalen, worden we in het Leerhuis telkens geconfronteerd met het "associatieve" aspect in de Bijbel als geheel. Het gaat niet langer om losse, op zichzelf staande teksten en verhalen (al hebben wij dat binnen de Kerk dikwijls gedacht en gepractiseerd). maar om verbanden, associaties en verwijzingen naar Kernthema's, zoals bv. exodus. bevrijding, gerechtigheid, vrede en barmhartigheid blijken steeds nadrukkelijker te gaan resoneren door alle verhalen heen. Alleen op deze wijze zijn wij in staat het gehoorde maximaal in het Nieuwe Testament te ontdekken. Zo krijgen Jezus van Nazareth en zijn boodschap een nieuwe, of beter gezegd de oorspronkelijke dimensie terug.

Het messiaanse perspectief van Jezus'woorden en daden gaat weer oplichten. "Ik ben niet gekomen", zei Jezus "om de Tora en de Profeten te ontkennen, maar om ze te bevestigen".

Jezus is zo niet langer de heidense, mystieke "Heiland-figuur": nl. half-god, half-mens, maar de van Godswege geroepen mens, die zich ten volle inzet in de messiaanse strijd voor gerechtigheid en vrede, een zoon van het joodse volk. In het komen van Jezus van Nazareth wordt de messiaanse strijd universeel, een "zaak" van alle mensen, van heel de wereld.

De vereniging van de betekenis van het kruis door deze te beperken tot het persoonlijk lijden van Jezus, wordt doorbroken, omdat Hij tot in de diepte van het leed zichtbaar gemaakt heeft, dat heel Israel het kruis draagt en -in ruimere zin- de hele mensheid. Ieder die bereid is het kruis te dragen, behoort daarnee ook tot Israel. In Jezus van Nazareth wordt de grens tussen Joden en de volkeren opgeheven.

In het Leerhuis wordt beleden en beleefd, dat Joden en Christenen in de Messiaanse Beweging eens en voorgoed verbonden zijn. Waar dat gebeurt is sprake van een MOKUM. "Makom" (Hebreeuws) is daar waar je werkelijk grond onder de voeten hebt, waar je goed zit; de plaats waar je je voet zet correspondeert met het woord dat in je mond is.

Mokum in Willemstad: mogen de woorden die wij in het Leerhuis -tegen deze achtergrond- horen en spreken, onze voeten richten op de messiaanse weg.

In het Messiaanse geloof groeit het perspectief: dat heel de aarde MOKUM wordt, woonplaats van God en mensen.

Met een joodse (bijbelse) traditie besluiten wij deze bijdrage met een verhaal over een aantal jonge rabbijnen, opgetekend in het boekje "De vier gezichten van Jeruzalem", van Professor H. van Praag:

Een aantal jonge rabbijnen spraken met elkaar over de vraag: Waar is God? De eerste zei: "God is overal." De tweede zei: "Ik geloof niet dat je dit zeggen mag, want is Hij in het kwaad?" De derde antwoordde: "Ik geloof dat God in het gebed is." En de vierde meende, dat God in het hart is van de rechtvaardige.

Weer een ander zei: "God is in de goede daad." Toen kwam de oude rabbijn binnen en ze stelden hem de vraag en vroegen hem het juiste antwoord, waarop hij zei: "Het is de combinatie van jullie antwoorden. God is daar waar je Hem toelaat. Laat je Hem in je hart toe, dan is Hij in je hart laat je Hem in je daden toe, dan is Hij in je daden; maar als je Hem niet toelaat, dan is Hij er niet. Dan zijn je daden wel in God, maar God is niet in je daden.

DS. ROB VAN BUIREN

DS. PAUL SARABER

... binnenin de Synagoge met de Theba op de voorgrond in de richting van de Hekhal. Vanuit het midden preekt de rabbijn...

Belang van Joden op Curacao

JOCHANANS TAYTELBAUM is voorzitter van het Bestuur van de Joodse gemeente Mikvé Israel-Emanuel Curacao. Dit is iets bijzonders; vroeger zou dit absoluut niet mogelijk zijn geweest: een Askenasische voorzitter van een Sefardische gemeente.

Historisch gezien valt het uiteengroeien van Askenasim en Sefardim best te begrijpen. Toen de Joden in de diaspora geraakten trok de ene groep naar deze plaats en verspreidde zich vandaaruit verder, terwijl de andere groep in een andere richting zijn toevlucht zocht. En dan gaat het, zoals er dialectverschillen zijn: alleen als die té groot worden, verstaat men elkaar niet meer. Tegenwoordig vallen die verschillen onder de Joden weer weg en ligt het

In gesprek met Jochanan S. Taytelbaum

accent op dezelfde oorsprong; toch spreekt hij een compliment uit aan zijn Sefardische broeders die ruimdenkend genoeg waren om met deze, nu niet meer functionele, traditie te breken.

De heer Taytelbaum is geboren in Veere en kan op 9-jarige leeftijd met zijn ouders nog maar net de wijk nemen naar veiliger plaatsen. Via Frankrijk en Jamaica bereikt hij in 1943 Curacao.

Ik vraag hem naar het belang van de Joodse groepering op Curacao en naar het belang van de viering van het 250-jarig bejubileum. Hij is het met me eens dat de Joden op Curacao een belangrijke groep vormen, zeker economisch gezien. Doordat veel zaken van Joodse eigenaars in de stad bij elkaar staan lijkt dat onderstreept te worden, maar het is inderdaad een "lijken".

Want als je in het handelsregister zou speuren naar Joodse firma's, dan zou blijken dat procentueel gezien de Joodse groepering erg klein is. In feite geeft de concentratie van een aantal zaken bij elkaar een verkeerd beeld van de werkelijkheid. Hij vindt het jammer dat door deze concentratie er soms bij mensen een verkeerd beeld opgeroepen wordt, een beeld dat niet in overeenstemming is met de werkelijkheid van Curacao, maar waaraan wel - helaas - soms conclusies verbonden worden die niet sympatiek zijn voor de Joden.

Het belang van de viering is voor hem in mindermate het gebouw zelf; dat is maar steen en cement. Voor hem stáat een andere waarde centraal. Herdacht wordt dat de Joodse gemeente hier op Curacao al 331 jaar bestaat. En daarmee wordt licht geworpen op een bijzonder stuk geschiedenis. Het is maar zeer sporadisch voorgekomen dat Joden drie- à vierhonderd jaar achtereen in vrijheid hebben kunnen leven en in vrijheid hun godsdienst hebben kunnen uitoefenen. Curacao, Holland en het Koningshuis nemen dan ook een bijzondere plaats in bij de Joden op Curacao. Deze drie grootheden hebben godsdienstvrijheid werkelijk geaccepteerd; er zijn immers zo veel plaatsen waar dit naar de letter ook werkelijkheid zou zijn, terwijl de praktijk er volkomen mee in tegenspraak is. Daarom is - gezien de geschiedenis van het antisemitisme - die bouw 250 jaar geleden van deze Synagoge een symbool van deze godsdienstvrijheid.

De heer Taytelbaum is van mening dat de Joden in Curacao dat ook aan Curacao willen laten blijken. De vrijheid van godsdienstuitoefening bewerkt bij de Joden op Curacao dat zij zich met Curacao verbonden voelen, dat zij trouw willen zijn aan dit land, dat zij willen investeren in dit land, dat zij mee willen werken aan de opbouw ervan uit erkentelijkheid voor het feit dat men de Joden volledig heeft geaccepteerd.

Vanuit het raam in zijn werkkamer wijst hij mij op de gevel tegenover zijn zaak. Naast elkaar staan het Joodse jaartal en het christelijke jaartal, 1706 en 5466 in de gevel aangegeven. 'Ziet U hoe lang wij ons hier al thuis voelen?'

De wens: Tot ziens, volgend jaar in Jerusalem, is voor hem niet letterlijk bedoeld. Wel is er - nu Israel bestaat - altijd een plaats waar men terecht kan.

Maar het is veel meer: hij is in Jerusalem geweest en heeft er ervaren dat deze stad inderdaad openstaat voor iedereen die zich verdrukt voelt. Daar is men veilig thuis.

Delfts blauw bord met afbeelding van de Synagoge

WILLEMSTAD – De stichting Monumentenzorg heeft het delfts blauwe bord van 1982 gewijd aan de synagoge die dezer dagen zo speciaal in de internationale belangstelling bestaat.

In de regel maakt Monumentenzorg slechts afbeeldingen op deze borden van monumentale panden die in het bezit zijn van de stichting. Eénmaal eerder is van die regel afgeweken toen het gouvernementspaleis werd afgedrukt op deze bordenreeks. De reden om een tweede maal af te wijken van deze regel is dat de synagoge zeer zeker beschouwd moet worden als een van de belangrijke monumenten van Willemstad. Toen er dan ook een verzoek binnenkwam van de Joodse gemeenschap bij de stichting om dat eens te doen, werd er na rijp beraad in toegestemd. Voor de Joodse gemeenschap heeft dit bord daardoor een extra dimensie gekregen.

De stichting Monumentenzorg geeft elk jaar zo'n bord uit en verkoopt die met het doel langs die weg fondsen te kweken voor het werk van de stichting dat erop gericht is monumenten op Curaçao te behouden. Hierbij een afbeelding van hetgeen te zien zal zijn op dit laatste delfts blauwe bord van Monumentenzorg, dat deze week aankwam.

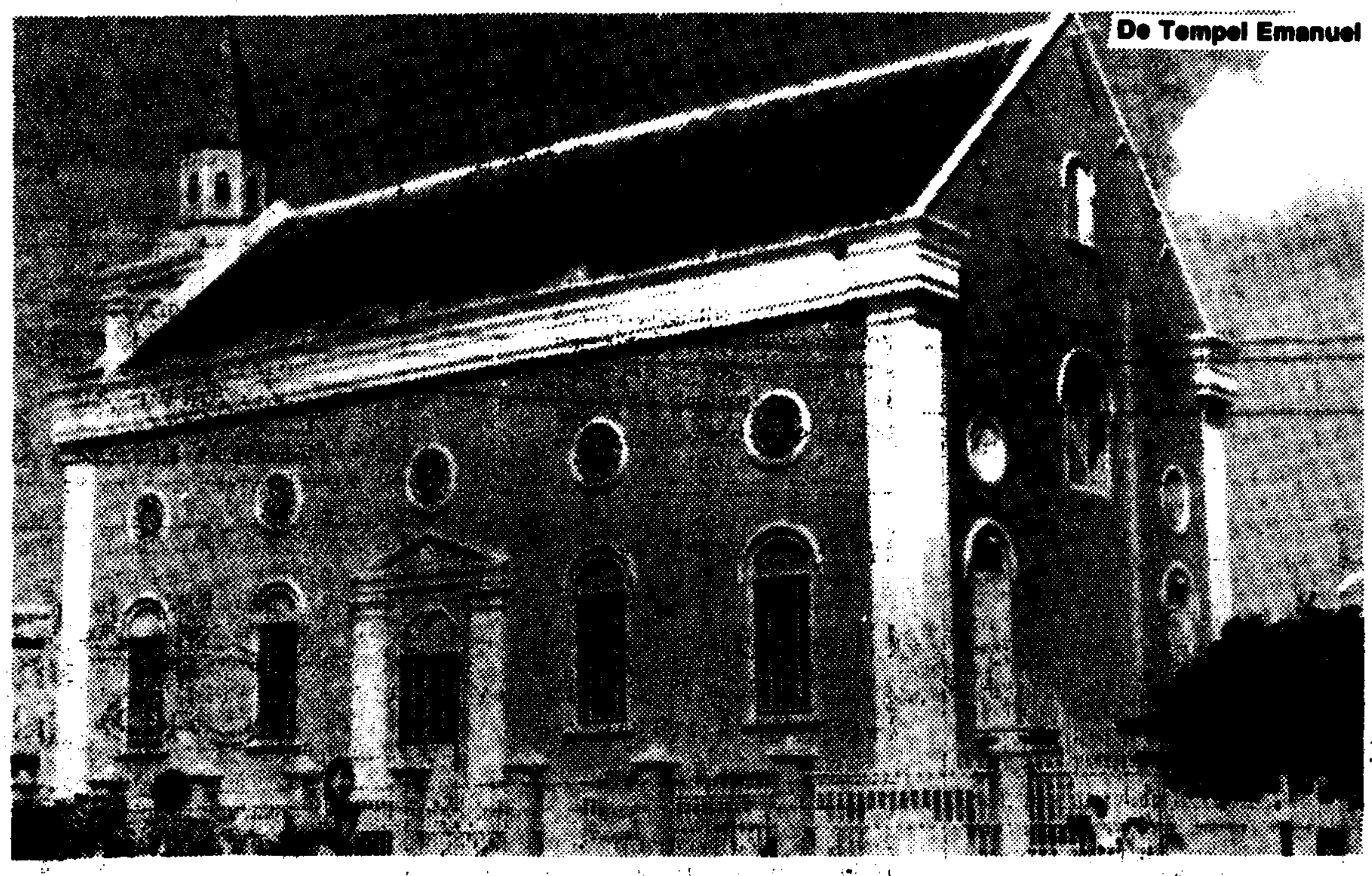
On the occasion of
of the
Mikvé

may the lord give
may the lord bles

de heer geve
de heer zegene

De Joden op Curacao..

(*Vervolg van pag. 1*)

De Tempel Emanuel

een fonds te stichten voor de bouw van een Synagoge, en in 1730 was men zo ver dat begonnen kon worden met de bouw van de tempel die tot op de dag van vandaag bekend staat als de oudste Synagoge van het Westelijk halfrond.

GRONDAANKOOP

Er waren al veel besprekingen geweest over hoe de Synagoge moest worden. Ook ging het niet allemaal even gemakkelijk met vergunningen en grondaankoop. De toenmalige gouverneur Jan Pieter van Collem had het niet zo op Joden; er werden problemen gemaakt waar ze niet bestonden en er was geduld en veel geld nodig om alles in goede banen te leiden. Uiteindelijk was men het erover eens geworden dat de prachtige Synagoge in Amsterdam model moest staan voor de Synagoge op Curacao. Elias en Manuel Namias de Castro kregen in Amsterdam de opdracht werklieden uit te zoeken en materialen aan te kopen, waarmee de bouw een aanvang kon nemen. En zo kon het dan eindelijk tot bouwen komen.

Twee jaar was men bezig om het prachtige gebouw dat iedereen in Curacao zeker van de buitenkant kent, tot stand te brengen. Ook toen al was men sterk in het misschatten van de kosten van een dergelijke bouwwerk. De bedragen die neergeteld moesten worden waren veel omvangrijker dan de wildste ramingen ooit aangegeven hadden. Maar eindelijk – want als je aan het bouwen bent kan het haast nooit vlug genoeg gereed zijn – kon deze Synagoge ingewijd worden: Pasen 1732, tweehonderdvijftig jaar geleden.

JAARTELLING

Binnen dit verhaal is er geen plaats om uitvoerig stil te staan bij alle bijzonderheden van deze Synagoge. We kiezen een klein [illegible] burgh die belast was met het toezicht op het timmerwerk en Hendrik Schielach die voor de bouw verantwoordelijk was, stonden met elkaar te praten over de tekst bij de ingang. O ja, ze spraken wel Hebreeuws, maar het was wel Hebreeuws met een erg Amsterdams accent, en Hebreeuws lezen, dat ging hun helemaal niet zo best af. Bij de ingang moest een Hebreeuwse tekst komen; dat wisten zij ook wel; dat was een oud gebruik. Er stond: "Bishnat Yaft Elohim L'Yefet Veyishkon B'Aholay Shem". Ze wisten zelfs dat het betekende: "Moge God het gebied van Jafeth vergroten en moge Hij verblijven in de tenten van Shem". Maar die gekke streepjes boven dat tweede woord; het was duidelijk dat ze niet opgelet hadden destijds op school. Door die streepjes werd immers het jaartal aangegeven: 4 - 9 - 0, en dat staat dan voor het Hebreeuwse jaar 5490, equivalent van het jaar 1730 in de Christelijke jaartelling.

Dat het een groot feest was toen de nieuwe Synagoge werd ingewijd kan iedereen begrijpen. Eindelijk was er weer ruimte om [illegible] aanleiding van de tekst uit Genesis die boven de ingang stond. Zonder dat hij Jan de Illan persoonlijk gekend had nam hij zijn woorden over. Hij sprak over de vrijheid van godsdienst die nu officieel verleend was, een vrijheid van godsdienst waarvoor Shem eigenlijk symbool was; hij sprak van de veranderde tijd sinds de eerste immigranten in 1651 hier hun geloof beleden; en hij sprak van het zand op de vloer van de Synagoge. Iedereen begreep dat zelfs een volk met een zo lange traditie als de Joden niet kon leven van de traditie alleen, maar dat in de verandering van de tijd er verandering zou komen in doen en laten van mensen, in doen en laten zelfs van Joden.

KROONLUCHTERS

Met trots luisterde de gemeente daarna naar de opsomming van de bedragen die bijeen gebracht waren voor deze tempel. Vol bewondering keek men naar de prachtige kroonluchters die van boven neer hingen, naar de schitterend uitgevoerde Ark; en naar de zwierig uitgestalde gebedsrollen. Dit was het werk van [illegible] Iedereen schrok wat op uit zijn mijmering toen de Rabbijn opeens weer verder was; het ging niet meer over hun Synagoge, maar over het volk onderweg; uitverkoren, dat wel, maar als je de tijd mocht geloven was dat geen voorrecht. Want het betekende knechtschap, verdrukking, achterstelling, en vooral achterdocht van ieder die niet Jood was. Mikvé Israel, De Hoop van Israel: door de woestijn van het leven naar het Beloofde Land. Het was of men deze woorden eerder gehoord had.

De jaren gingen voorbij. Nieuwe immigranten vulden soms de banken; soms ook verdwenen mensen uit hun gelederen zonder dat ze opgaven waarom. Verdwenen, weg, getrouwd met anderen die niet-Joods waren, hun Hoop vestigend op andere waarden dan die ze van huis meegekregen hadden. Hun kinds kinderen zie je tot de dag van vandaag rondlopen in de stad. Zonder dat je ze bij name kent, herken je iets bij hen van een verleden. De Davidsster hangt als gelukbrengende amulet om hun hals, en als je naar hun naam zou vragen, dan zou je merken dat het niet alleen een geluksamulet is, maar dat zij hun ster dragen als herinnering [illegible] ger, toen hun over- overgrootouders gingen naar de Synagoge op de hoek van de Columbus- en Jodenkerkstraat.

REFORMGEMEENTE

Allengs groeide de Joodse gemeenschap uit tot een zo grote groep dat ook in Otrabanda een Synagoge kwam. Weliswaar stond deze Synagoge onder leiding van Mikvé Israel, maar toch waren er veel controverses tussen beide gemeentes. Deze liepen zo hoog op dat er straatgevechten werden gehouden om elkaar het gelijk te betwisten. Ingrijpen van hogerhand bracht de gelederen weer bij elkaar.

Dan is het rustig tot in het midden van de 19e eeuw. De tijd van de economische teruggang komt op Curacao. Er is sprake van veel emigratie naar andere eilanden in Caraibisch gebied, naar Noord- of naar Zuid-Amerika. Maar ook zijn er onderlinge twisten die aanleiding zijn tot de stichting van de reformgemeente Emanuel in 1864. Het blijkt de eerste Sefardische reformgemeente ter wereld.

Als in 1867 deze reformgemeente haar Synagoge inwijdt, zingt er een gemengd koor en, is er een orgel dat hen begeleidt. De diensten zelf echter zijn nog geheel gebaseerd op Tora en traditie. Maar de verandering, waarvan al zo vaak sprake was, is nu opeens een feit, en wel op een heel andere manier dan men ooit in vroeger tijd vermoedde.

Tot diep in de 20e eeuw blijven de beide Synagoges naast elkaar bestaan. Twee kleine groepen Joden, uitgedund door emigratie, en versterkt door immigratie vanuit Europa. Maar nu is het anders: vanuit Europa komt nu een aanvulling voor de gelederen met een geheel andere traditie. De trotse Sefardische-Portugese Jood ontmoet zijn Askenasische broeder: Tevje, de melkboer die we kennen uit de musical Anatevka, tegenover Isaac de la Fuentes, de bankier of scheepsmagnaat. Toch is er geen sprake van echt tegenover elkaar staan. In het verhaal van 'Tevje' herkent 'De la Fuentes' zijn eigen verhaal van driehonderd jaar terug. Verdreven worden, achtervolgd worden, overal de schuld van krijgen. Was het niet hetzelfde verhaal als destijds van Jan de Illan?

PLURIFORMITEIT

De schrijver van dit verhaal heeft niet het voorrecht Rabbijn Simeon Maslin te kennen. [illegible] aangaf, dit verhaal is waar en niet waar. Daarom is het volgende te begrijpen: Rabbijn maslui begrijpt dat twee zo kleine gemeenschappen, zo dicht bij elkaar, niet voort kunnen bestaan, als zij niet samen gaan. Hij praat en praat, en overal waar hij komt, legt hij het accent op wat de Joden hier op dit eiland bindt, niet op dat wat hen scheidt. Pluriformiteit! Eenheid in verscheidenheid! En zijn woorden krijgen weerklank. In 1964 wordt er tot een samengaan besloten. Van dan af heet deze gemeenschap de Verenigde Nederlands-Portugese Congregatie Mikvéh Israel-Emanuel. En de oudste Synagoge wordt hun huis van gebed.

De eerste keer dat beide groepen weer samenkomen loopt Rabbijn Maslin met van ontroering vervuld gemoed de mahoniehouten theba op. Als hij begint te preken wordt het doodstil. Wat zal hij zeggen? Hij kucht nog even, het is of hij wat weg moet slikken. Dan begint hij: "Wie veel gereisd heeft, begrijpt [illegible] re tijd achter ons liggen, ook de toekomst zal veel van ons [illegible] gen. Alleen als wij de hoop [illegible] ven koesteren, zullen wij de p[illegible] blemen waarvoor we komen [illegible] staan aankunnen. Wij leven [illegible] een veranderende wereld, [illegible] anderingen die ook doordrin[illegible] in onze eigen, kleine wereld. [illegible] leen als wij durven hopen, [illegible] de allerhoogste met ons [illegible] Mikvéh Israel - Emanuel!"

Tweehonderdvijftig jaar be[illegible] de Synagoge. Er is feest. D[illegible] terecht. Het is de oudste S[illegible] goge in de nieuwe wereld. D[illegible] om komen de beroemdste [illegible] fessoren die de Joodse gem[illegible] schap internationaal kent [illegible] hier; daarom houdt de W[illegible] Union for Progressive Juda[illegible] hier zijn jaarvergadering; daa[illegible] komt de Amerikaanse t.v. [illegible] opnamen maken van de geb[illegible] tenissen ter gelegenheid van [illegible] jubileum.

Als vanavond, 19 maart 19[illegible] om acht uur de plechtige [illegible] denkingsdienst zal plaatsvind[illegible] dan zal de deur weer openst[illegible] zodat de vermoeide vreemde[illegible] [illegible] kom is en mee mag aanzitten.

Joodse puzzel

Het overgebleven woord is. . . . .

Spelregels: Alle gegeven woorden komen in de puzzel voor, horizontaal, vertikaal, diagonaal, achterstevoren, zoek die woorden op en omcirkel de letters, de overgebleven letters vormen het gevraagde woord.

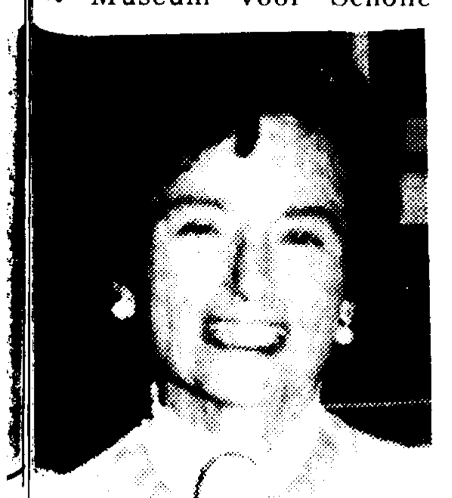
```
S E Z O M M B A D A N I B A I N O A C H
U R I A S A B O J I Z A A K K E Z R A V
C E A E L J E S A J A J A K O B B A A L
I D I V A D A N N A S O H E S I M S O N
T H E U D A S I A G G A H B L E A M S I
I Z H A R B A R U C H C L E H C A R I S
V S A U L O N A D M A H A R B A A I R U
E S R R E S D R A S S R A H C S A S S I
L O O F H U T D E M A S P R E D I K E R
L O T Z A F U P P H I L E M O N A R A T
S U Z E J R A B A A S S U E R U S M S E
M I A R H P E E K I S L H A R A N I I M
K U K A B A H S P R E U K E N S O R L E
L E I N A D A M U I M O N O R E T U E D
H A N N A B E M E L A S U R E J I P M M
A M O S B H T U R A I M E R E J E V A E
A I A A D A M O S E E N S A I K E D E S
A A R O N T S E E F N E T T U H F O O L
B A L A A M U E L E A Z A R E N A B A L
B A R M I T S W A R L A W S T I M T A B
```

Ai, Adam, Amos, Aaron, Abraham, Abinadab, Assuerus, Baal, Balaam, Barabbas, Baruch, BarJezus, Barmitswa, Batmitswa, Dan[illegible] David, Demas, Daniel, Demetrius, Deuteronomium, Eva, [illegible] Ezra, Elisa, Eleazar, Ephraim, Esdras, Fares, Hanna, [illegible] Haggai, Hosanna, Habakuk, Izaak, Izhar, Ismael, Issaschar, Job, Jakob, Jesaja, Jeremia, Jerusalem, Kis, Lea, Lot, Levi, Laban, Loofhut, Leviticus, Loofhuttenfeest, Mozes, [illegible] Noach, Purim, Pesach, Philemon, Prediker, Osee, Obadja, Re[illegible] Ruth, Rachel, Rebekka, Sem, Saul, Sara, Simson, Sedekia, Spreuken, Tara, Torah, Theudas, Ufaz, Uria, Urias.

Religieus kunstenaar

MEVROUW SUZANNE PERLMAN IS Hongaarse van geboorte. Door haar huwelijk werd zij Nederlandse. In de meidagen van 1940 vertrokken zij en haar man - mede op aandringen van anderen - naar Curacao. Een jonge familie in een nieuwe wereld; hij een zakenman met internationale connecties, met kennis en know-how; zij een jonge vrouw, van huis uit gevoed met belangstelling en liefde voor de kunst; beiden geloofsbannelingen, die geheel in de traditie van de Joden op Curacao, hun actieve bijdrage wilden leveren aan de opbouw van het land dat hen opnam.

Suzanne Perlman is kunstenaar in hart en nieren. Haar vader was verbonden aan het Museum voor Schone

Kunsten in Hongarije; hij was een groot verzamelaar van schilderkunst en hij beschikte over een zeer uitgebreide kunstbibliotheek. De familie was diep religieus; zelf Joods was er wel de brede visie en de grote eerbied voor alle geloven, in de overtuiging dat het goddelijke immanent is in ieder mens. Beide aspecten, opgevoed zijn in het geloof en in de kunst, komen tot uiting in haar schilderkunst.

Curacao was voor mevrouw Perlman een wonder van schoonheid. Daaraan wilde zij uiting geven, niet alleen in woorden (zij verzorgde jarenlang kunstbeschouwingen en muziek-recensies), maar ook en vooral in de schilderkunst. In haar zoeken naar een benaderen van het Oneindige is het vooral de verwondering over al het bestaande die haar inspireert. De eerbied die daaruit voortvloeit, uit zij in haar schilderkunst die hierdoor als het ware haar geloofsbelijdenis wordt.

Voor haar opleiding studeerde zij aan de Colombia Universiteit van New York, de St. Martin School of Art te Londen en San Miguel de Allende in Mexico. Zij werkte onder leiding van Sidney Gros te New York en met Oskar Kokoschka te Salzburg. Op deze wijze kon haar techniek groeien en haar talent rijpen.

Met een gereserveerde trots vertelt zij van haar exposities overal ter wereld; diezelfde gereserveerde trots is er, wanneer zij vertelt wie schilderijen van haar in hun privé-verzameling hebben, en welke musea werken van haar aankochten. Maar daarbovenuit straalt haar dankbaarheid voor het feit dat zij op deze wijze mag bestaan. Want geenszins gaat het haar om haarzelf; ik zou zelfs willen zeggen dat bij deze sensitieve vrouw de dankbaarheid een grondtrek van haar wezen is: haar

In gesprek met Suzanne Perlman

schilderijen die door Curacao en door Antilliaanse motieven geïnspireerd zijn, zorgen op hun beurt mede ervoor dat er internationaal belangstelling is voor de Antillen en voor Curacao. Joodse motieven zoals bij een Chagall treft U in haar werk niet aan.

Toch is zij diep religieus en zij probeert de eerbied voor de Joodse godsdienst die zij van haar vader heeft meegekregen, in haar godsdienstig beleven tot uiting te laten komen. Of het de ware godsdienst is, is niet belangrijk; sensitief als zij is beluistert zij in iedere godsdienst de symbolen die teken zijn van het goddelijke in de mens. Naar haar gevoel is het haar religiositeit en haar verwerking van Curacao en van het Antilliaanse levensgevoel die - wanneer zij erin slaagt deze te uiten - aan haar schilderijen de zeggingskracht geven die communicatie bewerkstelligen.

Voor haar betekent de wens: "Volgend jaar in Jerusalem!" een wens voor meer begrip voor de Joden en het Jood zijn, voor het wegvallen van vooroordelen. 'Wij Joden zijn niet beter, maar ook niet slechter dan andere mensen; geeft ons en alle mensen het recht om echt mens te zijn.'

Uitgave zilveren munt met 50 gulden waarde

WILLEMSTAD — De regering van de Nederlandse Antillen heeft besloten om ter herdenking van het 250-jarig bestaan van de Synagoge Mikvé Israel-Emanuel een zilveren munt uit te geven. Deze munt is een wettig betaalmiddel.

Maximaal worden hiervan tienduizend exemplaren geslagen. Iedere munt vertegenwoordigt een waarde van vijftig gulden.

De beeldenaar van de betreffende herdenkingsmunt ziet er als volgt uit:

— op de voorzijde: het portret van Hare Majesteit koningin Beatrix met als omschrift de woorden "Beatrix Regina - Nederlandse Antillen".

— op de keerzijde: boven de waarde-aanduiding "50 G" een afbeelding van de Synagoge (zie bijgaande foto) die als tekst meevoert "Synagoge Mikvé Israel-Emanuel" en de jaartallen 1973 en 1982, het muntteken en eventueel het munt-meesterteken.

Het gaat om een ronde munt met een diameter van 38 millimeter, die bestaat uit 925/1000 zilver. De munt weegt in totaal 25 gram en heeft een gladde rand. Zowel de voorzijde als de keerzijde is omgeven door een parelrand.

Het organisatie-comité van de jubilerende Joodse gemeente heeft deze week de eerste herdenkingsmunten ontvangen, die zullen worden uitgereikt aan enkele hoogwaardigheidsbekleders onder wie koningin Beatrix, gouverneur drs Ben Leito en premier Don Martina.

De munten zijn pas tegen eind april/begin juni voor het publiek verkrijgbaar. Aangenomen wordt dat de verkoopprijs zal komen te liggen rond de 85 gulden per stuk. Daarover moet de minister van Financien uiteindelijk beslissen.

De fusie

DE HEER CHARLES GOMES Casseres is president van het 'Consejo de Ancianos' van de gemeente Mikvé Israel-Emanuel. Hij is 14 jaar voorzitter geweest van Tempel Emanuel; hij was de eerste twee jaar na de fusie tussen Emanuel en Mikvé Israel 2e voorzitter; daarna was hij twee jaar 1e voorzitter. De Heer Gomes Casseres is dus zeer betrokken geweest bij de hereniging van deze twee Joodse gemeentes op Curacao; hij kent de problemen die overwonnen moesten worden van binnenuit; ook is hij zeer op de hoogte van de situatie van de gemeente Mikvé Israel-Emanuel in haar beginperiode.

Zoals elders in dit blad

In gesprek met Charles Gomes Casseres

verteld wordt scheidde een groep liberaal voelende Joden in 1864 zich af en bouwden een eigen Synagoge, die in 1867 gereed kwam. Deze staat bekend als De Tempel.

Het verhaal van de heer Gomes Casseres start vanuit de gemeente Emanuel. Hij vertelt dat er de laatste decennia geen gediplomeerde Rabbijn was, maar dat de diensten geleid werden door een voorganger, Sjon Mortimer Alvarez Correa. Door de geisoleerde positie van Curacao echter konden de ontwikkelingen in de wereld van het Jodendom niet goed bijgehouden worden. De tweede oorlog versterkte dat isolement, en van lieverlede verminderden de liturgische vieringen tot slechts die van de belangrijkste feestdagen. Dat was een reden voor het bestuur van de gemeente om te denken aan een geschoolde opvolger.

Dr. W.J. Goslinga, inspecteur van het onderwijs, vertrok in 1946 naar Nederland om leerkrachten te werven voor het Peter Stuyvesant College. Onder hen bevond zich Dr. Maurits Goudeket; deze was in Amsterdam zeer betrokken geweest bij de Joodse gemeente. Het was dan ook niet verwonderlijk dat hij naast leraar Natuurkunde part-time geestelijk leider werd van de gemeente Emanuel. Hij was de man die de aansluiting bij de geörganiseerde Reformbeweging van de USA tot stand bracht; ook zorgde hij voor de verbinding met de World Union for Progressive Judaism. Toendertijd was het nog de gewoonte dat uitgezonden leraren eens in de zoveel jaar zes maanden verlof kregen. In de vier verlofperiodes van de Heer Goudeket kwamen gepensioneerde Reform. Rabbijnen uit Amerika ter vervanging, en op die manier konden de diensten voortgang vinden.

Toen de heer Goudeket zou repatrieren (in 1960 werd hij rector van het Spinoza-lyceum in Amsterdam) heeft men dan ook naarstig gezocht naar een jonge Amerikaanse Reform-Rabbijn; in 1962 werd Rabbijn Simeon Maslin bereid gevonden naar Curacao te komen. Deze was 31 jaar jong, zeer actief en zeer op de hoogte van de bewegingen binnen het Jodendom. Hij reorganiseerde de diensten, hij richtte weer een school op, en hij hielp B'nai B'rith op Curacao weer tot leven te brengen. Maar de gemeente Emanuel was klein, en ook de gemeente Mikvé Israel was klein. Bovendien had Mikvé Israel moeite om een goed Rabbijn te vinden. Daar kwam nog bij dat de eredienst in Mikvé Israel nog steeds orthodox was, terwijl de gemeente-leden meer liberaal voelden. Ook zorgden familierelaties en vriendschappen over en weer tussen "Ortodoxe" en "liberale" Joden voor de nodige contacten.

Er was in feite een katalysator nodig nu de twee groeperingen weer bij elkaar te brengen. De katalysator werd Rabbijn Maslin. Hij was een zeer goed predikant en zijn diensten werden druk bezocht. Ook richtte hij 'adult education classes' op, zodat ingehaald kon worden wat aan kennis van en over het Jodendom ontbrak. Hij legde sterk de nadruk op de Reconstructionism-school binnen het Jodendom.

De extra-instructie, maar ook de overredingskracht en de diplomatie van Rabbijn Maslin bewerkte dat wat iedereen voelde, werkelijkheid werd: in 1963 werd Mikvé Israel en Emanuel "de facto" één gemeente; een jaar later, in 1964, stemden de besturen van beide gemeentes tijdens een afzonderlijk, edoch gelijktijdig, op hetzelfde uur gehouden vergadering voor een hereniging ook 'de jure'; bij deze fusie gingen alle historische rechten van beide gemeentes officieel over in de nieuwe verenigde gemeente Israel-Emanuel.

Het zal duidelijk zijn dat deze periode van hereniging van enorme betekenis is geweest en nog steeds is. Door de bezinning die er eigenlijk van ieder gemeentelid gevraagd werd

voor deze hereniging, verdween het gebrek aan belangstelling, werd de kernnis vergroot en groeide de betrokkenheid bij de eigen nieuwe gemeente.

In deze contekst wordt volgend jaar in Jersusalem' het geestelijk Jerusalem, in de geest van de bron, zoals ook in Jesaja geschreven staat en zoals wekelijks in de eredient gebeden wordt, niet alleen voor de Joden, maar ook voor de gehele mensheid, in de hoop dat de wapens omgesmeed zullen worden tot ploegen en dat de wolf zal grazen naast het lam.

Functie van Sisterhood

HET DAK VAN DE SYNAGOGE Mikvé Israel-Emanuel wordt geschraagd door vier grote zuilen. Deze zuilen dragen de namen: Sara, Rebecca, Lea en Rachel, vier bekende vrouwen uit de Bijbel. Ik vraag de dames van de Sisterhood of zij nog steeds de pijlers zijn waarop de gemeente steunt of dat het hier slechts gaat om mooie symboliek.

Er zijn verschillende reacties, uiteraard, want er zijn zes dames van de Sisterhood aanwezig. Het is een onderling aftasten. De antwoorden variëren van: 'Wij zórgen voor de kinderen en hun opvoeding en voor de huishouding.' tot 'Wij geven steun aan wat onze mannen ondernemen.'; van 'Wij zijn een rustpunt in het gezin.' tot 'Wij dragen uit en houden gaande wat afgesproken is, zowel binnen het gezin als binnen de gemeente.'.

Dit laatste: uitdragen en gaande houden wat afgesproken is, is datgene waarin de zes dames van de Sisterhood elkaar vinden. De pilaar-functie, of liever de rol van de brouw binnen de gemeente is trouwens wel meer zichtbaar geworden. Was het bijvoorbeeld in vroeger dagen zo dat voor een "minyan", het minimum nodig voor een liturgische viering, minstens tien mánnen aanwezig moesten zijn, tegenwoordig is het zo dat vrouwen evenzeer meetellen, en dat geldt niet alleen voor het al of niet doorgaan van liturgische vieringen. In het hoofdcomité voor de voorbereiding van het 250-jarig jubileum bijvoorbeeld hebben vier vrouwen zitting. Maar er is meer: in de bestuursvergaderingen van de gemeente — vroeger een pure mannenaangelegenheid — is steeds een officiële afvaardiging namens de dames aanwezig; deze heeft weliswaar 'de jure' geen stemrecht, maar 'de facto' is haar stem erg belangrijk. Ook heeft er voor het kiezen van het bestuur van de gemeente een wijziging plaatsgehad: niet het gezinshoofd stemt, maar per familie wordt één stem uitgebracht, en dat kan zowel door de man als door de vrouw geschieden.

Binnen de gemeente Mikvé Israel – Emanuel is er echter geen drijven van de kant van de vrouwen om alle 'rechten' ook voor zichzelf op te eisen. In Amerika zijn er bijvoorbeeld vrouwelijke rabbijnen; hier heeft men daar niet zo'n behoefte aan. Ook zijn er plaatsen waar de Bar Mitsvah zowel voor jongens als voor meisjes plaatsvindt; hier is men daar niet aan toe. Het is geenszins een verwerping van deze veranderingen, maar men hoeft niet zo nodig voorop te lopen.

Binnen de Sisterhood is er

In gesprek met de Sisterhood

veel meer behoefte aan gezamenlijkheid en continuïteit. De gezamenlijkheid blijkt al uit het feit dat zes dames samen de moeite nemen om iets over de Sisterhood te vertellen; de continuïteit blijkt uit de leeftijd van de aanwezige dames, die twee generaties omvat.

De laatste zichtbare activiteit van de Sisterhood is de verzorging van de publicatie van een kookboek: Recipes from the Jewish Kitchens of Curaçao; elders in dit blad treft u hieruit enkele recepten aan. De Sisterhood van Mikvé Israel-Emanuel is aangesloten bij de National Federation of Temple Sisterhood van Amerika. De voornaamste taken zijn: zorg voor de Synagoge en charitatief werk. 'Het dagelijks beleid, dat is in handen van de mannen binnen de gemeente. En onze namen? Och, dat is niet zo belangrijk; gewoon de Sisterhood van Mikvé Israel-Emanuel.'

Sara, Rebecca, Lea en Rachel, het lijkt geen symboliek.

Joods museum

MEVROUW MIRJAM CAPRILES is bescheiden. Onder geen voorwaarde wil zij conservatrice genoemd worden van het Joods Museum; onder geen voorwaarde mag er van haar een foto in de krant komen. Zichzelf beschouwt zij als "slechts" administratrice van dit Museum. Volgens haar zou de documentatie bij de tentoongestelde voorwerpen uitgebreider kunnen zijn; veel tijd of gelegenheid om daaraan te werken heeft ze niet; er zijn altijd mensen die zij moet vertellen over de tentoongestelde voorwerpen; zij doet dat graag en met enthousiasme.

In gesprek met Miriam Capriles

Het gebouw waarin het Museum gehuisvest is, is van iets oudere datum dan de Synagoge. Heel vroeger moet het het huis van de rabbijn zijn geweest; later was er een Chinese wasserij in gevestigd. Wanneer men de patio van het Museum betreedt, ziet men rechts het rituele bad. Dit is tot + 1850 als zodanig in gebruik geweest; tegenwoordig gaat men voor het rituele bad naar een rustige baai. Links op de patio ziet men tegen de muur afgietsels van de grafzerken op de begraafplaats Bet Chaim.

In het museum zelf treft men dan historische en artistieke voorwerpen aan die voor het nageslacht bewaard moeten blijven. Zo is er een etui waarin de operatieve instrumenten voor een besnijdenis zijn opgeborgen en ook de Stoel voor Elia, waarop de peetvader bij de besnijdenis plaats neemt met het kind. Het operatie-instrumentarium wordt niet meer gebruikt — dat is verouderd — maar de stoel wel. Die gaat dan voor de gelegenheid naar het huis van het borelinge.

Er zijn meer voorwerpen die nog 'in actieve dienst' zijn Eén daarvan is de zilveren schaal die bij bruiloftsvieringen gebruikt wordt. Daarop wordt dan bij die gelegenheid een glas gebroken. Het geweld dat daarvoor nodig is, blijkt uit de inkepingen en butsen op de schaal zelf.

Boeiend zijn ook de mantels die om de gebedsrollen gedrapeerd kunnen worden; deze zijn verschillend van kleur. Het feest dat gevierd wordt, bepaalt de kleur van de gebedsrol. Met Joods Nieuwjaar bijvoorbeeld is alles in de Synagoge in het wit; ook de rabbijn verschijnt dan in een witte toga.

Ook zijn er verschillende soorten jatten aanwezig. De jat is de aanwijsvinger die gebruikt wordt om de gebedsrol te lezen, om besmeuring ten gevolge van vingerzweet te voorkomen. Leuk daarbij is natuurlijk de etymologie; in het Nederlands kennen we het woord "jatten" voor "vingers", en in overdrachtelijke zin voor "stelen" ('je mag niet stelen' wordt in het bargoens 'je mot je jatten thuishouwe'). Dat woord is rechtstreeks aan het Hebreeuwse woord Yad ontleend.

Verder treft men op de 2e verdieping van het Museum een gedekte tafel aan. Deze geeft een indruk van hoe het Paasfeest thuis bij de Joden gevierd wordt. Om de bevrijding uit de slavernij in Egypte te vieren wordt de tafel zo feestelijk mogelijk gedekt. Dat is hier ook het geval. Ook het rituele eten dat dan gebruikelijk is, ligt — in versteende vorm — op tafel: de lamsbout ter herinnering aan de uittocht; het ei als symbool van de vruchtbaarheid; water en zout als herinnering aan de tranen die gehuild werden in de slavernij; radijs en selderij als bittere kruiden om nooit of te nimmer de uittocht te vergeten; het ongedesemde brood. Verder is er een stoel en een glas voor Elia, of voor de vreemdeling die vermoeid van zijn tocht om onderdak vraagt.

De jongste vraagt dan aan zijn vader, waarom deze avond anders is dan alle andere. Dan komt het verhaal van de Uittocht, de Haggadah. En omdat niet iedere vader even goed kan vertellen zijn er Haggadahboeken voor alle leeftijden; daarvan zijn er vele in het Museum.

Na haar rondleiding overval ik Mevrouw Capriles een beetje met mijn nogal persoonlijke vraag, wat voor haar betekent: Tot ziens, volgend jaar in Jerusalem. Voor haar is daarvan de essentie dat er vrede mag zijn voor alle mensen, ook voor de Joden, die zich nog zo vaak opgejaagd en als 'niet-gewenst' ervaren.

Begenadigd perfectionist

MORRIS GANDELMAN is een perfectionist. Alles wat in zijn blikveld komt wil hij kennen, niet als een amateur, maar als een beroeps. Hij was vijf jaar oud, toen hij met zijn ouders uit Roemenie vertrok. Er was - naar zijn gevoel - nog geen oorlogsdreiging. De familie werd Nederlander en vertrok naar Curacao. We schrijven op dat moment 1931.

De heer Gandelman bezocht de Hendrikschool. Door de vroege dood van zijn ouders was hij niet in de gelegenheid verder te studeren. Alles wat hij weet en kent, heeft hij zichzelf geleerd. Hij is een ware autodidact met een zeer brede belangstelling. Misschien dat sommigen op Curacao nog weten hoe goed hij kon schaken. Het is een van z'n hobbies. Maar ook in zijn vak, goudsmid en diamantzetter, geniet hij grote faam. Veel sieraden in zijn winkel zijn van eigen ontwerp. Hij gebruikt daarvoor rubberen mallen die hij bewerkt met een chirurgenmes. Deze lancetten koopt hij bij het gros. Leuk is daarbij de anecdote dat de juffrouw die hem de eerste keer hielp, in stomme verbazing vroeg: Maar dokter, opereert u zo veel!

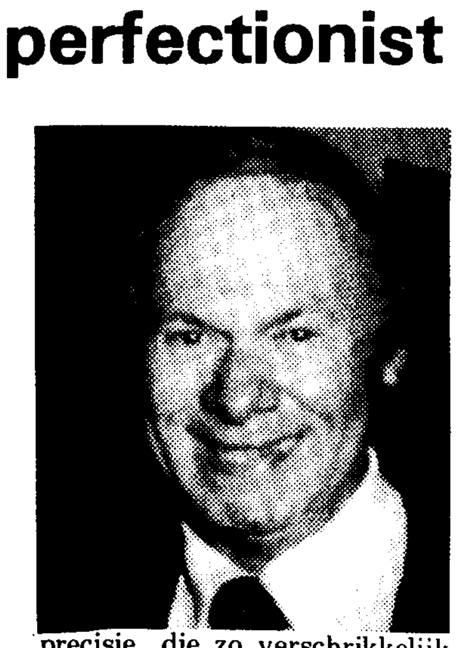
Acht jaar geleden liet hij voor

In gesprek met Morris Gandelman

het eerst van zich horen als portrettekenaar. Hij zond twee tekeningen in voor een tentoonstelling van Antilliaanse kunstenaars. De andere dag stond de Beurs- en Nieuwsberichten bij hem op de stoep voor een interview 15-1-1974.

Ik heb het voorrecht de groei van een waar kunstenaarschap in getekende portretten voor me te zien. De eerste portretten confronteren de kijker met een getalenteerd tekenaar; de laatste maken duidelijk dat je te maken hebt met een geniaal portretkunstenaar.

Met een ware bezetenheid heeft hij zichzelf in de tekenkunst gestort. Zijn doel was het wezen van een persoon in een tekening weer te geven. Het mag geen goed geslaagde foto lijken, maar door de belichting van het gezicht moeten die zaken die tot het wezen behoren van iemands persoon, tot uitdrukking gebracht worden. Dat is de eis hij zichzelf stelt ter enerzijde; ter andere zijde eist elk gezicht van hem een

precisie, die zo verschrikkelijk groot is, dat menigeen die ooit weleens een goed gelijkend portret getekend heeft, verbaasd zal zijn over het maanden in beslag nemende werk dat de heer Gandelman zich getroost.

In zijn tekenwerk gaat hij zwanger van wat hij moet tekenen, Het is een groeiproces dat naarmate de tijd verstrijkt op hem werkt als een obsessie. Het werk moet 'af' zijn, voltooid worden én perfect zijn. Iemand die daarin slaagt durft ook zelf van zijn vroeger werk te zeggen wat eraan ontbreekt. Eerst was het nog een tekort aan technisch kunnen, maar nu - in de leeftijd der midvijftigers - durft hij ook te zeggen dat zijn groei in zicht op mensen verdiept is. Iemand die op deze manier de werkelijkheid weer geeft dat verbetering niet mogelijk is - en er zijn zeker vier portretten waarin dat gerealiseerd is - heeft het moeilijk. Het kunstenaarsschap eist dat je verder gaat, steeds opnieuw proberen datgene in mensen weer te geven waar woorden of ontmoetingen ontoereikend voor zijn.

Het kunstenaarsschap van Gandelman fascineert zo, dat het aspect van het Jodendom wat op de achtergrond raakte. Toch stel ik ook hem mijn vraag: Wat betekent voor U: Tot ziens, volgend jaar in Jerusalem?

Zijn antwoord: Toen Israel nog niet bestond, was die wens veel reeler. Boven iedere Jood hangt een wolk, en de plaats waar je woont is zo belangrijk. Het liberale Nederland is ons gunstig gezind. Maar vandaag de dag kan ieder die niet aarden kan - waar dan ook - omdat hij als Jood er niet gewenst is, naar Israel gaan. De wens is gebleven, maar is voor mij - in deze situatie - een traditie, zoals je ook zegt: Gelukkig nieuwjaar, zonder die wens steeds in al zijn reikwijdte te verstaan.

Academisch symposium in Centro Pro Arte

Prof. dr. Yosef Yerushalmi

OP ZONDAG 21 MAART wordt er in het Centro Pro Arte een academisch symposion gehouden over de Westerse Sephardische Geschiedenis in de 17e en 18e eeuw in Curacao en het Caribisch gebied. Dit vindt plaats ter gelegenheid van het 250-jarig bestaan van de Mikvé Israel-Emanuel Synagoge.

Voor dit symposion zijn verschillende Joodse professoren gevraagd hun bijdrage hieraan te leveren. Prof. Dr. Alfred Gottschalk zal de lezingen inleiden en gespreksleider zijn bij de perioden die aangeduid zijn in het programma als: Question Period.

Er worden vier voordrachten gehouden door respectievelijk Prof. Dr. R.J. Zwi Werblowsky, hoogleraar aan de Hebreeuwse Universiteit van Jerusalem; Prof. Dr. Josef Yerushalmi, hoogleraar aan de Columbia Universiteit te New York; Prof. Dr. Yosef Kaplan, hoogleraar eveneens aan de Hebreeuwse Universiteit te Jerusalem; en Prof. Dr. Daniel Swetschinski, hoogleraar aan de Universiteit van Arizona, Tuscon.

Prof. dr. Swetschinski

De eerste lezing gaat over: waarom, wanneer en hoe de Joden uit Spanje en Portugal en hun afstammelingen 'Shephardim' heten en hoe hun specifieke tradities zich hebben ontwikkeld.

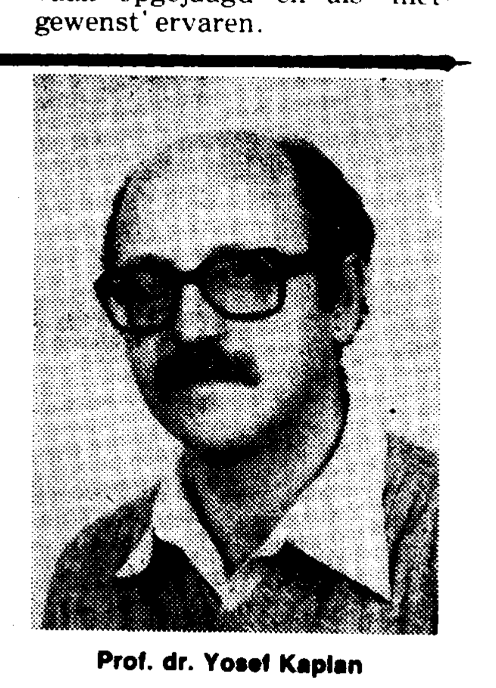
De tweede lezing behandelt plaats van Curacao in de vroege moderne Joodse geschiedenis vooral wat wettelijke status, cultuur en economische trend betreft.

Het derde onderwerp van die dag belicht de geestelijke en wereldlijke band tussen de Portugese samenleving in Amsterdam en Curacao in de 17e en 18e eeuw, toegespitst op de organisatorische relaties, de uitzonderlijke aspecten van Curacao en de aktiviteiten van de Amsterdamse Rabbijnen in Curacao.

Tenslotte volgt als laatste thema een vergelijking tussen Joodse ondernemingen in het gebied rond de Middellandse Zee en 't Caraïbische; het conflict tussen Christendom en Islam enerzijds en dat tussen Spanje en Holland/Engeland anderzijds voor zover er Joodse ondernemingen bij betrokken zijn, kortweg genoemd: Het avontuur van de Joodse vestiging op Curaçao en in het Caraïbisch gebied.

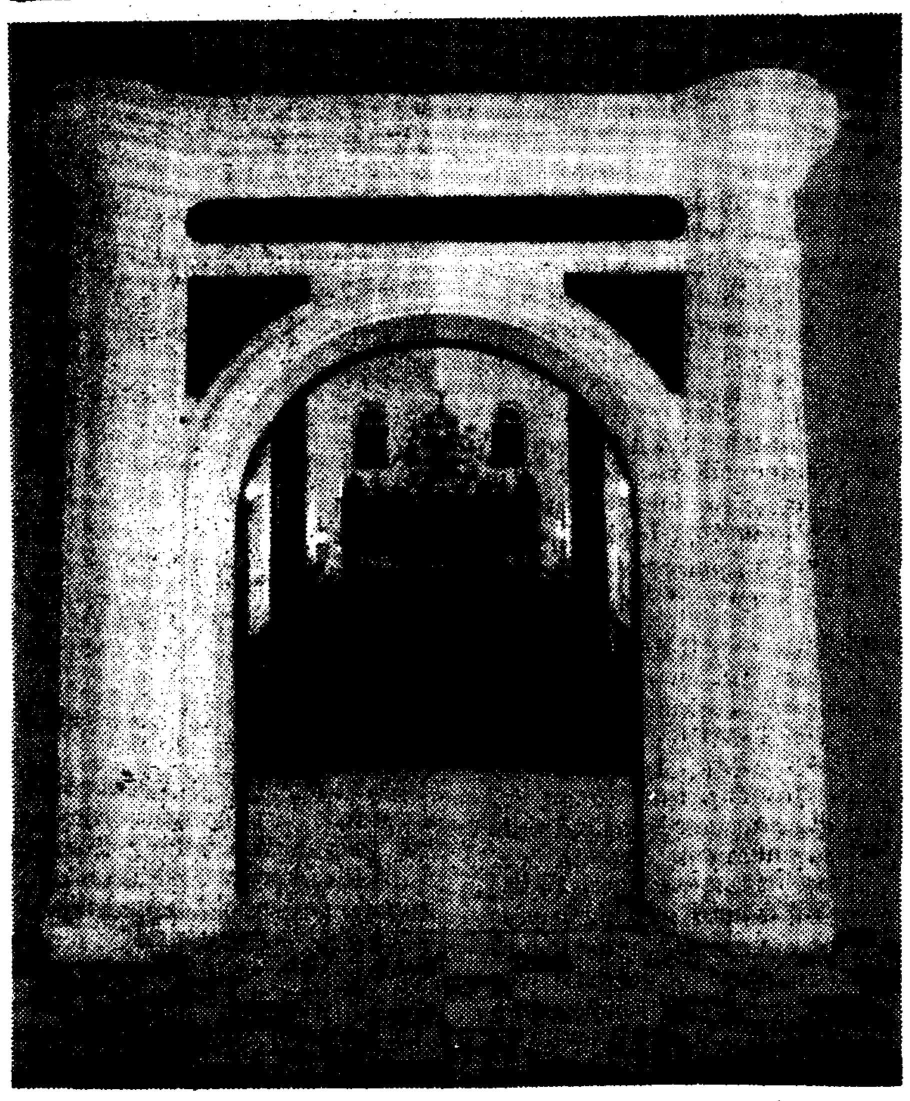
Prof. dr. Zwi Werblowsky

Prof. dr. Yosef Kaplan

Tussen deze lezingen zal de aanwezigen koffie, thee en een lunch worden aangeboden, en is er - zoals reeds gezegd - de mogelijkheid tot vragen-stellen. Iedere belangstellende is van harte welkom op zondag 21 maart a.s.

Het Symposium begint om 9.00 a.m. en eindigt rond de klok van vijf uur in de middag.

THE SYNAGOGUE PORTALS *(above)*. This is the entrance from the Courtyard into the Synagogue. The upper inscription is described in the text under "The Entrance." The inscriptions to the upper right and left of the great mahogany doors read "B'makhelim abarekh Adonai" ("In the congregations I will bless the Lord" – Psalms 26:12).

The Spanish-Portuguese Congregation in 1982

THE PRESENT-DAY Congregation Mikve Israel-Emanuel is the product of a historical mosaic. Ethnically the majority of its members are still direct-line descendants of the Spanish and Portuguese Jews that came to settle on this island in the seventeenth and eighteenth centuries. Their Spanish and Portuguese family names attest to that. Yet in the course of time it has come to encompass also oriental Sepharadim that established themselves here in the early part of the present century, and since the end of World War II a small but growing number of Ashkenazim have likewise come to strengthen its ranks. In total Mikve Israel-Emanuel's present membership does not surpass 300 souls, in all of its long history it never exceeded 2000. The blend has been a most felicitous one and is expressed in all levels of its organizational bodies. In this anniversary year for instance, the Parnas-Presidente (President of the Board) is an Ashkenazi, an Oriental Sepharadi is Parnas de Chevra (Assessor) and the Presidente del Consejo de Ancianos (Council of Elders) is Spanish/Portuguese. The incumbent rabbi is an American of Eastern European descent as were several of his predecessors. This year's Chatan Torah was Spanish Portuguese and the Chatan Bereshit was Ashkenazi.

Its present ritual is similarly the result of a series of historical developments. Originally strictly Orthodox Sephardi according to the rite of its famed mother congregation, the Spanish Portuguese Synagogue of Amsterdam, it gradually developed its own strain, more adapted to the limited local conditions of a small island in the New World, and finally after its merger with the former Reform Congregation Temple Emanuel, composed of the same Spanish Portuguese stock and ancestry, adopted the Reconstructionist Prayerbook of Mordechai Kaplan as its principal source of liturgy. It thereupon became a member of both the Reconstructionist Foundation of America and the WUPJ. However, particular care was taken to preserve in the fusion process all those elements of the Sephardi ritual that were still meaningful to the congregants and were compatible with the liberal orientation of the membership. For instance the Torah Service on Shabbat mornings is still largely in its original format; and for example the Prayer for the Queen and the Authorities is still recited in the original Portuguese language.

Customs and practices as also to some extent, the songs accompanying the services, are jealously preserved in their Spanish-Portuguese versions, and there is a constant effort to re-introduce any that will have relevance in the new-old religious structure. The language of the uninterrupted day-long service of Yom Kippur is comprised mostly of Hebrew, then English, some Portuguese, some Spanish, some Dutch, while Haftarah of Jonah is read in Papiamento.

Papiamento is the 300-year old language of the island containing Spanish, Portuguese, [illegible] elements in its rich ethymology. On Kol-Nidre the Parnassim and the Chattanim wear tails and top hats, just as in all the other Spanish Portuguese Synagogues in the world. The congregation maintains a Hebrew school, which it runs jointly with the Ashkenazi Congregation SHAAREI TSEDEK. Other congregational activities include Adult Education classes and Bible courses. There is non-professional, mixed choir comprised from its own membership, and an active Sisterhood. Members belong in significant numbers to the local chapter of B'nai B'rith and their children are members of BBYO (B'nai B'rith Youth Organization). Interest in all matters concerning the State of Israel is keen as is evidenced by its notable participation in the yearly appeal of the United Jewish Aid Committee, the observance of Yom Ha'atzmaut and the activities of the local WIZO in all of which the members of Mikve Israel-Emanuel take an active part. The congregation maintains no jewish club and all communal life centers in and around the Synagogue. The percentage of unaffiliated Jews on the island is minimal and at times non-existant.

Traditionally the Jewish community is actively involved in all matters concerning the welfare of the island and Jews have throughout history taken active part in all the secular organizations and government-appointed committees of the Curaçao society. Economically the members are active in the retail and wholesale trade, in banking, finance, shipping and tourism, and to a lesser extent also in some of the professions.

Emigration, because of the limited possibilities open to enterprising young men and women on an island of only 160.000 inhabitants, has taken a heavy toll on the size of the Jewish community, while the unavoidable assimilation has likewise left its mark. So did also the presently greatly reduced size of families. Still, immigration in the twentieth century, and a present encouraging trend of some of our youth returning to the source of their roots upon completing their studies abroad, offer hope that the erosion can be halted and that the congregation can be assured of fresh vigour and new vitality to embark upon the undoubtedly challenging and probably as mosaically checkered 250 years to come.

CH. GOMES CASSERES

(Reprinted from "AMMI")

A brief historical sketch

1499: The Island of Curacao was discovered in 1499 by the Spanish explorer Alonzo de Ojeda. A Jew by the name of Samuel Coheno is known to have set foot on Cura-
1634: cao as early as 1634 along with an expedition of the Dutch West India Company. But there is no evidence
1651: of an actual Jewish community on Curaçao until 1651; this was an agricultural settlement founded by a Portuguese Jew, Joao Ilhao (or d'Illan).

When the Christian Inquisition followed the Portuguese flag to Brazil, the pioneer Jewish settlers there were forced to flee. One small group went to New Amsterdam (now New York), but the majority fled to the nearest Dutch haven, Curaçao, where there was already a small settlement of Sephardic Jews from Amsterdam. And so it was that Sephardic Congregation Mikvé Israel (i.e. "The Hope of Israel") was founded in the year
1651: 1651, making it the oldest Jewish congregation in the Americas. Emigration from Amsterdam continued steadily during the second half of the 17th century; the strategically located, excellent natural harbor of Willemstad, the expanding economy, and the liberal Dutch atmosphere were great attractions for adventuresome Jews.

The old "Bet Hayim" of Cong. Mikvé Israel is thought by many to be the oldest "Caucasian" as well as the oldest Jewish cemetery in the Western Hemisphere. It was
1659: consecrated in 1659. There may be older graves, but the oldest tombstone recognizable to researches is that of
1668: Judith Nunes da Fonseca, dated 1668 (?).

The eminent Hakham (Sephardic equivalent of Rabbi) Josiao Pardo came from Amsterdam to serve Cong. Mik-
1674: vé Israel in 1674. In that same year, a building was purchased by the Jews of Curaçao to serve as their first synagogue. (Services during the preceding two decades were probably held in private homes or in rented quar-
1692: ters.) A second building was consecrated in 1692, and, as the Jewish community expanded and flourished, a
1703: third building was consecrated in 1703.

1715: In 1715 the Jewish community founded a Benevolent Society, marking the first of many benefactions. Of particular interest to Americans is the fact that when Cong. Shearith Israel (the Spanish and Portuguese Synagogue of New York, oldest Jewish congregation in the United
1729: States) was building its synagogue in 1729, the Jewish community of Curaçao sent a generous donation. And not very long afterwards, the Jews of Curaçao again demonstrated their feelings for the small Jewish community in the British colonies by sending donations to Newport, Rhode Island, to help pay for the construction of the oldest existing synagogue building in the United States today, the "Touro Synagogue", consecrated in
1763: 1763.

The current home of the old Sephardic community of Curaçao is the Synagogue on the corner of Kerkstraat and Columbusstraat. This fourth Curaçao synagogue, be-
1730: gun in 1730, was consecrated on the eve of Passover
1732: 1732, making it the oldest synagogue building standing and in continuous use in the Western Hemisphere.

Through most of the 18th century, the Jewish community of Curaçao was the largest, the wealthiest and the most influential Jewish community in the Americas. In the 18th and 19th centuries, there were Jewish schools, burial societies, philanthropies and all the other tokens of a thriving Jewish community. Leading Hakhamim (rabbis) served the congregation, as did Hazzanim (cantors) and Hebrew teachers (generally known by the title Ribi or Rubi), until the last quarter of the 19th century.

1740: In the year 1740 a second congregation was organized for the convenience of those Jews living in Otrabanda (i.e. the section of Willemstad to the west of the harbor entrance). The new congregation and synagogue was called "Nevé Shalom" (i.e. "Peaceful Habitation" – Isaiah 32:18). Through most of the years of its brief existence, this second congregation was under the authority of Cong. Mikvé Israel. But there was an unfortunate controversy between the two congregations which was only set-
1750: tled by the intervention of Prince William Charles Henry Friso of Orange-Nassau. In 1750, that prince issued a decree ordering "....that all the dissenting members of the Jewish Portuguese nation.....shall again join the congregation to be governed as of old by the Parnassim and Board of the Synagogue according to the Jewish Portuguese constitution...." The prince's decree also called for the holding of "....a solemn and general thanksgiving and prayer-day...." to celebrate the end of the quarrel. Both Jews and Christians attended this service which was conducted by Hakham Samuel Mendes de Sola on August 19, 1750.

Of particular interest to students of American Jewish history is the fortuitous arrival in Curaçao of the Hak-
1762: ham Ishac Carigal in the year 1762. Carigal achieved fame in the American colonies one decade later when he served the new synagogue in Newport, Rhode islands, and entered into his now famous friendship with the learned minister, Ezra Stiles, later to become president of Yale University. Carigal covered most of the world in those days of hazardous travel seeking funds for the yeshivot (Talmudic academies) of Palestine. He arrived [illegible]
1761: (1761) and was prevailed upon to remain and to lead the community until the return of the next Curaçao chief rabbi, Hakham Jahacob Lopes da Fonseca, who had been studying at the Ets Hayim Seminary in Am-
1764: sterdam and who returned to Curaçao in 1764.

Hakham Lopes da Fonseca conducted the religious affairs of the community for an amazing fifty-two years,
1815: until his death in 1815. For the next forty-one years, the leadership of the congregation was in the hands of a succession of Hazzanim and Dayyanim (lay leaders),
1856: until the arrival of the eminent Hakham Aron Mendes Chumaceiro from Amsterdam in 1856. Hakham Chumaceiro (whose descendents still live in Curaçao) served the congregation nobly during a period of economic decline. By the middle of the 19th century, many Jews had left Curaçao seeking greater economic advantage elsewhere in the Caribbean and on the North and South American mainlands. This exodus continued until well into the 20th century.

1864: In 1864 the community split over the question of modernizing the ritual of the Synagogue and a new congregation was formed – Reform Temple Emanuel. The rift was deep and painful and even led to the consecration of a new cemetery on Berg Altena. The Reform group –
1867: the first Sephardic Reform congregation in the world – consecrated its Temple in 1867. In the absence of a professional spiritual leader for Temple Emanuel during its early years, questions of ritual were submitted to Rabbi Samuel Adler, the eminent leader of Temple Emanu-El of New York, who served as the "God-father" of Temple Emanuel, Curaçao.

From a high of close to 2,000 in the 18th century, the Jewish population of Curaçao shrank to a few hundred in the early decades of the 20th century. In the 1920's, there began an influx of central eastern European Jews (Ashkenazim), resulting in the establishment of the
1930: "Club Union" in 1933. In the early years of this community, services were held in the club rooms, but then, in
1959: 1959, a congregation was incorporated and given the name "Shaarei Tzedek" (i.e. "Gates of Righteousness").

In the late 1950's and 1960's, it became clear that the two Sephardic congregations could not survive separately. Ideological differences between the members of Cong. Mikvé Israel and Temple Emanuel were nil, and there was hardly any residue of the animosity which led to the 19th century split. And so, conversations aimed toward a reunion of the two historic congregations were
1963: initiated in 1963, and a period of trial merger was begun.

The reunification of the two congregations became a
1964: fact in 1964, the official name of the congregation becoming the "United Netherlands Portuguese Congregation Mikvé Israel-Emanuel".

Although the congregation had always prided itself with the excellent state of repairs of its Sanctuary, age took its toll and certain drastic measures were needed
1965: in the 1960's and 70's. In 1965, the hollow, wooden plank ground floor of the Sanctuary was replaced by one of cement – covered, of course, with its traditional blanket of white sand. Even more drastic measures were
1974: required by 1974, when a major restoration of the complete building was undertaken. The old, clay shingle roof was replaced with an identical new one; the rotten wooden beams and braces in the roof and ladies' galleries were replaced by new wood and steel (with wooden facade); the electrical installation was redone; the building completely replastered and repainted (both inside and out); and the Sala Consistorial and Administrator's office completely remodelled.

Ruth Gomes Casseres

Last month the board of the Sisterhood Mikvé Israel-Emanuel, presided by mrs Ruth Gomes Casseres, issued a new cookbook, Recipes from the Jewish kitchens of Curacao. They themselves wrote in a foreword:

"The recipes in this book are unique to the island op Curacao and taken from our own kitchens. Since the Jewish families have lived on Curacao for over 300 years, our way of cooking and our tastes have mingled with those of others groups which have also settled on the island. As a result, the following is a mixture of the traditional an the new, of special holiday dishes and everyday foods, of Jewish dishes and international ones. What is common to al is that they are still enjoyed today by our Jewish families and by many others".

The beautiful illustrations are done by Marcha Moron, Miles Pinedo and Obra di Man.

*****

PANLEVI (Crisp Sponge Cookies)

One of the most ancient, but at the same time, most popular recipe's of the Curaçao Sephardim. Traditionally baked for all holidays and other festive occasions, they are often sent to the sick and relatives.

Together with hot chocolate, they are a "must" at every Brit Milah (circumcision ceremony).

3 well beaten eggs
1/2 cup sugar
Pinch of salt
1/4 teaspoon cinnamon
1/2 teaspoon vanilla
3/4 cup flour
1/2 teaspoon baking powder

Beat eggs, sugar, salt and cinnamon well. Blend in the vanilla. Fold in flour and baking powder by hand. Drop the batter by tablespoons on a greased sheet that has been lightly floured. Cookies should be about 2" apart.

Bake at 350° F for 10 minutes, then lower the oven to 270° F for 5 minutes or until cookies are brown. Take out and loosen from the sheet, place them back in the "off" oven to crisp. Makes about 2 dozen.

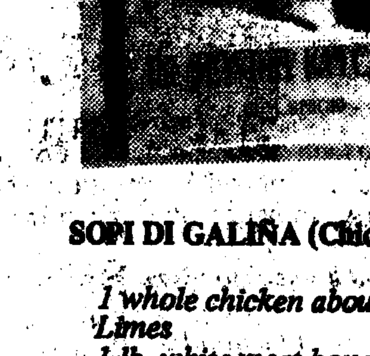
*****

SANGRIA (Spiced Warm Wine)

1 cup water
3/4 cup sugar
2 sticks of cinnamon
1 bottle red wine (claret or burgundy)
3 green limes, partially peeled
1/4 teaspoon nutmeg

Boil water, sugar and cinnamon to make a thin syrup and cool. Add this to the wine together with the limes, rinds and nutmeg and let steep several hours.

At serving time, add 1 cup hot water and the juice of one of the limes. Serve 8.

SOPI DI GALIÑA (Chicken Soup)

1 whole chicken about 2 - 1/2 lbs.
Limes
1 lb. white meat bones
5 stalks diced celery
2 large, cut-up green peppers
1 small, sliced onion
1 minced garlic clove
5 to 6 carrots
2 stalks of green onion
4 to 5 potatoes, cut into chunks
8 oz. canned tomatoes
2 tablespoons tomato paste
3 bouillon cubes
1 can of corn-on-the-cob, cut into pieces
Vermicelli to taste
Water

Wash chicken with limes. In a large soup pot, add enough water to cover the chicken, vegetables and bones. Bring to a boil and then reduce heat and simmer for about 45 minutes.

Strain the stock, add bouillon cubes. Discard soup bones. Debone chicken, cut into bite-size pieces. Reserve carrots.

To the broth, add potatoes and when they are nearly done the vermicelli. Place chiken, carrots and corn-on-the-cob into the pot. Add Lea & Perrins sauce to spice the soup, if desired.

*****

WEBU BATI (Egg Topping for Coffee)

10 egg yolks
4 egg whites
2-1/2 to 3 cups sugar
Pinch of salt
1 teaspoon vanilla
1 sliver of lime (optional)

Beat the eggs at high speed very well. Add sugar gradually until very creamy and lemon colored. Add remaining ingredients.

Serve a heaping tablespoon or more in each cup of coffee. Serves 15 generously.

NOTE: Originally only yolks were used. Nowadays, in many homes, the egg whites are added for a more fluffy nixture.